

БЕЗСМЕРТНА Г ЛІТЕРА

КАРТКИ-ЗАВДАННЯ

МОВНІ ІГРИ

КРОСВОРДИ

ПЕРЕКАЗИ

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК
З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ
ДЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

ПОЛТАВА-2009

Ніна Библів

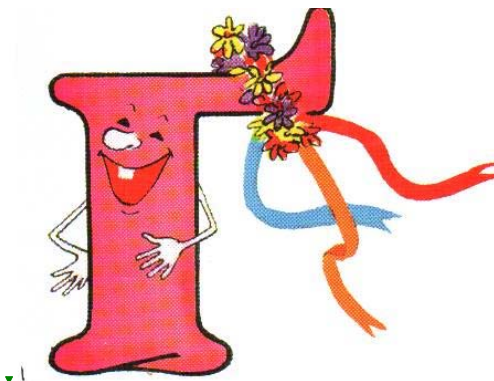
Безсмертна літера Г

картки-завдання

мовні ігри

кросворди

перекази

Навчально-методичний посібник
з української мови
для початкової школи

Полтава-2009

Отформатировано: По правому краю, Отступ: Слева: 0 см, Первая строка:

Удалено: §

Отформатировано: Отступ: Слева: 0 см, Первая строка: 0 см

Отформатировано: По центру, Отступ: Первая строка: 0 см

Отформатировано: Отступ: Слева: 0 см, Первая строка: 0 см

Удалено:

Отформатировано: Отступ: Слева: 0 см, Первая строка: 0 см

Отформатировано: Отступ: Слева: 0 см, Первая строка: 0 см

Отформатировано: Отступ: Слева: 0 см, Первая строка: 0 см

Отформатировано: Цвет шрифта: Темно-красный

Удалено: §
§

Отформатировано: По ширине, Отступ: Слева: 0 см, Первая строка: 0 см

Отформатировано: По центру, Отступ: Первая строка: 0 см

Удалено: 7

Отформатировано: украинский

Отформатировано: По ширине

Библів Н.І. Безсмертна літера «Г» : [навчально-методичний посібник з української мови для початкової школи] / Ніна Іванівна Библів. – Полтава: ПОІППО. – 2009. – 100 с.

Рецензент:

Олійник С.П., кандидат педагогічних наук, Полтавського державного педагогічного університету ім. В.Г.Короленка.

Тесля Н.І., доцент кафедри українознавства Полтавської аграрної академії.

Навчально-методичний посібник дає рекомендації та поради щодо вивчення слів з літерою Г за певними темами у початкових класах і допоможе організувати практичну роботу з учнями на уроках рідної мови.

У посібнику поміщено різні види вправ, цікаві тексти, навчальні перекази, твори, різноманітні кросворди, головоломки, які зроблять навчання більш ефективним.

Зрозуміти лексичне значення слів допоможуть текстові ілюстрації художників дитячих журналів «Пізнайко», «Стежка», «Барвінок», «Малютко» та малюнки автора.

Призначений для вчителів та учнів шкіл, батьків, студентів педагогічних факультетів та всіх, хто цікавиться рідним словом.

Друкується за рішенням вченої ради ПОІППО. Протокол № 2 від 24.04.2008 року.

© ПОІППО, 2009

Отформатировано: Шрифт: Times New Roman Cyr

Отформатировано: Шрифт: Times New Roman Cyr, украинский

Отформатировано: Шрифт: Times New Roman Cyr

Отформатировано: Шрифт: Times New Roman Cyr, украинский

Отформатировано: Шрифт: Times New Roman Cyr, украинский

Отформатировано: Шрифт: Times New Roman Cyr, 14 пт, не курсив, Цвет шрифта:

Отформатировано: Шрифт: Times New Roman Cyr, 14 пт, не курсив, Цвет шрифта:

Отформатировано: Шрифт: Times New Roman Cyr, 14 пт, не курсив, Цвет шрифта:

Отформатировано: Шрифт: Times New Roman Cyr, украинский

Отформатировано: Шрифт: Times New Roman Cyr, украинский

Отформатировано: Шрифт: Times New Roman Cyr

Отформатировано: Шрифт: Times New Roman Cyr, украинский

Отформатировано: Шрифт: Times New Roman Cyr

Отформатировано: Шрифт: Times New Roman Cyr, украинский

Отформатировано: Отступ: Первая строка: 2 см

ЗМІСТ

<i>Передмова</i>	4
<i>„Звук смертний, літера безсмертна”</i>	6
<i>„Хто ясно думає, той ясно і говорить”</i>	8
<i>„Букву „Ге” не забувайте!”</i>	13
<i>„Літера, за якою тужать”</i>	18
<i>Тема. Звуки і букви</i>	19
<i>Тема. Слово, його лексичне значення</i>	27
<i>Тема. Переносне значення слів. Фразеологізми</i>	34
<i>Тема. Шекст, його частини</i>	43
<i>Тема. Будова слова</i>	55
<i>Тема. Частини мови</i>	58
<i>Тема. Однорідні члени речення</i>	63
<i>Па кортить узять гринджолки</i>	64
<i>Пвори</i>	78
<i>Кросворди</i>	80
<i>Головоломки</i>	88
<i>Мовні ігри</i>	88
<i>Криптограми</i>	92
<i>Відповіді до кросвордів та головоломок</i>	93
<i>Література</i>	99

Передмова

Герої цього посібника – забуті слова з літерою «ге». Майже всі з них широко використовувала у своєму мовленні моя покійна бабуся. Жила вона на Хорольщині Полтавської області. Ця проста сільська жінка, не вчителька за фахом, була для мене взірцем українського літературного мовлення.

Буква **Г** має давню історію, тому запропонований мною методичний посібник не претендує на якусь особливу, оригінальну позицію стосовно вивчення цієї букви. Утім, мною було опрацьовано значну кількість літератури, щоб підготувати до друку цей посібник.

Велика увага у ньому приділяється високій культурі усного мовлення, яке неможливе без досконалого звукового його оформлення. Зі звуковою стороною мови пов'язані насамперед фонетичні й орфоепічні (вимовні) норми. Фонетичні норми виявляються у додержанні правильного вживання звуків мови, зокрема, приголосних звуків [г] та [ґ] даного посібника. Робота з картками допоможе дітям розрізнити ці звуки у словах.

Запропонований посібник слід розглядати, як намагання автора допомогти вчителям зорієнтуватись у вивченні звука [г]. Більш ґрунтовне вивчення цього звука педагоги зможуть отримати самостійно.

Мета цього посібника – допомогти вчителю організувати практичну роботу над словами з літерою **Г** та полегшити дітям процес засвоєння даних слів. У посібнику зібрано багато пізнавального матеріалу: загадки, вірші, фразеологізми, прислів'я, приказки, кросворди, мовні ігри та інше. Зробити навчання більш ефективним допоможе добірка словосполучень, спільнокореневих слів, криптограм. Тут подано також тексти навчальних переказів, деяких творів. Посібник дає поради та рекомендації щодо вивчення окремих слів за певними темами.

Не маючи наміру охопити неосяжне, сподіваюся, що викладене на цих сторінках, ширше розкаже тим, хто їх розгорне, що за чудесне явище – людська мова, яке неоціненне її значення в житті українського народу.

Надіюся, що цей посібник буде цікавий тим, хто вболіває за сучасну мовну ситуацію на Україні, особливо у нас на Полтавщині.

Прислухаймося до народного слова, учімося у народу. Збагатімо ж наші уявлення про національний мовний скарб. Бережімо наше рідне слово, шануймо його, любімо його, захищаймо його, розмовляймо ним, бо „наша культура змушує світ побачити нашу неповторність! (В.Ющенко)

Надіюся, що той, кого запалить ідея відродження рідної мови в її неповторній красі, знайде у даному посібнику багато корисного.

Наші предки залишили нам у спадок найбільше, найсвятіше і найдорожче багатство – СЛОВО. Оце калинове і джерельне рідне слово, яке протягом багатьох століть передавалося від батьків до дітей як вічний оберіг національної культури, історії та духовності.

Уміти вправно користуватися рідним словом – велике мистецтво. Але для цього треба глибоко цікавитися ним, досконало вивчати й аналізувати його.

Велику трудність для сучасників становлять слова з літерою **Ґ**, яким судилася тяжка доля в українській мові. Ця буква мала десь загубитися, піти в небуття, а потім відродитися. Відновлення її було дуже складним. Тільки завдяки зусиллям науковців, письменників, усіх, кому болить доля рідної мови, літеру **Ґ** було реабілітовано. Сьогодні вона займає належне їй п'яте місце в українській абетці. Це право узаконене найвищим мовним кодексом – „Українським правописом”.

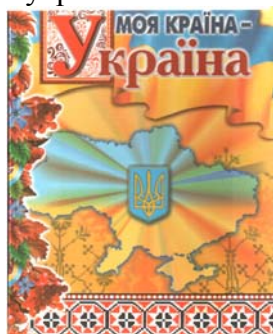
Прикро тільки, що вчені-мовознавці не можуть до цього часу укласти реєстру слів із **Ґ**, хоча дослідження науковців тривають. Відмінності є навіть у найавторитетніших словниках. Так, у „Навчальному правописному словнику української мови” подаються як фонетичні варіанти іменники **ґроно і ґроно, ґума і ґума**, тоді як в „Орфографічному словнику української мови” та „Великому тлумачному словнику сучасної української мови” (2004 р.) вони входять до слів із літерою **Г**. Як бачимо, навіть у мовознавстві проблема, пов'язана з функціонуванням простором букв **Г** та **Ґ**, не є до кінця з'ясованою.

Потреба у літері **Ґ** дуже велика, бо нерозрізнення букв **Г** та **Ґ** породжує незрозуміння значення деяких слів та змісту речень. Наприклад, слово **ґрати** означає „виконувати щось на музичному інструменті” (грати на бандурі), а слово **ґрати** означає „переплетіння металевих прутів” (сидіти за ґратами); слово **гулі** означає „веселе проведення часу” (ходити на гулі), а слово **гулі** – „нарости на тілі” (набити гулі); слово **ґніт** означає „тягар, важкий предмет” (капуста під ґнітом), а слово **ґніт** – „шнур для горіння в освітлювальних приладах” (ґніт у свічці). Як бачимо, потреба у розрізненні букв **Г** і **Ґ** очевидна.

Цей посібник укладено за чинним „Українським правописом” (1990р.) та іншою довідковою літературою. Він містить найпоширеніші слова з літерою **Ґ**. Всі слова ілюстровані прикладами у формі поезії, прози, казок, прислів'їв, приказок, прикмет, загадок, скоромовок тощо.

Посібник збагатить і активізує словник дітей та дорослих. А кожний учитель, виходячи з особливостей свого класу, може вирішити питання про те, коли і в якому обсязі та формі буде його використовувати.

Сподіваюся, що довготривала праця над укладанням цього посібника принесе комусь користь, а робота за ним викличе бажання і потребу в майбутньому звертатися до різноманітних джерел, аби постійно вдосконалювати свої знання з української мови.

„Звук смертний, літера безсмертна”

Мова, як музика, тільки виграє від багатства звуків. Хоч би які були у мові звуки – улюблені чи ні, поширені чи маловживані – усі вони становлять єдину звукову сім'ю.

Усі наші дії, думки і сподівання закріплюються у слові. Слово – це найзіркіше око, наймогутніша сила. Учені, науковці, дослідники, шанувальники рідного слова доклали чимало зусиль, щоб забута літера г (ге) постала перед нами в усій своїй красі, глибині і неповторності. У цієї літери, яку раніше називали «дигама», своєрідна доля. Вона позначає на письмі проривний приголосний звук [г]. Із 30-х років, відтоді, як відповідну йому літеру незаконно вилучили з української абетки, він став чутися в мові дедалі рідше. Його ще подекуди берегли слова Грати (залізні), Ганок, Гуля, Гвалт, Гляганка (солодка сироватка з сиром), дзиґа, Гедзь, Грунт, Гудзик та ін., і то лише в мові старих людей або великих шанувальників рідної культури. Це давній звук нашої мови, років 200 – 300 тому його на письмі передавали двома літерами – кг.

Лише третім виданням «Українського правопису» (1990 р.) літеру «Ге» було реабілітовано, і вона зайняла почесне п'яте місце в українській азбуці. У кириличному алфавіті такої літери не було. «Український правопис» подав тридцять слів і два прізвища з літерою г. У найновішій редакції орфографічного кодексу української мови, тобто правопису 1999 року, уточнено вживання літери г в питомих словах і запозичених назвах. Тепер ми нарешті можемо правильно вимовляти і давні українські, і запозичені іншомовні слова, особливо прізвища, такі як Гете, Гудзь, Галаган. Галамага. Звук цей живе в ласкавому слові **агу** – першому слові, яким звертаються до немовлят. І навіть це дає йому повне право на існування в мові.

Саме ця буква дає змогу пересвідчитися ще раз у тому, що шлях становлення мови багатомільйонного українського етносу сповнений трагічних сторінок, коли вона то заборонялася, то оголошувалася діалектом, то переслідувалася і викорінювалася, бо вважалася неперспективною, відмираючою. І сьогодні вона називається то „прабатьківською літерою”, то „найукраїннішою графемою”, то „націоналістичним знаком”.

На прикладі цієї букви, яка має особливу біографію, відбивається зв'язок української мови з іншими спорідненими і неспорідненими мовами, простежуються асимілятивні процеси, яких зазнала наша мова в українсько-литовську, українсько-польську, українсько-російську мовну добу.

Звук [г] в українській літературній мові твердий і вимовляється твердо. Приголосний звук [г] - задньоязиковий, зімкнено-прохідний, дзвінкий, шумний, ротовий. Твориться він так, як звук [к], тільки з участю голосу. Звуки [г] і [ґ] легко розрізняються на слух: [г] – гортанний,

щілинний, глухіший, а звук [ґ] – задньоязиковий, проривний, дзвінкіший. Різницю в роботі мовних органів при вимові цих звуків можна відчутися на дотик, прикладаючи пальці до гортані. Зімкнені звуки творяться в момент прориву струменем повітря зімкнених мовних органів. Їх ще називають проривними, вибуховими, миттєвими, бо творення таких звуків є швидким, його не можна протягнути. Ці звуки не бувають подовженими.

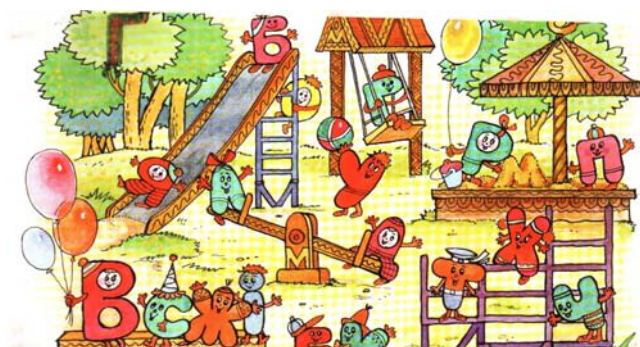
Як пише Микола Степаненко, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри української мови Полтавського державного педагогічного університету імені В. Г. Короленка, заборона букви Ґ продовжувала руйнувати фонетичну систему: утрачалася одна з орфоепічних рис („проривний характер звука”), вийшло з ужитку чергування [ґ] із [дз] (гирлига –гирлидзі, Дзига (прізвище) - Дзидзі), [ґ] із [дж] (гирлига –гирлиджечка), виникла небажана семантична невизначеність слів (грати – грати, гулі – гулі, гніт – гніт).

Запровадження букви Ґ в друкарських засобах виявився не таким складним, як окреслення переліку слів, що мають її у своєму складі. У мовознавців намітилося кілька поглядів на вживання слів з літерою Ґ. Побоювання зараз викликає дуже важливий чинник, який безпідставно активізує використання Ґ, - мода. Часто можна почути з ефіру багатьох мовців, які занадто „гекають”, спотворюючи рідну мову. Хотілося б, щоб учені-мовознавці якомога швидше прийшли до певної думки щодо вживання цієї неоціненної літери.

Усі ці факти свідчать про те, що літера Ґ заслуговує на самостійне функціонування. Вона повинна виконувати ті функції, які запрограмовані самою природою мови, а не ті, що є прагненням чи уподобанням окремих людей. Іншої долі в нашої прадідівської літери не повинно бути.

Надіюся, що цей звук назавжди знайде законне місце у слові, яке виникає таким або іншим не випадково. Народжують його народна спостережливість, жива фантазія, традиції та звичаї, історія народу. Сподіваюся, що подароване цій букві нове життя в добу самостійності, державності української мови ніколи й ніким не затьмариться.

Як відомо, коня можна привести до водопою, але пити він повинен сам. Тож не цураймося нашого рідного слова, нехай воно дзвенить „в моїм і в правнуковім домі”. (Д. Павличко)

„Хто ясно думає, той ясно і говорить”

Буало

Удалено: (

Удалено:)

❖ Літера, за якою тужать. (Б. Антоненко-Давидович)

❖ Звук смертний, літера безсмертна. (Античний вислів)

...потреба в літері Г доведена, бо звук [г] незаступний. (Яр Славутич)

❖ Великою її (літери Г) провиною було те, що такої літери не мала російська абетка. (О. Сербенська)

❖ ...проривний приголосний [г] в українській мові виник органічно...його не варто кваліфікувати як чужий. (В. Німчук)

❖ Українська мова без цієї літери – що яблуко без соку. (Г. Аврахов)

❖ Без літери Г та її правильної вимови слова були б неясні, незрозумілі, як і зміст речень змінених. (Яр Славутич)

❖ Добре вимовлене слово – це вже музика. (К. Станіславський)

❖ Через край із серця рідне слово ллється. (П. Куліш)

❖ Плекатимеш мову – цвістимуть слова. (Б. Олійник)

Удалено: .

❖ Мова – наш духовний код, даний нам від роду. (О. Лупій)

❖ Буває, що слово відоме давно, а знає не кожен, що значить воно. (Д. Білоус)

❖ ... пречудесно, пречудово – розцвітай же слово! (П. Тичина)

❖ Лети ж, рідне слово, лети в рідний край! (Олена Пчілка)

❖ Страшні слова, коли вони мовчать. (Л. Костенко)

❖ Нехай же слово, слово золоте, печалиться, сміється – і цвіте. (Р. Лубківський)

Удалено: Р

❖ Слова – єдине, що буде жити вічно. (Гезлітт)

- ❖ Сотні тисяч вам заповідаю
неповторних українських слів. *(А. Бортняк)*
- ❖ Що є прекрасніше за рідне слово. *(П. Ротач)*
- ❖ Слово – чудний витвір природи. *(І Франко)*
- ❖ В вас мудрість вічна і любов жива,
А хтось же вас народжував, слова. *(С. Тельнюк)*
- ❖ Розвивайся, звеселяйся,
Моя рідна мово,
У барвінки зодягайся,
Моє щире слово. (Л. Забаишта)
- ❖ В серці ніжну і погідну
Збережу я мову рідну! *(М. Хоросницька)*
- ❖ Слово має виростати з думки, а думка – із спостережень за
природою, самим собою та іншими людьми. *(К. Ушинський)*
- ❖ У слові рідному велика сила є,
Що розбива граніт і золото кує. *(М. Рильський)*
- ❖ А наше слово віками нищили батюшки-царі та різні псарі,
секретарі, одне слово – холої. *(Н. Василенко)*
- ❖ У сучасному суспільстві не створено ґрунту для
формування соціального престижу української мови. *(С. Єрмоленко)*
- ❖ Треба сподіватися, що історія не повториться, і вже ні за
яких історичних обставин ніхто й ніколи не відбере
повнокровного життя в української мови. *(М. Степаненко)*
- ❖ Тільки тоді ми утвердимо державну мову, коли
...усвідомимо необхідність знання цієї мови як першочерговий
обов'язок громадянина суверенної держави. *(М. Степаненко)*
- ❖ Немає нічого сильнішого за слово. *(Менандр)*
- ❖ Без слова ми були б німі,
Без мови рідної – незрячі. *(П. Ткачук)*
- ❖ Наш скарбе єдиний,

Удалено: М

Удалено: (Л. Забаишта)

Отформатовано: Шрифт:
не курсив

Отформатовано: Шрифт:
не курсив, український

Святий, пребагатий,
Ввійди українно
До рідної хати! *(П. Ткачук)*

- ❖ В рідній мові за честь –
Виділяйтесь у чесному Слові. *(М. Шевченко)*
- ❖ Я до тебе, мово, так горнуся щиро.
У слова вслухаюсь різні і прості. *(Л. Лужецька)*
- ❖ Це наше слово. Жить йому повіки. *(М. Вінграновський)*
- ❖ Любіть красу своєї мови,
Звучання слів і запах слів. *(Т. Масенко)*
- ❖ Аж хочеться скупатися у тім
Отецькім слові, слові золотім!.. *(Р. Лубківський)*
- ❖ Із слова починається людина,
Із мови починається мій рід. *(Н. Рій)*
- ❖ Мово ж моя, мово,
Мово-чарівнице,
Не згаса духовна
Батьківська криниця. *(А. Загрудний)*
- ❖ Навік пройшла пора безславна...
Цвіти і сяй, моя державна. *(Олександр Олесь)*
- ❖ Бринить, співає наша мова,
Чарує, тішить і п'янить. *(Олександр Олесь)*
- ❖ Мова – це доля нашого народу, і вона залежить від того, як
ревно ми всі плекатимемо її. *(О. Гончар)*
- ❖ О слово! Будь мечем моїм. *(Олександр Олесь)*
- ❖ А мова й історія – це ж єдине ціле, один кровообіг, тож і
відроджувати їх маємо, водночас. *(О. Гончар)*
- ❖ Світ мови оточує нас від народження. У безкрайому океані
звуків неповторно звучить мелодія рідної мови. Придивіться,
яку велику цікавість до мови виявляє дитина з перших літ
свого життя...Щасливий той, хто виховав у дитинстві жагу
пізнання і зберігає її упродовж цілого життя. *(І. Вихованець)*

- ❖ Мамине Слово усіх нас розбудить,
Нині, і прісно, і в будучині. *(В. Бровченко)*

- ❖ Слова росли із ґрунту, мов жита.
Добірним зерном колосилась мова.
Вона як хліб. Вона мені свята.
І кров'ю предків тяжко пурпурова. *(Л. Костенко)*

- ❖ На все впливає мови чистота:
Зір глибшає, і кращають уста,
Стає точнішим слух, а думка гнеться,
Як вітром розколихані жита. *(Д. Павличко)*

- ❖ Мова – коштовний скарб народу. *(І. Франко)*

- ❖ У великому мовному запасі вибрати слово – то велике
вміння. *(І. Цюпа)*

- ❖ Мова кожного народу неповторна і своя. *(В. Лучук)*

- ❖ Рятуймо найменше слово
від мародерства брехні,
рятуймо вкраїнську мову,
коли ми ще гідні її. *(М. Рябчик)*

- ❖ Не одцурайтесь моєї мови
Ні в тихі дні, ні в дні зимові,
Ні в дні підступно мовчазні.
Коли стоїш на крутизні... *(М. Шевченко)*

- ❖ Коли забув ти рідну мову,
Біднієш духом ти щодня. *(Д. Білоус)*

- ❖ Мово рідна! Ти нескінченна, могутня, глибока.
В тобі мудрість віків і пам'ять тисячоліть. *(С. Плачинда)*

- ❖ І як нам радісно в такій кохатись мові!
Секрети вивчення її – в любові. *(Д. Білоус)*

- ❖ Якщо з українською мовою
в тебе, друже, не все гаразд,
не вважай її примусовою,
полюби, як весною ряст.
Примусова тим, хто цурається,

Отформатировано: Отступ:
Первая строка: 2,5 см

Удалено: ¶

Отформатировано:
маркированный + Уровень: 1
+ Выровнять по: 1,6 см +
Табуляция после: 1,6 см +
Отступ: 1,6 см

Отформатировано: Отступ:
Слева: 0 см, Первая строка:
1,75 см, маркированный +
Уровень: 1 + Выровнять по:
2,7 см + Табуляция после:
2,7 см + Отступ: 2,7 см,
Поз.табуляции: 0 см,
Выровнять по позиции
табуляции + нет в 2,7 см

Отформатировано: Шрифт:
не курсив

Отформатировано: Шрифт:
не курсив

Отформатировано: Отступ:
Слева: 0 см, Первая строка:
1,75 см, маркированный +
Уровень: 1 + Выровнять по:
2,7 см + Табуляция после:
2,7 см + Отступ: 2,7 см,
Поз.табуляции: нет в 2,7 см

Отформатировано: Отступ:
Слева: 0 см, Первая строка:
1,5 см, маркированный +
Уровень: 1 + Выровнять по:
2,7 см + Табуляция после:
2,7 см + Отступ: 2,7 см,
Поз.табуляции: 0 см,
Выровнять по позиции
табуляции + нет в 2,7 см

Отформатировано: Шрифт:
не курсив

Отформатировано: Отступ:
Слева: -0,25 см, Первая
строка: 1,75 см,
маркированный + Уровень: 1
+ Выровнять по: 2,7 см +
Табуляция после: 2,7 см +
Отступ: 2,7 см,
Поз.табуляции: 0 см,
Выровнять по позиции
табуляции + нет в 2,7 см

Отформатировано: Отступ:
Слева: 0 см, Первая строка:
1,5 см, маркированный +
Уровень: 1 + Выровнять по:
2,7 см + Табуляция после:
2,7 см + Отступ: 2,7 см,
Поз.табуляции: -0,25 см,
Выровнять по позиции
табуляции + нет в 2,7 см

а хто любить, той легко вчить:
все, як пишється в ній, вимовляється –
все, як пісня, у ній звучить.
І журлива вона, й піднесена,
тільки фальш для неї чужа.
В ній душа Шевченкова, Лесина,
і Франкова у ній душа. (Д. Білоус)

❖ Спитай себе, дитино, хто ти є,
І в серці обізнється рідна мова;
І в голосі ясним ім'я твоє
Просяє, наче зірка світанкова.
З родинного гнізда, немов пташа,
Ти полетиш, де світу далечизна.
Та в рідній мові буде вся душа
І вся твоя дорога, вся Вітчизна. (Д. Павличко)

Отформатировано: Шрифт:
не курсив

Отформатировано: Отступ:
Слева: 0 см, Первая строка:
1,5 см, маркированный +
Уровень: 1 + Выводить по:
2,7 см + Табуляция после:
2,7 см + Отступ: 2,7 см,
Поз.табуляции: -0,5 см,
Выводить по позиции
табуляции + нет в 2,7 см

Отформатировано: Шрифт:
не курсив

Отформатировано: Шрифт:
не курсив

„Букеу „Ге” не забувайте!”

Буває, що слово відоме давно,
а знає не кожен, що значить воно.
І тут у пригоді стає визначник,
скарбів наших мовних –
тлумачний словник.

Д. Білоус

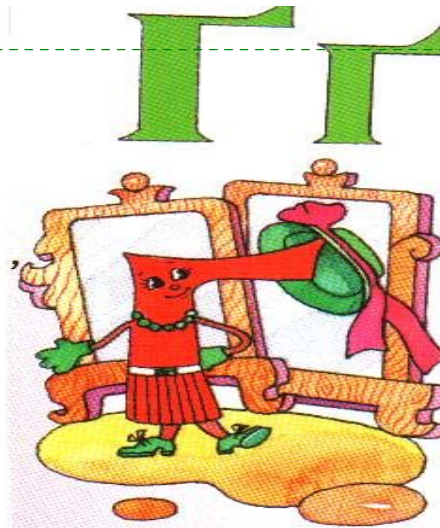
Г – п'ята літера українського алфавіту на позначення приголосного звуку „г” (вимовляється „ге”)

1. В Алфавіті нині свято
Літер збіглося багато.
Веселились та співали,
Тільки Г не помічали.
Від образи та – в куток,
Тільки видно ніс-гачок.
Закотилась О до залу,

Капелюшок розв'язала,
Бачить: вішалка стоїть,
Мить – і капелюх висить.
Г від щастя застрибала:
- Ти мені подарувала?
Буква О не розгубилась:
- Ну, звичайно, моя мила!

Він тобі, подружко, личить,
Як усмішка на обличчі! Н. Вернигора)

2. Буква “Ге” з ріжком вгорі
Посміхнулась дітворі:
- Щоб дзвінкішу чули мову,
Я прийшла в абетку знову,
Бо колись у ній жила,
Мов та маківка цвіла.
В багатьох словах цікавих
Красувалась, наче пава:

Удалено: Н

Отформатировано: Отступ:
Выступ: 0,5 см

Удалено: езчисленна ми родина,
В нас на всіх – одна хатина,
Але в ній і мир, і лад,
І сусід сусіду рад.
Ну, а хто із нас щось значить –
Кожен сам вам розтлумачить.

Удалено: (Тлумачний словник

Отформатировано: Отступ:
Слева: -0,25 см, Первая
строка: 1,75 см

Удалено:)

Удалено:

Удалено:

Отформатировано: Отступ:
Слева: 1,5 см

Формат: Список

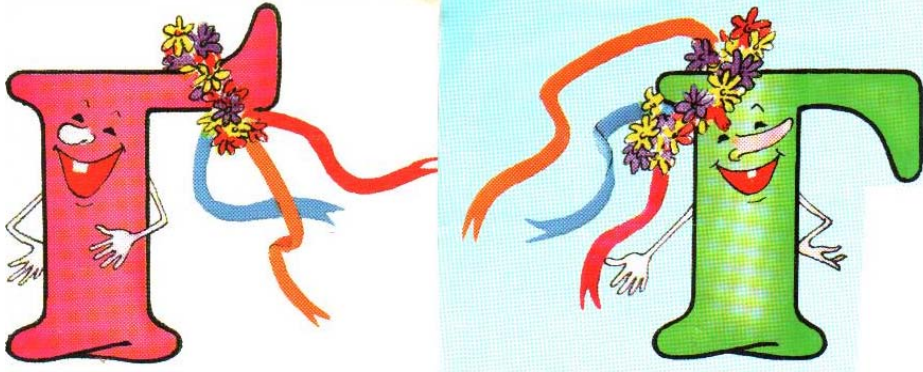
Отформатировано: Отступ:
Слева: 0 см, Первая строка:
1,5 см

Отформатировано: Отступ:
Слева: 0 см, Первая строка:
1,5 см

Удалено:)

Грунт, і габлі, і гирлига,
гуля, гніт, дзигар і дзига,
галамага, гринджолята...
Тож прийміть мене, малята!
Придивляйтеся, вивчайте!
Букву "Ге" не забувайте! (Л. Біленька)

Удалено:

3. У країні Алфавітній,
У будинку на горбку,
Дві сестри жили привітні:
Дуже схожі „Г” та „Г”.
Букву „Г” усі питали:
- В чім різниця поміж вами?
- Люди „Ге” мене назвали,
А сестру мою – „Дигама”.
Схожі ми, та різні дуже,
А щоб ви різницю знали –
Ці веселі вірші, друзі,
Прочитайте разом з нами.
Біля ганочка Ганнуся
Агрус висадила в ґрунт.
Гедзь лукаво посміхнувся:
- Гарний дім влаштую тут.
Як трудився він сердешний –
Не ловив даремно гав.
А затим, мов газда гречний,
Всіх у гості зазивав.
Голуб, горлиця, горобчик
Гомоніли на гіллі.
Раптом грім як загуркоче, -
Дощ горохом по землі.
Голуб ну мерщій втікати,
Горлиця – в гніздо, де сухо,
А горобчик – в глек під хату,
Крильцями прикривши вуха. (Н. Вернигора)

Удалено:)

Удалено:

4. Я – і газдиня, і ґрунт, і газда,
 ганок і ґудзик в спокою.
 Хто з вас про мене нічого не зна,
 То познайомтесь зі мною.
 Я повернулась до рідної мови,
 Знову іду у буквар,
 Довго мене не впускали до школи
 Через недбалість нездар;
 Знову, як було колись то давненько:
 Ґніт, ґрати і ґелґотати...
 Знову з'явилися слова ті гарненькі:
 Аґрус, а дзиґою гратись. (Б. Пилат)

Удалено:)

5. Буква Ґе така, як ге,
 Придивляйся-но, синочку.
 Тільки ходить буква Ґе
 Дуже горда з кози́рочком.
 В слові „ґелґать” „ґава”, „ґрати”
 Будем звук цей вимовляти. (В. Гринько)

Удалено:)

6. Ґудзик-пудзик розгойдався,
 із ниточки обірвався,
 упав на цибулю –
 набив собі ґулю!
 Пані ґава з міста йшла,
 Того ґудзика знайшла:
 - Гарний ґудзик, далебі!
 Я візьму його собі. (І. Малкович)

Удалено:

Удалено: (

Удалено:)

Удалено:

7. Ґава ходить в чистім полі.
 Ґава в полі має волю.
 Ґедзь літає в чистім полі.
 Ґедзь у полі має волю.
 Ґедзь присів на ріг корови –
 Ґава ґедзя миттю зловить! (Г. Чубач)

Удалено:)

Удалено:

Удалено:

Удалено:)

8. Ґогель-могель солоденький –
 Лікування для маленьких
 До яєчка – цукру ложку,
 І тягни собі потрошку. (Г. Чубач)

Удалено:

Удалено:

Удалено:)

9. Ґудзик упав і скотився на ганок.
 Ґава подумала: з'їм на сніданок.
 І гонорово ґава ходила,
 Ґудзик шукала – ґулю набила. (Л. Голота)

Удалено:

10. Що за **гвалт** зчинився
на подвір'ї зранку?
Загубила **гудзик**
гава біля **ганку**.
З дерева за нею
гедзь спостерігав
і порадив **гаві**
не ловити гав. (І. Січовик)

Удалено:)

11. У Галинки біля **ганку**
Від самісінького ранку
Гуси голосно **гелгочуть** –

Удалено:

Удалено:)

Букву Г учити хочуть:
«Ге-ге-ге!» та «ге-ге-ге!»
Гава, гудзик, агрус, гедзь,
Дзига, ґрунт і ґринджолята.
Як цікаво **гелготати!** (З газети «Початкова освіта»)

Удалено:

Удалено:

Удалено:

Удалено:

Удалено: »

Отформатировано:
украинский

Удалено:)

12. Г і Ґ – букви схожі такі!
Схожі й звуки, обидва дзвінкі.
[Г] глуху має пару – це [х],
[Ґ] також має пару – це [к].

Пишуть з Г **ґрунт** і **ґанок**,
Ґ гудзик, і **ґніт**,
Ґава, агрус і гедзь.
Пам'ятати це слід. (З газети «Початкова освіта»)

13. Сидить **газдинечка** на **ганку**
і **газді** гудзик пришиває.
Від **гавеняти** **гава** Ганка
нахабу **гедзя** відганяє. (Л. Біленька)

Удалено:)

Удалено:

14. Гонта мужній, Залізник

Гав ніколи не ловили.

Гніт повстання запалили,

Гедзем жалили в боях. (В. Каюков)

15. Гава ганок збудувала.

Гава ганок прикрашала.

Гедзь на ганок залетів,

Гедзик чаю захотів. (О. Катрич)

Удалено:)

Отформатировано: Отступ:
Первая строка: 4,25 см

Удалено:

Удалено: (

Удалено: ¶

Удалено:

Отформатировано: Отступ:
Слева: 4,25 см, Выступ: 0,25
см, интервал Перед: 0 пт,
Междустр.интервал:
одинарный

Удалено:)

Удалено:

Удалено:

Удалено: ¶

„Літера, за якою тужать”

Картки-завдання з методичним коментарем

Змістовне наповнення освітньої галузі „Мова і література” передбачає опанування молодшими школярами української мови як засобу спілкування і пізнання, прилучення до скарбниць духовності і культури нашого народу. Відповідно до мети і завдань освітньої галузі у структурі державного стандарту виділяються такі основні змістові лінії: мовна, мовленнєва, соціокультурна. Основною змістовою лінією мовної освіти у початкових класах є мовленнєва, яка передбачає формування та розвиток умінь слухати і розуміти, говорити, читати і писати. Мовна та соціокультурна лінії забезпечують відповідний обсяг знань з мови, умінь і навичок їх застосування у мовленнєвій діяльності.

У 1 класі учні одержують досить різнобічні уявлення про такі найважливіші одиниці мови і мовлення, як слово і речення. У підручнику пропонується ряд вправ, які закріплюють уміння виконувати словниково-логічні дії, будувати речення з розрізнених слів, за малюнками, за поданими моделями, оформляти їх графічно тощо.

Відповідно до нової програми для чотирирічної початкової школи курс рідної мови в 2-4 класах розпочинається з практичних спостережень за мовними явищами з метою сформувавши в дітей елементарні уявлення про роль мови і мовлення в житті й діяльності людей. При цьому вчитель повинен пам’ятати, що мова і мовлення не є тотожними поняттями.

Мова – це система фонетичних, лексичних і граматичних засобів, якими люди користуються для вираження думок і почуттів, вона є найважливішим засобом людського спілкування. Мовлення – це діяльність мовця, який використовує мовні засоби спілкування з іншими членами даного мовленнєвого колективу. Треба мати на увазі, що мова є об’єктивно існуюче явище, яке не залежить від кожного мовця зокрема, вона зв’язана тільки з суспільством у цілому.

Вашій увазі пропонуємо картки-завдання за різними темами.

Удалено:

Отформатировано: Отступ:
Выступ: 0,25 см

Отформатировано: Шрифт:
14 пт, курсив, Цвет шрифта:
Авто

Отформатировано: Отступ:
Первая строка: 1,5 см

Отформатировано: Шрифт:
не полужирный,
подчеркивание, Цвет
шрифта: Авто

Отформатировано: Шрифт:
не полужирный,
подчеркивание, Цвет
шрифта: Авто

Отформатировано: Шрифт:
14 пт, не полужирный,
курсив, Цвет шрифта: Авто

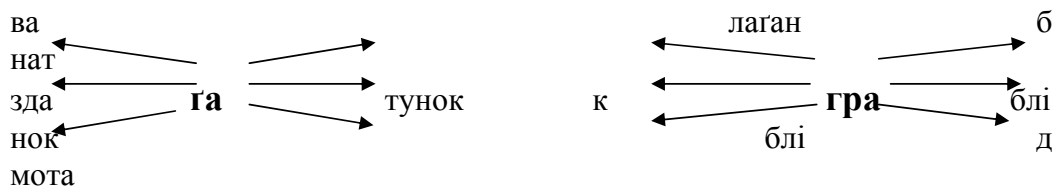
Тема. Звуки і букви

Методичний коментар. У розділі „Звуки і букви” учні вивчають та закріплюють уявлення про звукову і графічну системи рідної мови, відтворюють уміння правильно називати і вимовляти звуки, виділені зі слів, та букви, якими вони позначаються, виконують ряд фонетико-граматичних вправ, в основі яких лежать уміння здійснювати звуко-буквені зіставлення в словах.

На відміну від усіх попередніх підручників, за якими вивчалася рідна мова в початкових класах, у нових підручниках розділ „Звуки і букви” винесено не на початок, а в кінець курсу. Це пояснюється, по-перше, логікою побудови початкового курсу вивчення рідної мови, яке здійснюється в напрямі від загального до часткового: мова і мовлення, текст, речення, слово, звуки і букви; по-друге, тим, що в період оволодіння грамотою в 1 класі, яке триває нині для дітей цілий навчальний рік, вони вже дістали уявлення про звукову і графічну системи української мови.

Учитель повинен пам'ятати, що розділ „Звуки і букви” в початковому курсі української мови вивчається в основному в 1-3 класах, але центральне місце для нього відводиться в період навчання грамоти, а також у 2 класі. Особливу увагу треба звернути на вдосконалення в учнів навички здійснювати звуковий і звуко-буквенний аналіз слів. Звуковий аналіз мовленого слова полягає в умінні послідовно і правильно називати в слові всі звуки, визначати в ньому наголос, ділити слово на склади і записувати його. Потім з опорою на записане (викладене з розрізної азбуки) слово учні мають назвати в ньому голосні і приголосні звуки без опори на графічний запис. Таке завдання часто непосильне навіть для старшокласників, оскільки вимагає високого ступеня аналізу. Зіставляти звуки і букви в словах потрібно не стільки в кількісному плані, скільки в якісному.

1. Утворіть слова і прочитайте їх.

2. Спишіть слова з буквою “ге”, прочитайте їх.

Горох, ґрунт, агрус, гава, годинник, говорити, гелґотати, гвалт, газда.

3. Прочитайте правильно українські прислів'я та приказки, враховуючи специфіку звуків [r] та [z].

Формат: Список

- Вовка ноги годують.
- Мати одною рукою б'є, а другою гладить.
- Безрогий віл і гулею б'є.
- Що голова, то розум.
- Зробив діло - гуляй сміло.
- Годувала гава гавенят на ганку, зготувала в горщику гарну запіканку.

4. Прочитайте слова, а потім запишіть у дві колонки: зліва - з літерою "ге", а справа - з "зе". Перевірте вимову слів за орфоепічним словником.

Формат: Список

Гайок, галас, гава, галицький, ганьба, гирлига, галаган, ґрунт, гіркий, гудзик, гість, генерал, година, гуля, глухий, гедзь, глей, гніт.

5. За малюнками придумайте і запишіть слова з літерою г. Запам'ятайте ці слова, введіть їх у речення.

Удалено: складіть

Формат: Список

6.Прочитайте і запишіть слова транскрипцією. Встановіть їхній звуковий склад.

Удалено: фонетичною

Гедзь, м'яч, гава, гуля, джміль, Галя, джигун, гарний, гречно.

7.Виразно прочитайте слова вголос. Послухайте свою вимову.

Голос, габлі, приголосний, ганок, ґрунт, гребінка, галаган, граблі, габлі, гедзь, гранат, горе, голуб, ремигати.

8.Складіть звукові моделі слів.

Ганнуся, гедзь, пиріг, ганок, гніт, габлі, гнеться.

9.Вставте пропущену букву “ге” чи “ґе”. Спишіть і виразно прочитайте.

...рак, ...ордо, ...речно, ...ітара, ...анок, ...ніт, ...імн, ...оробець, ...едзь,рунт.

10.Виразно прочитайте вірш. Назвіть слова з літерою “ге” і запишіть їх. Складіть звукову модель найменшого слова.

Дві гави зранку гасали на ганку.
Гави просили на ганку сніданку.
Песик гавкає: - Гав-гав!
Треба гнати з ганку гав!

11.Спишіть слова. Підкресліть букви, що позначають приголосні звуки.

Горох, газда, гелґотав, город, гонять, гомін, гроно, аґрус, гострий, сновига.

12.Уважно прочитайте і вивчіть напам'ять. Напишіть з пам'яті. Поясніть, що означає виділене слово. Зробіть звуко-буквений аналіз цього слова.

Вересень-місяць добре газдує.
Овоч смачненький дітям дарує. (Марійка Підгірянка)

13.Вставте пропущені букви (г чи ґ), запишіть слова.

...уси, ...уля (шишка), а...рус, кни...а, ...улі (гуляння), ...авеня, ...олуб, доро...а, ху...а.

14.Вибіркове списування. Впишіть слова у дві колонки: 1) зі звуком [г]; зі звуком [ґ]. Що означають записані слова?

а) Ходить вулицею ранок:
з ганку на ганок,
з ганку на ганок.
У двері постукає-слухає...
Як кажуть: - Доброго ранку! -
йде до іншого ганку.

б) Я люблю веселий ранок
холоднючої зими,
як на двір, на стіни, ганок
і на шлях за ворітьми,
упаде із неба промінь,
на току підніме гомін
зграя галок і граків.
Дітлахи свої гринджоли
з повіток подостають
і по вулиці, мов бджоли,
до сугорка загудуть. (Я. Щоголів)

15.Прочитайте і вивчіть скоромовку. Правильно вимовляйте звуки, які позначаються виділеними буквами. Поясніть значення слів із буквою Г.

Галасливі гави й галки
в гусенят взяли скакалки.
Гусенята їм гелгочуть,
що й вони скакати хочуть.

16.Спишіть речення. Поясніть значення виділених слів. Підкресліть букви, що позначають дзвінкі приголосні звуки.

Корова лиска **ремигає**, схиливши голову. Я східцями виходжу на **ганок**. Гриць із татком Георгієм зробили нові **гринджоли**.

17.Вставте потрібну літеру. Поясніть значення невідомих вам слів.

Г чи Г

...уска й ...ава коло хати
Стали голосно співати.
Каркали та ...ел...отали,
Поки ...олос не зірвали. (Олег Орач)

18.Прочитайте. Назвіть звуки, які розрізняють дані пари слів. Запишіть ці звуки парами за дзвінкістю-глухістю. Які звуки не мають пар? Поставте наголоси у виділених словах.

Булка, вулик, голуб, **гринджоли**, дуб, жук, зуб, йти, килим, лин, мило, нитка, парк, риба, сито, тир, **фартух**, хата, чай, шуба, **гедзик**, **дзига**.

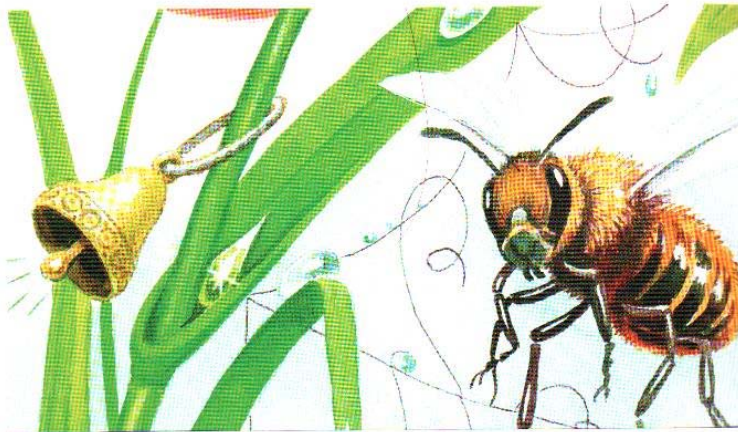
19.Прочитайте. Запишіть ці слова.

[л' о н], [л' і т о], [с о н: а], [н' і ч], [р' а с т], [т' у л' е н'], [д^з і г а], [п е н'], [д^з' о б], [н а с' і н': а], [г е д^з'].

20.Прочитайте скоромовку, дотримуючись правильної вимови звуків. Випишіть виділені слова, позначте кількість звуків

Як **дзвінок** задзеленчить,
Дзвінко **джмелик** задзижчить.

Гедзь із джмеликом летить,
Бджолам весело кричить:
„Бджоли, бджоли, бджоленята,
Вилітайте погуляти”.

21. Прочитайте віри, дотримуючись правильної вимови звуку [г].
Запам'ятайте, в яких словах він уживається.

Орфоепія звеліла,
Щоб усе було до діла,
Щоб не чути „ох!” і „ах!”,
[Г] вживати у словах:

агрус, гава, газда, гандж, ганок, гатунок, гвалт, гедзь, гелготати,
гирлига, глей, гніт (у лампі), гогель-могель, гречний, гринджоли, ґрунт,
гудзик, гуля, дзига, дзиглик (стілчик).

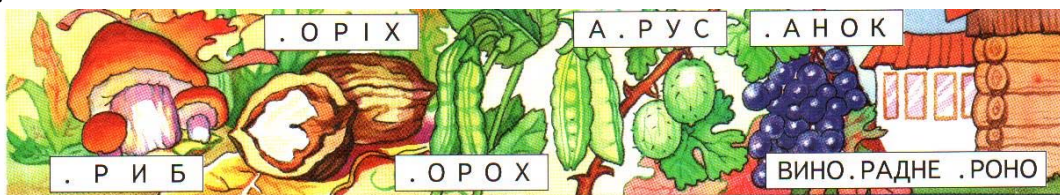
В решті слів хай [Г] звучить.

Більш до мене не ходіть.

(Орфоепія в перекладі з грецької мови означає **правильна вимова**)

Отформатовано: Шрифт:
полужирный, украинский

**22. За малюнками впишіть пропущені літери. З даними словами
складіть і запишіть речення**

Тема. Склад слова. Наголос

Методичний коментар. Властивості звуку можуть залежати від того, у якому складі слова він вимовляється. Склад – це частина слова, яка вимовляється одним поштовхом видихуваного повітря. В українській мові

Отформатовано: Отступ:
Первая строка: 1,5 см

складно творчим виступає голосний звук. У слові стільки складів, скільки в ньому голосних звуків. Приголосні приєднуються до голосного звука попереду чи після нього. Розрізняють відкриті і закриті склади. Відкриті склади закінчуються на голосний звук, а закриті – на приголосний..

Посилення голосу на одному із складів називається наголосом. Якщо слово має два або більше складів, то вони різняться силою при вимовлянні: обов'язково один із них вимовляється з найбільшою силою. За ознакою наголошеності – ненаголошеності склади поділяються на наголошені та ненаголошені. Знак наголосу ставиться над буквою, яка позначає у наголошеному складі голосний звук. Використовується цей знак у словниках. У звичайному писемному мовленні знак наголосу ставиться лише тоді, коли він є основним або єдиним засобом розрізнення значення слова.

Учні початкових класів повинні вміти ділити слова на склади, визначати наголошені та ненаголошені склади, дотримуватися найважливіших правил вимови, пояснювати роль наголосу для розрізнення значень слів (граматичних форм), на основі аналізу співвідносити звуковий і графічний (буквений) склад слів. Важливо, щоб ці знання і вміння з фонетики і графіки учні могли активно застосовувати для вдосконалення вимовних і правописних умінь і навичок.

Отформатировано: Шрифт: не полужирный

1. Упізнайте слово, яке починається літерою “ге” або “ге”. Запишіть ці слова у речення. Визначте у них наголоси.

1. Щоб нагадати про себе всім, розкотисто гуркоче... (грім).

2. На подвір'ї стрибає... (горобець).

3. Коня укусив... (гедзь).

4. Хто весь час говорить так: Втік? Так! Втік? Так!... (Годинник, дзигар).

5. Біля річки голосно... гуси (гелготіли).

Отформатировано: Шрифт: курсив

Отформатировано: Шрифт: курсив

Отформатировано: Шрифт: курсив

Отформатировано: Шрифт: курсив

2. Запишіть слова та визначте у них наголос. Поділіть на склади найбільше слово.

Гроно, гава, газдиня, ґрунт, гедзь, гума, грати, гудзик, гречний.

3. Запишіть слова, поділивши їх на склади.

Гуска, ганок, агрус, галаган, гопак, гелготати, гвалт, гніт, сновигати, груша, Богдан, гирлига, глей.

4. Запишіть слова у 3 колонки:

- 1-а - однокладові;
- 2-а - двоскладові;
- 3-я - трискладові.

Агрус, гелгоче, гирлига, гедзь, глей, гатунок, галаган, ганок, гава, гніт, гроно, гречний, гвалт.

5. Утворіть зі складів слова, запишіть їх. Визначте наголос.

дан, гер
нок, га
ва, га
га, ху

ли, гир, га
гар, дзи
ган, га, ла
ту, га, нок

6. Запишіть слова; підкресліть ті з них, у яких більше букв, ніж звуків. Поділіть на склади найбільші слова.

Дзига, ґрунт, глей, гуля, гедзь, гумовий, сновигає, гвалт, агрус, гроно.

7. Спишіть скоромовку, підкресліть двоскладові слова.

Гава гречно газдувала,
Гогель-могель готувала.
Гедзь наївся - просто жах.
Гудзик тріснув на штанцях.

Отформатировано:
украинский

Отформатировано:
украинский

Отформатировано:
украинский

Отформатировано:
украинский

8. Запишіть слова, у яких є м'які приголосні звуки, поділіть їх на склади.

Гумовий, ганок, гава, дзига, гедзь, газдиня, гуля, гроно, гвалт, сновигати.

9. Виразно прочитайте вірш. Випишіть однокладові слова. Поясніть значення виділеного слова.

Он гринджолята маленькі
Десь знайшов надворі.
Ой, та й ловко ж так спускається
З гірки снігової. (Олена Пчілка)

10. Вставте потрібні літери (г чи т), спишіть вірш. Підкресліть слова з наголошеним першим складом.

...уси гучно ...елготали-
...оробці зерно клювали.
...онять ...уси...горобців -
...олубок на ...анок сів. (О. Кононенко)

11. Прочитайте, поділіть слова для переносу. Назвіть слово, в якому найменше звуків.

Гудзик, кукурудза, джміль, гедзь, джерельце, дзвінок, задзеленчав, видзвонює, джигун.

12. З'ясуйте, що з чого. Поясніть значення виділених слів. Спишіть, підкресліть наголошені склади.

З винограду	качани
З кукурудзи	гроно
	круп
	борошно
	родзинки
	олія

13. Виразно прочитайте уривок із байки Л. Глібова „Гава і Лисиця”, поясніть значення виділеного слова. Спишіть трискладові слова. Поставте наголоси.

Літаючи по дворах, **Гава**
Шматок ковбаски добула;
Хоч кажуть, що вона дурна роззява,
А до крадіжки здатная була.

14. Спишіть скоромовку. Найбільше слово поділіть на склади. Поясніть значення виділених слів.

Гава на базарі була,
Гава сиру принесла.
Сіла гава на ганок,
Запросила грака на сніданок.

15. Уважно прочитайте уривок з твору Олександра Пархоменка „Про необачність та зухвальство”. Поясніть значення виділеного слова. Спишіть чотирискладові та трискладові слова, поставте наголоси.

Підстарший, як мовиться, слідом за дідом,
Не хочеться стати для лева обідом.
Бліді з переляку сидять на суку...
А лев ремигає собі на піску.

Тема. Слово, його лексичне значення

Методичний коментар. Слово є однією з найактивніших одиниць мовної системи для називання предметів, ознак, дій тощо, за допомогою якої реалізуються різноманітні можливості висловлювання (тексту). Ознаки слова – вільна відтворюваність, один наголос, звукова єдність, значення (лексичне й граматичне). Лексичне значення – співвіднесеність слів із поняттями, предметами, речами; те, що слово називає; внутрішній зміст слова. Слово узагальнює і виражає поняття – сукупність певних людських знань про предмет чи якесь явище.

У процесі вивчення розділу „Слово” учні ознайомлюються з частинами мови, одержуючи про них загальне уявлення на основі найістотніших ознак: слова, які означають назви предметів; слова, які називають ознаки предметів; слова, які називають дії предметів. У такий спосіб звертається увага школярів насамперед на лексичний бік слова, тобто на його значення, а потім – на граматичний, ставлячи до нього граматичні питання хто? що? який? яка? яке? які? що робить? що роблять?

Багатоаспектний характер слова як навчальної одиниці вимагає розглядати його з погляду звукової і графічної будови (фонетичних, орфоепічних, орфографічних особливостей), морфемної і словотворчої структури, різних граматичних ознак, зокрема в ролі члена речення тощо.

Учитель має переборювати однобічний підхід до вивчення слова, розширюючи коло лексико-граматичних та суто лексичних ознак, які допомогли б школярам сприймати слово у єдності його різних значень, у

Отформатировано: Отступ:
Первая строка: 1,25 см

Удалено: ¶

Удалено: ¶

Удалено: ¶

Отформатировано: Шрифт:
полужирный, курсив

Отформатировано: Отступ:
Первая строка: 4 см

Удалено: ¶

Удалено: ¶

Отформатировано: Отступ:
Первая строка: 4 см

Отформатировано: По
ширине, Отступ: Слева: 0 см,
Первая строка: 1,25 см

Отформатировано: Шрифт:
не полужирный

взаємозв'язках з іншими словами в словосполученні, реченні, тексті. Знання, пов'язані з лексичним значенням слова і вміння визначати його, відіграють важливу роль у поповненні словникового запасу молодших школярів, у їхньому загальномовленнєвому розвитку. У роботі над словом учитель повинен керуватися відомим у методиці навчання мови положенням про те, що засвоїти лексичне поняття – це означає не тільки зрозуміти його суть, а й виробити вміння правильно застосувати його на практиці.

Соціокультурна лінія державного стандарту початкової загальної освіти визначає тематичні групи слів – назв предметів і реалій матеріальної та духовної культури українського народу. Учні початкових класів повинні розуміти значення слів, що стосуються предметів побуту, народних звичаїв та усталених історично; уміти пояснювати їх значення; в окремих випадках – походження; уміти використовувати тематичні групи слів народознавчого змісту в мовленні.

Практично словникові вправи можуть переслідувати різну мету: це і з'ясування лексичного значення слова, і засвоєння його орфоепічної вимови, нормативного наголошування та орфографічного написання, практичне опанування правил утворення тих чи інших граматичних форм у процесі введення слів у словосполучення і речення, збагачення словникового запасу і набуття вмінь вибирати з нього такі лексичні засоби, які найбільше відповідали б меті висловлювання, конкретній мовленнєвій ситуації, стилю висловлювання і, крім цього, забезпечували б як правильність і точність мовлення, так і його виразність.

1. Спийшіть. Визначте лексичне значення слів. Поставте наголоси.

Гирлига, гречний, дзигар, грати, гелготати, grindжоли.

2. Допишіть речення, вставляючи правильно слова із дужок. Поясніть значення дописаних слів.

Галинка рвала... Гуси голосно... Тато ремонтував... Корову укусив... (гедзь, ганок, агрус, гелготати).

3. Складіть речення зі словами гречний, гава, газда. Поясніть значення цих слів.

4. Спийшіть, визначте кількість слів у кожному реченні. Поясніть лексичне значення виділених слів.

Сергійко гречно господарював на ганку. Він допомагав татові ремонтувати підлогу. Гарний газда буде з хлопчика.

5. Замініть вислови одним словом, у якому є буква г, запишіть.

Господар дому - _...

Вишневий клей - _...

Отформатировано: Шрифт: 14 пт, не полужирный, Цвет шрифта: Черный

Отформатировано: украинский

Отформатировано: украинский

Отформатировано: украинский

Отформатировано: украинский

Отформатировано: украинский

Отформатировано: Шрифт: 16 пт, подчеркивание, украинский

Отформатировано: Шрифт: 16 пт, подчеркивание

Отформатировано: Шрифт: 16 пт, подчеркивание, украинский

Отформатировано: Шрифт: 16 пт, подчеркивание

Отформатировано: Шрифт: 16 пт, подчеркивание, украинский

Отформатировано: Шрифт: 16 пт, подчеркивание

Сильний крик -_...
Голосно кричать гуси -_...
Кущ з колючими гілками -_...

6. Спишіть. Поясніть значення виділених слів.

- а) Вози риплять, а ярма бряжчать,
а воли **ремигають**. (З народної пісні)

- б) Череп'яний **каганчик** ледве блимав у темному кутку своєю сизою горошиною на кінці **гнота**. (Панас Мирний)

7. Допишіть назви тварин з правої колонки. Поясніть значення виділених слів.

Ремигає , як	риба
Мовчить, як	заєць
Стрибає, як	корова
Сновигає , як	гусак
Гелгоче , як	павук

8. Знайдіть зайве слово у кожному рядку, підкресліть його. Обґрунтуйте свою відповідь.

1. Павук, гедзь, оса, бджола, джміль.
2. Буквар, математика, щоденник, дзиґа, ручка.
3. Смородина, калина, агрус, ліщина, осика.
4. Ведмідь, борсук, гава, заєць, їжак.
5. Вихований, культурний, гречний, охайний, ввічливий.
6. Гава, гавонька, гавочка, гави, гавуся.

9. Випишіть слова у дві колонки за видовими та родовими ознаками. Що ще може означати виділене слово?

1. Кущі – дерева

Береза, груша, малина, ліщина, агрус, осика, смородина, бук, калина.

Удалено: €

2. Птахи – комахи

Гава, грак, гедзь, мурашка, **галаган**, гергель, муха, бджола..

Тема. Синоніми

Методичний коментар. Синоніми – це слова, які означають назви певного поняття, близькі за своїм основним значенням, але відрізняються значеннєвими відтінками, а також можливостями поєднуватися з іншими словами. Для методичного аспекту, який учитель початкових класів повинен мати на увазі, важливою ознакою є та, що слова, які становлять синонімічний ряд, завжди належать до тієї самої частини мови.

Отформатировано: По ширине, Отступ: Слева: 0 см, Первая строка: 1,5 см

У доборі лексичного мінімуму для організації роботи з синонімами треба керуватися такими відомими в сучасній методиці навчання рідної мови критеріями:

Отформатировано: Шрифт: не полужирный

1) частотністю дібраних слів у загальнонавчальній лексиці сучасної української літературної мови;

2) урахуванням наявного словникового запасу молодших школярів;

3) наявністю синонімічних пар і груп у текстах;

4) об'єктивними можливостями добору кола доступних синонімів у межах теми, що вивчається;

5) необхідністю створення бази для опрацювання синонімів у середній ланці загальноосвітньої школи, зокрема в 5 класі.

Практичне вивчення синонімів у початкових класах здійснюється передусім у процесі виконання різноманітних практичних вправ на виявлення та зіставлення слів, близьких за значенням; на самостійний добір синонімів та вживання їх у зв'язних висловлюваннях (усних і письмових). У процесі організації такої роботи слід домагатися, щоб учні не тільки вловлювали і розуміли спільне або подібне між синонімами, а й добре розуміли значення кожного окремого синоніма, усвідомлювали той відтінок у значенні, що в ньому закладений.

Учні початкової школи повинні уміти розпізнавати в текстах найуживаніші синоніми, добирати синоніми до слів. Беручи до уваги те, що сучасний комунікативний підхід до шкільного навчання рідної мови націлює вчителя на формування у молодших школярів елементарних умінь орієнтуватись у функціонально-стильових різновидах текстів, необхідно підкреслити ще одну важливу особливість синонімів – обов'язкову наявність у їх ряді головного слова, яке в лінгвістиці називається **домінантою**, стосовно якого всі інші слова синонімічного ряду виражають певні додаткові відтінки значень.

Отформатировано: Шрифт: полужирный

Отформатировано: Шрифт: 14 пт, не полужирный

Отформатировано: украинский

1. До висловів лівої колонки доберіть відповідники у правій колонці.

Хоч гвалт кричи -	гвалт
Сильний крик, шум -	хоч вовком вий
Встати не на ту ногу -	метушитися, нервувати
Гедзатися -	немовби гедзь кусає

2. Доберіть синоніми до поданих слів. Складіть речення зі словами.

Гвалт, гирлига, гедзатися, гелготіти.

3. До поданих слів доберіть синоніми з буквою "ге".

Клей, палиця, чемний, кетяг, санки, крик, земля, заметіль.

4. До поданих слів доберіть синоніми, складіть із ними речення.

Грунт, гроно, глей, гречний.

Удалено: ;

5. Замініть слова і словосполучення одним словом з літерою "ге".

1. Сильний вітер зі снігом -
2. Непосидюча людина (непосида) -
3. Санчата -
4. Велика муха, що п'є кров у тварин -

6. Доберіть із дужок синоніми до слів кричати і казати. До якої частини мови належать ці слова. У якій формі вони вжиті?

(Горланити, мовити, балакати, лементувати, гвалтувати, говорити.)

Отформатировано: Шрифт: не курсив

Отформатировано: Шрифт: не курсив, подчеркивание

Отформатировано: Шрифт: не курсив

7. До даних слів доберіть близькі за значенням слова (синоніми) та протилежні за значенням (антоніми).

Злий, веселий, гречний, ледачий.

8. Прочитайте і спишіть. Знайдіть синоніми.

Гирлига – це довга палиця, на яку спиралися старі люди замість ціпка. Її часто використовували пастухи при випасанні худоби.

9. Запишіть прикмету. Замініть виділені слова синонімами (усно).

Якщо **гава** вранці сидить на верхівці дерева і каркає – буде **хуга**.

10. Прочитайте, назвіть птахів. Доберіть синоніми до виділених слів.

Ось ціла зграя **гав** і кілька сорок з одчайдушним **галасом** погнали сову, намагаючись якнайдошкульніше дзьобнути її. (О. Копиленко)

11. Прочитайте, до виділених слів доберіть синоніми, запишіть їх.

а) Голодна – мукає,
Сита **жує**,
Всім дітям молока дає.

б) Всі радіють: „Ну й хороша
Ця **хазяєчка пороша!**” (Г. Демченко)

в) Як забілів сніг на **кетягах** горобини, вона спалахнула враз вогнем і стала доброю-предобою. (О. Зима)

г) Баба **Віхола**, сива Віхола
На метільній мітлі приїхала.
В двері стукала, селом **вешталась**. (Л. Костенко)

Довідка. Ремигати, сновигати, троно, газдиня, хуга.

12. Прочитайте, спишіть. Замініть усно виділені слова близькими за значенням із літерою Г. При потребі користуйтеся довідкою.

1. За хвилину діти з **галасом** вскочили у виноградник, випереджуючи матір. (М. Коцюбинський) 2. Ранньою весною вона (калина) цвіте білим квітом, а восени закипає згустками червоних **кетягів**. (І. Цюпа) 3. Якщо повз вас проходить старший, устаньте, привітайтеся, **чемно** поклонившись. (В. Скуратівський) 4. Вийди, вийди, **господарю**, подивися на кошару. (Із щедрівки) 5. Летіла **ворона** над морем, дивиться – лізе рак. (Із байки) 6. Цілу ніч **хурделя** вила. (Б. Чин)

Довідка. Гречно, газда, гава, хуга, троно, гвалт.

13. Прочитайте. До виділених слів доберіть з довідки слова, близькі за значенням.

а) А коли улігся **гамір**,
Наш Мишко сказав:
- Підмести хотіла мама –
Віник я подав. (В. Кравчук)

б) Перший пролісок проснувся,
Снігом вкрився, потягнувся,...

Удалено:)

Удалено:)

Отформатировано: Шрифт: курсив

Отформатировано: Шрифт: курсив

Удалено:)

Удалено:

Удалено: 4)

Отформатировано: Шрифт: курсив

Отформатировано: Шрифт: курсив

Удалено:)

Отформатировано: Шрифт: курсив

Удалено:)

Отформатировано: Шрифт: курсив

Чемно з лісом привітався
І, щасливий, розсміявся. (Т. Лисенко)

в)Сіє, віє, завіва
Снігом **завірюха**. (В. Каменчук)

г)Рясно-рясно червоних **кетягів** на кущах. (В. Чухліб)

Довідка. Хуга, твалт, трено, гречно.

14.Спишіть уривок, вставляючи пропущені букви. Знайдіть і підкресліть синоніми до слова метелиця.

Ну й зима – хуртеча та вітрюга.
Ні проїхати, ані проїти;
Третій тиждень небо в завірюсі
Падає на з...млю ст...пову.
Налітає раз у десять років
Отака скажена крутія.
Ніч на базі, ну і ніч, нівроку.
Ст...пова бе...сонна манія.
Курява, завія,хуртовина,
Зам...тіль, і хвища, і юга. (Л. Первомайський)

Удалено:

Удалено: ...

15.Уважно прочитайте, спишіть. Підкресліть синоніми.

І білостінну кам'яницю
Ні гнів, ні лють не спорощать.
...Перетворили у в'язницю –
Нехай витає в ній душа.
І хай тріщить, і хай туркоче,
І хай скучає за людьми.
Продажну другу – залоскоче
І в грати вдариться грудьми. (М. Шевченко)

16.Спишіть. До виділених слів усно доберіть синоніми.

а)А виноград важкі розвісив лози –
Готує **грона** сонцеві під бік. (М. Шевченко)

Отформатовано: Шрифт:
курсив

б)**Глей** теплими грудьми
У Любич падав теплий. (М. Шевченко)

Отформатовано: Шрифт:
курсив

в)Ми бачимо найменший **гандж**
У рухах певної руки. (М. Шевченко)

Отформатовано: Шрифт:
курсив

17.Спишіть уривок із байки Л. Глібова „Вовк і кіт”. До виділених слів доберіть синоніми з буквою Г. Підкресліть звертання.

- Котусю-братику! Скажіть мені скоріше,
Хто із хазяїнів отут усіх добріший?
Я хочу попрохати, щоб хто мене сховав
На сей недобрий час. Я б у пригоді став!..
Чи чуєш гомін той? За мною то женуться!..
Котусю-батечку! Куди ж мені поткнуться?..

18.Виразно прочитайте байку Л. Глібова. Впишіть синоніми. Доберіть до них синоніми з із буквою Г.

Чиж та Голуб

Весною Чижик молоденький,
Такий співучий, проворненький,
В садочку все собі скавав
Та якось в западню попав;
Сердега в клітці рветься, б'ється...
А Голуб бачить та й сміється:
- А що? Попавсь? От тобі й на!
Вже, певно, голова дурна...
Не бійсь, мене б не піддурили,
Хоч як би не хитрили.
Бо я не Чижик! Ні...оце! –
Аж гульк – і сам піймався в сільце.
Ото на себе не надійся,
Чужому лихові не смійся!

19.Виразно прочитайте уривок із байки Л. Глібова „Зозуля й Горлиця”.
Доберіть синоніми до виділеного слова, запишіть їх.

Зозуля горлиці жалілась,
Що доля їй недобра судилась;
Мов сирота вона, тиняється сама,
Минає літечко, порадоньки нема.

Тема. Переносне значення слів. Фразеологізми

Методичний коментар. Учні початкових класів повинні вміти пояснювати пряме значення вживаних у мовленні слів і переносне (у найпростіших випадках), а також мати уявлення про фразеологізми та вміти пояснювати найуживаніші фразеологізми української мови..

Пряме значення слова безпосередньо спрямоване на предмет, позбавлене образності, первинне.

Переносне значення виникло внаслідок перенесення назви на інший предмет за схожістю, функцією, суміжністю; є основою художніх творів, надає текстові образності.

Фразеологізми – усталені словосполучення та вирази, що мають цілісне, здебільшого переносне значення.

У 3 класі подаються елементарні відомості з лексикології про пряме і переносне значення слів, найпростіші фразеологізми. У 4 класі ці знання закріплюються на нових, доступних для дітей цього віку лексемах у процесі опрацювання зв'язних текстів, а також під час вивчення кожної частини мови.. Учитель постійно повинен привертати увагу школярів до лексичних значень слів паралельно з їх граматичними значеннями, до лексичної сполучуваності слів у процесі побудови словосполучень і речень, до художнього слова.

Надзвичайно важливим загальнонавчальним умінням, якому вчитель повинен приділяти постійну увагу не тільки на уроках мови, а й на всіх інших, є вміння користуватися різними словниками – орфографічним, тлумачним, фразеологічним тощо. На кожному уроці, проводячи словникову роботу, формуючи в учнів правописні вміння, працюючи над удосконаленням їхньої вимови, нормативного наголошування слів, лексичного їх значення, учитель повинен сам демонструвати потребу в користуванні різними словниками..

1.Виберіть з довідки фразеологізми, що відповідають наведеним тлумаченням.

Марно витрачати час, байдикувати; мовчати; людина нервує; у короткий строк, дуже швидко; нічого немає.

Довідка

- Ні гнота нема
- Мов гаву ковтнув
- Ловити гав
- На гвалт
- Ніби гедзь напав

←	Отформатировано: Отступ: Первая строка: 3,23 см
←	Отформатировано: Отступ: Выступ: 0,56 см, маркированный + Уровень: 1 + Выровнять по: 5 см + Табуляция после: 5,64 см + Отступ: 5,64 см, Поз.табуляции: 5,5 см, Выровнять по позиции табуляции + нет в 5,64 см

2.Поясніть значення фразеологізмів і складіть із ними речення.

Впіймати гаву; крикнути на гвалт; кинути за ґрати; ґрунт хитається під ногами.

3.Користуючись фразеологічним словником, поясніть значення висловів.

- Хоч гвалт кричи.
- Ні гнота немає.
- Сидіти за ґратами.
- Ґрона гніву достигли.

4. Спробуйте пояснити значення висловів. При потребі користуйтеся фразеологічним словником.

- ❖ Крутиться, мов дзига.
- ❖ Дзигарі б'ють.
- ❖ Втратити ґрунт під ногами.
- ❖ Готувати ґрунт.

5. Прочитайте речення, поясніть їх значення.

1. Безрогий віл і гулею б'є.
2. Яка гава в воду, така і з води.
3. Не лови, Петрусю, гав.
4. Кричала, гедзалась, качалась. (І. Котляревський)

6. Поясніть значення виділених слів та словосполучень.

1. На уроці Гнатик ЛОВИВ ГАВ.
2. Мама на кухні крутилася, МОВ ДЗИГА.
3. Баба Параска ГВАЛТУВАЛА на всю вулицю.

Отформатировано: Шрифт:
полужирный

Отформатировано: Шрифт:
полужирный

Отформатировано: Шрифт:
полужирный

7. Знайдіть речення з переносним значенням. Запишіть їх і поясніть.

- Гава літала над ганком.
- Не лови гав, коли слухаєш учителя.
- Переляканий Богдан підняв гвалт на весь двір.
- У сараї голосно гелготіли гуси.
- Горпина не чула ґрунту під ногами.

8. Прочитайте вірш. Як ви розумієте значення виділеного вислову. Чи знаєте ви інші подібні вислови українською мовою? Зверніться до довідки.

Довідка. Замилювати очі, байдики бити, кидати слова на вітер, знати назубок, дивитися крізь пальці, каші маслом не зіпсуєш.

Як ви розумієте значення цих висловів?

Назвіть звертання у вірші.

Підкоришник

Вихвалялася синиця:
«Я невтомна трудівниця!
Добре нищила я гусінь -
Заслужила сала кусень.
Ти ж, ледачий підкоришник,
Почував себе розкішно:
Цілий день ловив ти гав -
По деревах танцював!»

«Що ж тут, кумонько, робити:

танцювати я любитель.
Але хто тобі сказав,
Що ловлю я тільки гав?
Як по дереву крутнуся -
То вже знай: пропала гусінь!
Як пущуся в гопачок -
Жоден не втече жучок!» (М. Цівірко)

9.Прочитайте уривок з байки Олени Пчілки «Котова наука». Поясніть значення виділеного вислову. Зробіть із прочитаного висновок. Візьміть у бібліотеці байку і всю її прочитайте.

Поки ходиш, **гави ловиш**,
Та мені докори мовиш,
Міг би все зробити:
Міг би вивчить байку “Хмару”,
Чи зробить задачок з пару,
А хоч би і п’ять.
І що треба написати,
Все гарненько посправляти-
Не байдикувать.

10.Прочитайте, знайдіть слова з переносним значенням. До виділених слів доберіть синоніми.

- І герготав щось, як на сідалі індик. (П. Гулак-Артемівський)
- Та на них в холодній змові **хуги** знов подули. (В. Кочевський)
- Як же так – **прогавити** оту тривожну святкову мить? (В. Близнець)

Отформатировано: Шрифт:
курсив

Отформатировано: Шрифт:
курсив

Отформатировано: Шрифт:
курсив

11.Виразно прочитайте вірш. Знайдіть слова з переносним значенням. Поясніть значення виділених слів.

Хто це трави пасе
За рікою до ранку?
Мама тихо внесе
Трішки сутінків з **ганку**.
Трудолюб-цвіркунець
Заховався в **ожину**.
По воді навпростець
Місяць топче стежину. (В. Марочкін)

Отформатировано: Шрифт:
курсив

12.Поясніть, які звуки позначено виділеними буквами. З’ясуйте, про кого так кажуть.

Гав ловить. Гострий на язик. Крутиться дзигією. Гори перевертає.

13. Уважно прочитайте уривок із байки Л. Глібова „Гуси”. Як ви його зрозуміли і як би ви його закінчили? Звірте складене з авторським текстом. Знайдіть слова з переносним значенням, поясніть їх.

Удалено: ¶

День за горою погасав;
Затихло все в гаю густому;
Гусятник-хлопець заганяв
Од берега Гусей додому.
Лукав їм: - Гайда! – і свистав,
Лозиною лінивих підганяв.
- Отак ми дожились з дурною головою!
Отак нас стали шанувать! –
Гелгочуть Гуси між собою. –
Нам тільки й світла – мандрувать
Від хліва до болота.

Тема. Речення. Види речень за метою висловлювання. Зв'язок слів у реченні. Звертання

Методичний коментар. Роботу над розділом „Речення” слід розглядати як важливий напрям в удосконаленні граматичного ладу мовлення молодших школярів. У процесі роботи над реченням учні мають засвоїти, що речення може складатися з одного слова і більше; слова в реченні пов'язані між собою граматично і за змістом; кожне речення виражає закінчену думку. Спираючись на це, учні вчать виділяти речення на слух із зв'язного мовлення, а також членувати письмовий текст на окремі речення, спостерігають за засобами відмежування речень в усному й писемному мовленні, за розділовими знаками в кінці речень.

Отформатировано: По ширине, Отступ: Первая строка: 1,5 см

У початкових класах принцип класифікації речень традиційно відрізнявся від прийнятого в мовознавстві і, зокрема, запровадженого в середній ланці загальноосвітньої школи. У поділі речень на розповідні, питальні й окличні сходилися два підходи до класифікації речень – за метою висловлювання і за інтонацією.

Новий підручник для 2 класу ознайомлює учнів з тим, що відповідно до мети висловлювання речення діляться на розповідні, питальні та спонукальні. Речення, в яких про щось повідомляється або розповідається, називаються розповідними. У кінці більшості таких речень ставиться крапка. Та коли розповідне речення вимовляється з особливим почуттям, у кінці його відповідно до окличної інтонації ставиться не крапка, а знак оклику. Вивчення спонукальних речень розпочинається з практичних спостережень над різними формами спонукань до дії, волевиявлень, виражених у структурі тексту. Учні практично засвоюють особливості спонукальних речень, у яких виражаються різні спонукання до дії – прохання, запрошення, порада, вимога, застереження, заборона, заклик

тощо. Спостерігаючи за особливою інтонацією спонукальних речень, учні усвідомлюють, що в кінці їх може стояти крапка, або знак оклику. Вивчення питальних речень приводить до висновку, що питальні - це ті речення, які містять запитання, що спонукає співбесідника до відповіді, до роздуму над відповіддю. Питальні речення передбачають діалог.

Учні початкових класів повинні вміти знаходити межі речень у тексті, розрізняти види речень за метою висловлювання та інтонацією, правильно їх інтонувати, виділяти в простому реченні підмет і присудок (у найпростіших випадках), будувати складні речення за зразком, наводити власні приклади різних типів речень. Важливим умінням, яким мають оволодіти учні, є встановлення граматичних зв'язків між членами речення (визначення граматичної основи – підмета та присудка - і всіх наявних в реченні словосполучень), поширення речень за допомогою питань. Треба також уміти будувати графічну модель речення і навпаки – складати речення, граматична структура яких відповідала б заданим моделям. У 3-4 класах проводиться пропедевтична орієнтація учнів на те, що присудок у реченні може бути виражений не тільки дієслівною формою, а й іменником чи прикметником. Така орієнтація важлива для забезпечення перспективності і наступності в опрацюванні синтаксичних відомостей у початкових і середніх класах.

Отформатировано: Шрифт:
14 пт, не полужирный

1.Прочитайте речення. Яким воно є за метою висловлювання? Побудуйте різні питальні речення, які б стосувалися різних членів розповідного.

Маленьке зернятко попало восени під велику грудку ґрунту.

2.Виразно прочитай речення. Які вони за метою висловлювання?

- Ґрунт - це верхній родючий шар землі.
- Чому гуси підняли такий гвалт?
- Як ухопим гринджолята, як покотимо з гори! (Олена Пчілка)
- Ремигайте, воли, ремигайте і до плуга швиденько ставайте.

Отформатировано: Шрифт:
курсив

Удалено: золотого

3. Спишіть, вставте потрібні букви. Встановіть зв'язок слів у першому реченні.

За...ць живе на поверхні ...рунту. Він ніколи не риє нори. ...ого рятують довгі ноги і тепла шерс... .

4. Запишіть речення. Поясніть значення виділених слів. Встановіть зв'язок слів у цьому реченні.

Гергелі підняли страшенний гвалт.

5. Спишіть речення, вставте потрібні букви. Яке це речення за метою висловлювання? Встановіть у ньому зв'язок слів.

Гліб набив в...лику ...улю на лобі.

6. Уважно та виразно прочитайте, поясніть значення виділених слів. Вставте правильну букву (г чи ґ). Впишіть спонукальне та окличне речення.

а) Тосі-тосі, гуси в горосі!

Нікому вигнати, тільки Явдосі.

Ой люлі-люлі, пішли діти на ...улі.

Верніться додому, візьміть мене з собою. (Я. Щоголів)

б) Це твої перші ...улі, хлопче,

а скільки їх ще буде в тебе попереду. (Б. Антоненко-Давидович)

в) Пошила зозуля

Чобітки на ...улі.

Лівий, правий чобіток

Шиті з білих пелюсток. (П. Мовчан)

г) Юрко поторкав свою ...улю, і йому здалося, що вона не така вже й велика, навіть боліти стала менше. (О. Буцень)

7. Спишіть вірш, виразно прочитайте його. Скільки всього речень у вірші? Підкресліть головні члени речення. Поясніть значення виділених слів.

Мчать із гірки ґринджолята.

Раді віхолі малята.

Долинає Гриців сміх:

Перегнав я вас усіх! (А. Крат)

8. Прочитайте виразно уривок з казки “Біда навчить”. Скажіть, скільки в ньому речень. Спишіть текст, підкресліть звертання, поясніть розділові знаки.

Бачить горобчик: сидить на ріллі гава і сумує.

- Чи не можете, дядиночко, мене розуму навчити?

- Та ні, синочку, я й сама його не маю. (Леся Українка)

9. Уважно прочитайте речення. Назвіть види цих речень за метою висловлювання. Спишіть питальні речення.

- а) Яка найістотніша ознака ґрунту?
- б) Виявити нестачу поживних речовин у ґрунті дуже просто за зовнішніми ознаками рослин.
- в) Чому людині чи коню важко витягти ноги з болотистого ґрунту, а чаплі, качці це вдається легко?
- г) Постійно дбайте про родючість ґрунту.

10. Спишіть речення. Поясніть значення невідомих вам слів. Підкресліть звертання.

- 1. Вже я вам, панове газди, все сказав. (В. Стефаник)
- 2. Дякую вам файно, газди і газдині, що ви мене мали за газду. (В. Стефаник)
- 3. Куме Іване, дай вам, боже, прожити ще на цім світі, та най господь милосердний допоможе ласкою своєю наново газдою стати. (В. Стефаник)

11. Прочитайте, поясніть значення виділеного слова. Спишіть, підкресліть звертання. Поясніть розділові знаки при звертаннях.

Донечко, з добрим ранком!
Глянь на вікно, маленька.
Котик на нашім ганку
З чорного став біленьким. (І. Жиленко)

12. Спишіть речення. Підкресліть головні члени речення. Доберіть синоніми до виділених слів.

- 1. Худоба пожадливо їсть траву, довго **ремигає**, а коні форкають і хропуть – погода зіпсується. (Приказка)
- 2. Чому засумувала бурулька попід стріхою? Чи не тому, що **віхола** у саях десь поїхала. (Н. Завальська)

13. Спишіть речення, підкресліть головні члени. Поясніть значення виділених слів.

- 1. На подвір'ї голосно **гелготали** гуси.
- 2. Галинка з Горпинкою весело гралися **дзигією**.
- 3. **Гава** карканням сповіщала прихід весни.
- 4. Цього року добре вродив смачний **аґрус**.
- 5. Гнатик на лобі набив здоровенну **гулю**.

14.Спишіть речення. Які вони: прості чи складні? Доведіть це. Підкресліть головні члени речення. До виділених слів доберіть синоніми.

1.Глід, Шипшина й Терен дикий
Вмить без **галасу** і крику
Всю поляну оточили. (В. Симоненко)

2.У льоху в холодній тиші
Шаруділи сонні миші,
Од стіни і до стіни
Сновигали таргани. (В. Симоненко)

3.І вояки в штанях синіх
Сновигали скрізь на свинях. (В. Симоненко)

Удалено: г

15.Прочитайте уривок з байки Л. Глібова „Перекотиполе”, спишіть його. Підкресліть звертання. Поясніть значення виділеного слова.

Котилося через поле
Перекотиполе –
Довідаться щастя й горя
Край Чорного моря.
Розходилися поляне,
Аж серденько в’яне:
Одні на сміх піднімають,
Другі дорікають.
Тю-тю, дурний, розігнався! –
Будяк обіззався. –
Чого тебе вража сила
Отут розносила! –
А Півники-самохвали
І собі пристали,

Як горохом обсипають,
Сміються, гукають:
А куди, **джигуне** милий,
Наш орле безкрилий,
Несе тебе дурна воля
Із нашого поля.

Тема. Текст, його частини

Методичний коментар. Програму з рідної (української) мови в початкових класах побудовано за принципом „від загального до часткового”. Саме цей принцип дає можливість забезпечити функціональний підхід до вивчення молодшими школярами мовних і мовленнєвих явищ. Адже, ознайомлюючись спочатку з текстом як мовною (відповідно і мовленнєвою) одиницею найвищого рівня, учні мають можливість спостерігати за функціонуванням у змісті і структурі тексту всіх без винятку одиниць нижчих рівнів – речення, словосполучення, слова, звуків мовлення.

Слово **текст** походить від латинського **textum**, що означає тканина, сплетіння, з'єднання.

Текст – це кілька закінчених речень, об'єднаних смисловою, структурною, граматичною та інтонаційною цілісністю.

Для тексту характерними є такі ознаки:

1)структурна єдність (усі мовні елементи тексту між собою пов'язані);

2)смислова єдність;

3)комунікативна цілеспрямованість;

4)жанрова віднесеність.

За функціонально-смисловим призначенням тексти діляться на три типи – розповідь, опис і міркування. У процесі опрацювання текстів учитель звертає увагу учнів на характерні особливості кожного типу тексту. Основною метою текстів-розповідей є прагнення автора про щось повідомити, розповісти; будуючи текст-опис, маємо на меті створити у читача чи слухача загальне або досить конкретне уявлення про предмет, явище. Тоді важливо, щоб в основу опису було покладено найістотніші ознаки описуваного предмета чи об'єкта. У тексті-міркуванні ставиться мета дати відповідь на певне запитання (тезу), поставлене в його зачині, на яке слід дати розгорнуте доведення, пояснення, не порушивши при цьому причинно-наслідкових зв'язків, і в кінці зробити відповідний висновок.

Учні повинні уміти визначати тему і мету (основну думку) тексту; добирати до тексту заголовки; розрізняти типи текстів: опис, розповідь,

Удалено: ¶

Отформатировано: По ширине, Отступ: Слева: 0 см, Первая строка: 1,5 см

Отформатировано: Шрифт: 14 пт

Отформатировано: Шрифт: полужирный

міркування; практично ознайомитися з навчальними текстами художнього, наукового і ділового стилів; ділити їх за змістом на частини (зачин, основна частина, кінцівка); фіксувати в усних висловлюваннях і письмових текстах незнайомі слова, вислови і з'ясовувати їх значення.

Систематичні вправи в різнобічному аналізі текстових зразків сприяють глибшому розумінню змісту, структури, теми й мети тексту; практичному засвоєнню мови в різних умовах її застосування; швидкості розуміння, усвідомлення тексту, підвищенню рівня культури слухання й читання; виробленню навичок аналітично ставитися до висловлювань як за змістом, так і за формою, а також умінню вдосконалювати текст, тобто його редагувати.

Вивчення розділу „Текст” спрямоване на вироблення в молодших школярів уміння будувати зв'язні висловлювання, що є основною метою початкового курсу рідної мови. Нижче подаємо орієнтовні зразки текстів з використанням у них слів з буквою **г** та завдань до цих текстів.

Отформатировано: По ширине, Отступ: Слева: 0 см, Первая строка: 1,5 см

Отформатировано: Шрифт: полужирный

Отформатировано: Шрифт: 14 пт, не полужирный

1.Прочитайте текст, поділіть його на частини. Доберіть заголовок. Поясніть значення виділеного слова. Скільки всього речень у тексті. Випишіть слова-антоніми.

Глобус-рухома модель земної кулі. На ньому зображено океани і сушу. Глобус обертається навколо своєї осі, як **дзига**, тільки дуже повільно. Повернеться один раз, і пройде доба. А доба має 24 години. Земля підставляє Сонцю то одну, то другу сторону. От і буває то день, то ніч. Земля обертається навколо Сонця за 12 місяців.

2.Попрацюйте над виразним читанням тексту. Поясніть лексичне значення слів з літерою “ге”. Знайдіть частини тексту.

Гриць вийшов на **ганок**. А тут гуси: **га-га-га!** О-о, хлопче, не лови **гав**, бо пропали штани. Якби Гриць був зачинив двері на **ганку**, то й гуси заспокоїлися б. А він зчинив **гвалт** і ну тікати. А гуси за ним. Вони люблять гнатися. Та так **гелгали**, що тато з мамою у хаті почули. Гриць бігом за **агрус**. А там стояли **габлі**. Гриць наступив на зубці, а **габлі-бах!** Його по лобі. Коли тато вибіг із **ганку**, Гриць стояв за **агрусом** і чухав велику **гулю**. А гуси повитягували вгору ший і голосно **гелготали**.

3.Прочитайте текст, перекажіть його. Знайдіть частини тексту. Поясніть значення виділених слів. Запишіть, які ви знаєте слова з літерою “г”.

Із сиром пироги

Костик сидів на приступцях **ганку** і їв пироги. Як сита миша, він вигризав із кожного пирога начиння, а те, що лишалось, недбало кидав курам. Кури збігалися до Костика з усього подвір'я. Вони запопадливо зазирали йому в руки й гуртом налітали на кожну крихту.

Тільки зозулястий півень стояв осторонь і вдавав, що до всього цього йому байдуже.

Раптом він підскочив до Костика, вихопив із полумиска останнього пирога і, тріпнувши крилами, злетів аж на вершечок хліва. Там півень наступив на пиріг пазуристою лапою, швиденько видзьобав з нього начиння, а тісто кинув на землю.

Саме в цю мить вийшла з хати Костикова бабуса.

- Бабцю, - наскаржився Костик, - когутисько в мене пирога поцупив.

- Ох, розбійник! - стала соромити півня бабуса. - Пирога вкрав ще й поглумився над ним. Де ж це бо бачено, щоб сир виїсти, а тісто викинути!

- Квок-квок! Квок-квок! – ображено крикнув з хлівця півень, що курячою мовою означало: “Я ж у вашого Костика навчився”.

4.Прочитайте текст. Доберіть заголовок. Назвіть частини тексту. Випишіть прикметники. Знайдіть слова з префіксами. Які слова з літерою г ви ще знаєте? Поясніть значення виділеного слова.

Був собі коник-**джигунець**. Славний такий коник. Але він дуже вже джэнджурився. От біля нього на травинку сіла блакитна бабка. Голова велика, очі великі, - сама струнка та довга. А крильця тонісінькі й прозорі, але ж блакитні.

Тут коник-**джигунець** і розхвастався. Чи він тих крилець не помітив чи що? Каже бабці:

- Та я за тебе в сто раз далі плигну!

Бабка вільно перелетіла річку та й сміється з того берега:

- Ану ж чи хоч до мене доплигнеш?

Коник-**джигунець** думав, що й ту бабку перескочить. Стрибнув-та й упав серед річки у воду. Тут в'язик хап його! - і нема. Отак нахвастався задавакуватий коник-**джигунець**. (З букваря)

5.Прочитайте текст, визначте його частини. Доберіть заголовок.

Земля не тільки годувальниця. Для окремих тварин вона становить домівку. Виявляється, в **грунті** мешкає величезна кількість різноманітних комах, гризунів та інших тварин. Якщо зібрати всі живі організми з 1 га степу, то маса їх дорівнюватиме 2,2 т. Одні тварини переробляють залишки живих організмів, які потрапили в **грунт**, - подрібнюють, окислюють, розкладають на окремі речовини, утворюють нові сполуки. Інші перемішують ці речовини з **грунтом**. Ще інші роблять отвори, що забезпечує доступ у **грунт** повітря і води. Тварини мають велике значення для **грунту**. (З. Друзь)

6.Прочитайте текст. Який він: художній чи науковий? Доведіть це. Поясніть значення виділених слів. Складіть художній опис пташки, про яку йдеться у тексті.

Літо проминуло якось непомітно. Ось і осінь. Горобиний гай понад річкою виграє червоними барвами, немов його запалили, тож він і горить. Мене так і потягло до лісу. Зайшов у гай, присів на пенюк, не можу надивитися, наче раніше не бачив: кожна горобина, чи велика, чи маленька, обсипана червоними ягодами. **Грона** звисають, як виноград. Рука тягнеться до гілки, хоча й знаєш: гірка поки що горобина ягода. Це згодом, коли вдарять морози, вона стане м'якшою і солодшою.

Ось пташки строкатенькі – омелюшки поспішають, обганяють одна одну, бояться **прогавити** щасливу нагоду: повно ягід! (В. Костилів)

Отформатовано: Шрифт: курсив

7.Прочитайте текст. Який він: художній чи науковий? Доведіть це. Поясніть значення виділених слів. Перекажіть текст.

У **герданах**, вишиванках використовуються традиційні орнаменти. Орнамент складається із ритмічно повторюваних зображень. Рівномірне чергування однакових візерунків в орнаменті створює враження руху або спокою. За мотивами орнаменти поділяють на геометричні, рослинні й тваринні.

Залежно від ритму орнаменти є прості й складні. Прості орнаменти будують повторенням одного елемента.

Цікавою є техніка створення орнаменту із бісеру. У Західних областях України із бісеру робили прикраси для одягу (комірці, капелюхи), волосся, ювелірні вироби на шию.

Їх назва – **гердани**. (З підручника)

8.Поділіть текст на речення. Визначте кількість речень. Зверніть увагу на розділові знаки в кінці речень. Визначте, який це текст за метою висловлювання.

Ви знаєте що **гава** не лише каркає наприкінці зими вона ще й співає правда, гарною співачкою зроду не була а проте її лагідне поскрипування – таки пісня і до того ж, це перша ознака весни (В. Терен)

Удалено:

9.Прочитайте текст, перекажіть його. З'ясуйте, який це текст за метою висловлювання. Поділіть його на частини.

Велика літера **Г** була великою мандрівницею. Оце набридне їй вдома сидіти – за клумачок і – в дорогу. Тільки її й бачили. Плачуть покинуті слова, повертатися просять. Та **Г**, мов зозуля, на діток своїх не зважає. Добре, хоч рідна тітонька **г** у них є. Пожальє вона малечу, слізки повитирає, в дім свій приведе. І перетворюються тоді **гедзі** на гедзів, **ганок** на ганок, а **гудзики** на гудзики.

Як стомиться **Г** світом блукати – додому вертає. І цього разу повернулася. У віконце стукає, а в хаті – пустка! Побігла вона до сестри **Г**, щоб діток додому забрати. А вони йти не хочуть – добре їм тут, затишно. Стала **Г** сваритися з сестрою: „Ти навіщо моїх дітей забрала?” А та лише мовчить, співчутливо на мандрівницю дивиться. Зрозуміла **Г**, що сама в усьому винна. Сіла й заплакала: „Пробачте мені, я більше ніколи вас не покину”. Пожаліли її слова. Бо хоч і зозулину вдачу має, а все ж – матінка рідна. (З журналу „Пізнайко”)

10.Уважно прочитайте текст. Який він за метою висловлювання?

Якими б щільними не видавалися нам окремі ділянки ґрунту, між його частинами завжди є проміжки, заповнені повітрям і водою. Це має важливе значення для живлення рослин, дихання тварин – мешканців ґрунту.

До важливих характеристик ґрунту належить родючість. Вона визначається кількістю перегною в ґрунті. На родючих ґрунтах збирають високі врожаї рослин, якими живляться тварини, харчуються люди. Отже, від родючості ґрунту залежить існування і рослин, і тварин, і людини. (З підручника „Природознавство”)

Отформатовано: Шрифт:
курсив

11.Прочитайте текст, перекажіть його.

Як пришити гудзика

Треба затягти нитку у голку, зробити на нитці вузлик. Уткнути голку у те місце, де має бути **гудзик**, і витягти нитку. Після цього треба надіти **гудзик** одним отвором, а через другий отвір просунути голку і проколоти тканину наскрізь там, де буде пришито **гудзика**.

Пришиваючи **гудзика**, не можна затягувати стібок. **Гудзик** треба тримати пальцями лівої руки так, щоб між **гудзиком** і тканиною залишилися невелика відстань.

Щоб **гудзик** був міцно пришитий, достатньо зробити по шість стібків у кожную пару дірочок.

При останньому стібку голку з ниткою протягти між тканиною й **гудзиком** та обмотати кілька разів під **гудзиком**. Закріпивши на вивороті, нитку відрізати.

12.Уважно прочитайте текст. Розкажіть, про яку науку ви прочитали. Що нового ви дізналися з цього тексту?

Грунтознавство – наука про **грунти**. Вона досліджує **грунти** як комплексне явище в процесі взаємодії чинників неживої та живої природи, їх походження, географічне розміщення, способи їх раціонального використання й поліпшення. Хоча досліді **ґрунтів** почалися здавна, **грунтознавство** як окрема наука виникло лише в кінці 19ст., у великій мірі завдяки працям визначного російського вченого Василя Докучаєва („батько **грунтознавства**”), який вперше пояснив процеси **грунтоутворення** й висунув ідею генетичної класифікації **ґрунтів**. Головною підставою для будови цієї класифікації були його праці про чорнозем на Україні.

Перші наукові досліді **ґрунтів** України, зокрема, праці над першими **грунтознавчими** картами, пов'язані з діяльністю земств, які в 1880-их роках інтенсивно вивчали природні підстави сільського господарства. У 1888-94 роках досліджував **грунти** Полтавщини В. Докучаєв, який видав точну карту **ґрунтів** Полтавщини.

Загалом Україна з **грунтознавчого** погляду належить до найкраще досліджених країн світу. (І. Бандура)

13.Уважно прочитайте текст. Який він за метою висловлювання. Доведіть це словами тексту.

Галагани – козацько-шляхетський рід, який вів початок від Гната, полковника, і його брата Семена, миргородського наказного полковника.

У роді найвідоміший **Галаган** Григорій (1819-88) – громадський діяч на Полтавщині й Чернігівщині. Був зв'язаний особистим знайомством і листуванням із Т. Шевченком, П. Кулішем, багатьма членами Старої Громади в Києві. Обстоював інтереси українського селянства. З 1865 року до смерті – земський діяч-меценат; відкрив у селі Сокиринцях першу на

Україні селянську позичково-ощадну касу; за ініціативою й при матеріальній допомозі Григорія **Галагана** відкрито гімназію в Прилуці (1874) й багато народних шкіл. Плекав українську архітектуру, хорове мистецтво і вистави вертепної драми. (З енциклопедії)

14.Прочитайте текст. Який він за метою висловлювання? Поділіть текст на частини.

Захист від гедзів

Масове знищення **гедзів** проводиться хімічними препаратами, які застосовуються для боротьби зі шкідниками садових та городніх культур.

Можна користуватися також народними засобами для індивідуального захисту домашніх тварин від сліпнів, **гедзів**, комарів та мух. Для цього натирають шкіру тварин вранці, вдень і ввечері відваром листя лісового горіха (ліщини) або полину. Використовувати відвар треба охолодженим.

Проти укусів **гедзів** ефективним засобом є підсолоне і розтерте до кашки листя лопуха. Нею натирають спину і ноги корів перед вигоном на пасовисько.

Улітку в хлівах, кошарах, повітках розвішують гілки бузини, які відлякують комах-кровососів. Гілки періодично слід міняти.

У господарствах, які мають велику кількість худоби, більш оптимальним є застосування хімічної отрути. (З газети)

15.Прочитайте текст. З'ясуйте, який він за метою висловлювання.

Гедзі відрізняються від сліпнів і зовнішнім виглядом, і способом життя. Дорослий **гедзь** досягає довжини 14 мм. Його тіло вкрите густим волоссям. На грудях у передній половині волосинки жовтувато-сірі, у задній – чорні. Черевце – в чорних волосинках, а його кінець – у рудуватих. (З газети)

16.Уважно прочитайте текст. Який він за метою висловлювання?

Однією з особливостей **гедзів**, що свідчить про їх живучість, є те, що лялечки, які випали в **грунт** у різний час, закінчують свій розвиток майже одночасно і з'являється одразу велика кількість комах. **Гедзі** виходять із лялечок, як правило, з 7 години 30 хвилин до 8 години 30 хвилин. Усі комахи, що з'явилися на світ, злітаються з великих територій в „постійні пункти”, переважно на пагорби, узгір'я, дороги, стежки. (З газети)

17.Прочитайте текст. Який він за метою висловлювання? Поясніть значення виділених слів.

Гедзі відкладають яйця на волосяний покрив тіла тварин. Личинки проникають під шкіру і переміщуються у спинну частину тварин по підшкірній сполучній тканині або через м'язи і внутрішні органи.

Переміщення личинок триває від 3 до 9 місяців. Воно викликане тим, що лише на спині тварини личинки **гедзів** не піддаються небезпеці бути роздушеними, коли тварина лягає. Тут личинки починають інтенсивно харчуватися, спричиняючи утворення підшкірних **гуль**, які відкриваються свищами. Дорослі личинки виходять через отвори свищів і лялькуються у **грунті**. (З газети)

18. Уважно прочитайте текст, перекажіть його.

Гума – це суміш речовин, основу яких складає каучук. Першу смолу каучукового дерева привіз з Еквадору до Європи в середині 18 століття підприємливий мандрівник де ла Кондомін, який довідався про її незвичайні властивості від жителів місцевих племен. Вже на початку 19 століття і в Європі, і в Америці з **гуми** почали виготовляти різні предмети. Вони були популярними, але непрактичними: втрачали форму під час спеки, кришилися на холоді. Багато людей сушили голову над тим, як **гуму** поліпшити.

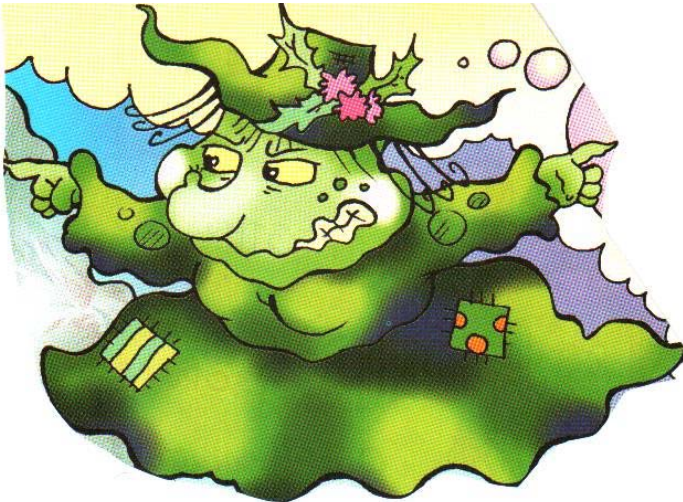
Захопився цим і американець Чарльз Гудьєар – людина без хімічної освіти та ще й без грошей. Він почав експериментувати з **гумою** за **гратами**. Гудьєар випадково відкрив явище, яке сьогодні називають вулканізацією, вкинувши у піч шматок **гуми**. (З газети)

19. Прочитайте. Який це текст за метою висловлювання? Чому? Поділіть текст на частини.

Що таке літо, кожен знає. А от чому воно так називається, мабуть, мало хто задумувався. Подумавши, я вирішив, що літо має таку назву тому, що в ньому дуже багато всяких літунів. Це і мухи, й оси, й **гедзі**, й комарі та багато інших. І всі вони жахливо кусючі, гудючі й противнючі. А звуться ці літуни комахами. Це найчисленніший з усіх видів тварин, які населяють нашу Землю. Вони з'явилися на планеті на сотні мільйонів років раніше за людину і надзвичайно добре пристосувалися до життя. Важко знайти на Землі таке місце, де б не було комах: їх можна зустріти в пустелі і тундрі, у повітрі і на землі, у **грунті** і під водою. Особливо їх багато влітку. Може тому літо і має таку цікаву назву. А як думаєте ви? (А. Гусинський, учень 3 класу)

Отформатировано: Шрифт: курсив

20. Уважно прочитайте текст. Як ви його зрозуміли? Перекажіть зміст прочитаного.

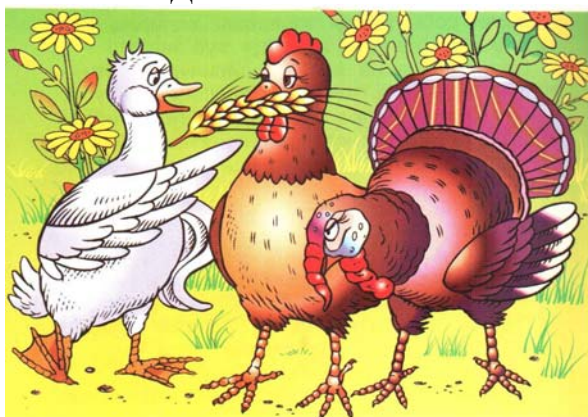

Зелена Магдалена

Далеко в Карпатських горах, за сімома високими вершинами, за сімома глибокими долинами, в густих смерекових хащах живе Зелена **Магдалена** – відьма, яких світ не бачив! Із себе страшна, як смерть. Тільки зелена: зелені кощаві руки з гострими кігтями, зелені розпатлані коси, зелене зморшкувате лице, а на додачу ще й огидний зелений ніс... А що вже злостива, то годі й казати! Подорожніх усілякими примарами лякає, лісників і вівчарів у блуд заводить, на худобу пропасницю насилає... Та найбільше зелена **Магдалена** відома тим, що страх як не любить нечемних дітей. По всіх усядах вистежує вона таких дітей, а потім у найнесподіванішу мить приходить до них із **гирлигою**. Ох, краще вже вам не знати, що вона робить із тими дітьми! Але дуже любить вона **гречних** діток. (За журналом „Стежка”)

21. Уважно прочитайте текст. З'ясуйте, який він за метою висловлювання.

Домашні птахи

Ти знаєш, що домашні птахи – кури, гуси, індики – нелетючі. Чому? Тому, що вони розучилися літати. Людина приручила їх, стала турбуватися про них, годувати, захищати від хижаків, і потреба літати у цих птахів з часом зникла.

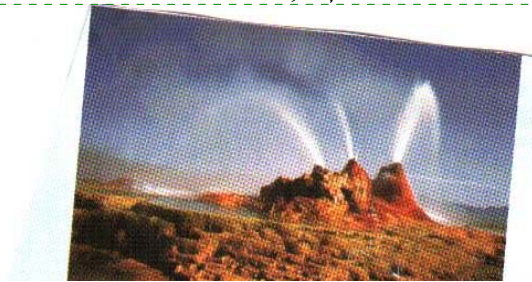
Кури – найпоширеніші домашні птахи. Відомо, що в Китаї їх уже розводили за 2 тисячі років до нашої ери. В Європі вони з'явилися значно пізніше – років за 700-800 до нашої ери. І в Китай, і в Європу кури потрапили з Індії, де й досі живуть дикі банківські кури – предки сучасних курей. Серед них відомі **галагани**.

Гуси також приручені давно. Ось уже понад дві тисячі років існує легенда про те, як гуси врятували Рим, здійнявши страшенний **гвалт** і розбудивши вартових, які спали в той час, коли до міста підходили ворожі війська. У різних місцях були приручені різні види гусей: в Африці – нільські, в Китаї – сухоноси, **гергелі**. В Європі – сірі.

А індики потрапили в Європу з Америки і порівняно недавно – 500 років тому. Саме європейці їх назвали „індиками”, тобто „індіанськими птахами”, тобто птахами, які були подаровані індіанцями – корінними жителями Америки. (За журналом „Стежка”)

22. Прочитайте текст. Розкажіть, що нового ви дізналися з нього.

Отформатировано: Шрифт:
курсив

Гейзери

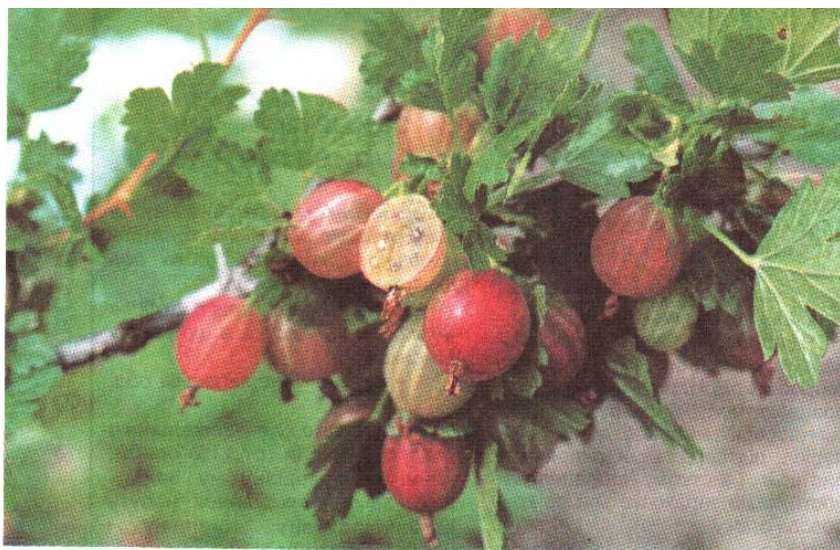
Є на світі дивовижні фонтани: вони б'ють просто з землі справжнісіньким кип'ятком і називаються гейзерами. Гейзери є тільки в чотирьох місцях нашої планети: на півострові Камчатка, на острові Ісландія, в Новій Зеландії та в скелястих горах Північної Америки.

Гейзери різноманітні за своїми розмірами і температурою. Але всі вони обов'язково знаходяться поблизу діючих чи сплячих вулканів, які підігрівують воду в надрах землі. Поруч з гейзерами можна побачити й інші прояви вулканічної діяльності – нуртуючі джерела і гарячі ключі, ділянки **грунту**, підігріті гарячими газами.

Виверження гейзерів – явище захоплююче. Все, що знаходиться поблизу, - каміння, квіти, кущі, **грунт**, - вкриваючись гейзеритом – рідиною, яку виділяє кип'яток гейзера, - перефарбовується в різні кольори: рожевий, жовтий, перламутровий...

Раніше гаряча вода гейзерів пропадала марно, але зараз люди навчилися використовувати її для обігріву житла і теплиць. (З журналу „Стежка”)

23.Прочитайте. Доведіть, який це текст за метою висловлювання.

Красень

Красень – один з найкращих сортів **аґрусу**. Кущі цього сорту середньорослі, середньорозлогі. Пагони середньої товщини, дугоподібні, блискучі; колючки рідкі, розміщені в основному в середній частині пагона. Колючки мають середню довжину, тонкі, неміцні, темно-коричневі. Листя середніх розмірів, зелене. Ягоди великі, яйцеподібної форми, при повному достиганні коричнево-червоні, середня маса 3 г, а найбільша 5 г. Кущ середніх строків достигання. Смак **аґрусу** добрий, кисло-солодкий. Ягоди сонячними опіками не пошкоджуються. Зимостійкість рослин висока. Живці добре вкорінюються. (З журналу „Дім, сад, город”)

24.Уважно прочитайте текст. Розкажіть, чим корисний аґрус.
Смакуйте аґрусом

Така відома й улюблена з давніх-давен на Україні садова культура як **аґрус** у наш час незаслужено забута. На міських ринках нині можна побачити різноманітні тропічні та субтропічні плоди, тоді як **аґрус** – велика рідкість, хоча за смаковими й цілющими властивостями може посперечатися з будь-якими заморськими гостями.

Плоди у сортів **аґрусу** різняться забарвленням, розміром, смаком, ароматом. Ягоди багаті на різноманітні біологічно активні речовини, необхідні для людини. Вітамін С в ягодах **аґрусу** гармонійно поєднується з

вітаміном Р, що дуже важливо, бо ці вітаміни найефективніше діють разом. Вони сприяють правильному обміну речовин, зниженню кров'яного тиску, зміцненню стінок кровоносних суден, підвищенню стійкості організму проти інфекційних захворювань.

Стиглий **аґрус** особливо корисний при захворюваннях шлунково-кишкового тракту, нирок, при недокрів'ї та авітамінізії.

Плоди **аґрусу** використовують на різних стадіях стиглості: зелені – для консервування; напівстигли – на варення, компоти; стиглі – чудовий десерт у свіжому вигляді, а також для приготування желе, повидла, джему, соків, вина. Заморожений **аґрус** теж дуже цінний.

Покуштуйте **аґрус**, не пошкодуєте. (За журналом „Дім, сад, город”)

Сорт Кий

Сорт Ліхтарик

25. Уважно прочитайте текст. Який він за метою висловлювання?

Підсніжники

Ще біліє сніг, з відлигами чергуються морози, а під сніговою ковдрою вже пробуджується нове життя. І ось з'являються перші посланці зеленоокої весни. Здається, **ґрунт** у весняному лісі прикритий тонкою мереживною скатертиною, зітканою з безлічі дзвоникоподібних сніжно-білих квіток. Підсніжники – провісники тепла, символ сподівань на краще майбутнє. У народі їх називають квітами надії. Завдяки своїй красі і тому, що вони одними з перших відкривають весняний карнавал цвітіння, підсніжники майже повністю винищені. Вони занесені до Червоної книги і потребують охорони. (Б. Завірюха)

Удалено: ¶

Отформатировано: По ширине, Отступ: Первая строка: 0 см

Отформатировано: Шрифт: полужирный, курсив

Отформатировано: По ширине, Отступ: Первая строка: 5,75 см

Отформатировано: Шрифт: полужирный

Отформатировано: Отступ: Первая строка: 1,5 см

26.Прочитайте текст, поясніть значення виділених слів. Як ви зрозуміли зміст прочитаного.

Надбїг песик

При березі, при стїжку, між зеленої люцерни вихвалявся Їжачку Кротик-характерник:

- Під землею стїльки глею! Під землею стїльки дива! У глибїнь росте берїзка, у глибїнь зростає слива і квасоля, й бараболя, а при березі – тополя... Поле в'ється виноград, під землею ж – цілий сад!

- Що ти, Кротику, торочиш? Та й чи є у тебе очі?

- Нащо очі серед ночі?

- То ж як ти, небораче, під землею сад побачив?

- Я бачу лапками, бачу носом, як в степу за липками проростає просо. З Черв'ячком зустрїнусь, привїтаюсь чемно... Риюсь я, Їжачку, в ґрунті не даремно. Тут, надворі, вітер, тут – пилюка-віхола, я ж ґрунти розрихлюю, щоб земля дихала.

Так вони балакали при стїжку, при кручі – Кротик невидючий з Їжачком колючим. Жвавий сірий Песик тихо підкрадається. Кротик його чує – у землі ховається, Їжачок побачив – м'ячиком згортається. (А. М'ястківський).

Отформатировано: Отступ:
Первая строка: 0,25 см

Отформатировано: Отступ:
Первая строка: 6 см

Отформатировано: Отступ:
Первая строка: 1,5 см

Отформатировано: Шрифт:
не полужирный

Отформатировано: Шрифт:
курсив

Отформатировано: По
центру

Тема. Будова слова

Методичний коментар. Кожне слово являє собою єдність взаємопов'язаних і співвідносних морфем, що утворюють його як одиницю мови.

Морфема – це найменша неподільна значуща частина слова. Вона виражає певне лексичне або граматичне значення і регулярно відтворюється зі своїм значенням у мовленні. За значенням і роллю в

Отформатировано: Отступ:
Первая строка: 1 см

Отформатировано: По
ширине

Отформатировано: Шрифт:
полужирный

будові слова морфему поділяються на кореневі і ті, що служать засобами словотворення та творення форм слова.

Корінь –це основна морфема, що виражає загальне лексичне значення всіх споріднених слів. Він є носієм речового значення слова, що відображає щось в об'єктивній дійсності. Корінь є обов'язковою частиною кожного слова. У споріднених словах він об'єднує їх поняттєвим змістом, хоч вони можуть належати до різних частин мови. Значення кореня в гнізді споріднених слів уточнюється і конкретизується за допомогою словотворчих суфіксів та префіксів, які без кореня вживатися не можуть.

Словотворчі морфему разом із коренем входять до складу основи слова. Основа слова – це та частина змінюваного слова, яка виражає його лексичне значення. Основа виділяється в слові шляхом відкидання у змінюваних словах закінчення. Закінчення – це значуща частина слова, яка утворює його форму і служить для вираження зв'язку слова у словосполученні і реченні.

Учні початкових класів повинні вміти знаходити в словах значущі частини: основу і закінчення, корінь, префікс, суфікс (у нескладних випадках), розпізнавати і добирати спільнокореневі слова.

Отформатировано: Шрифт:
14 пт, не полужирный

1.Спишіть речення. Поясніть значення виділених слів. Знайдіть слова з префіксами. Розберіть їх за будовою. До якої частини мови належать виділені слова?

- Василько обґрунтував свою думку
- В лісі я прогавив зайчика.
- Корова ремигас.

2.Доберіть споріднені слова до даних слів. Виділіть в них корінь.

Гава, газда, ґрунт.

3.Виразно прочитайте речення, спишіть його. Знайдіть спільнокореневі слова. Позначте корінь.

Гава й говорить: хоч що візьми, тільки не руш моїх гавенят. (М. Драгоманов)

4.Запишіть слова. Поясніть значення виділених слів. Позначте префікси.

Згадати, прогавити, обґрунтувати, проспівати, сказати, перейти.

5.Виразно прочитайте вірш. Поясніть значення виділених слів. Випишіть спільнокореневі слова, доберіть до них інші споріднені.

Бабці кланявся гусак –
Так і так ..., так і так ...
Гелґотали гуси:

- **Вельми** ввічливий гусак
в нашої бабусі. (Олег Орач).

6. **Спишіть, доберіть спільнокореневі слова до виділеного слова. Поясніть значення підкресленого вислову.**

По дорозі в школу Слава
Упіймав учора гаву.
Каже Слава: „То не **гава**,
Просто...впав я у канаву!”

7. **Спишіть речення. Знайдіть слова із суфіксами ,виділіть їх. Доберіть до цих слів спільнокореневі слова.**

У садочку біля ганочку
Ми танцюємо весняночку. (Ф. Карпенко)

Отформатировано: Шрифт:
курсив

8. **Прочитайте, спишіть. Поясніть значення виділеного слова. Доберіть до нього споріднені слова.**

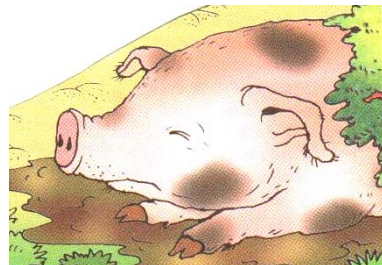
Як же так – **прогавити** оту тривожну святкову мить? (В. Близнець)

9. **Спишіть речення. До виділених слів доберіть споріднені, визначте корінь.**

У **дубовому** лісі весною два неба: одне над головою, а друге під ногами. Подекуди поверхня лісового **грунту** аж променіє ніжною лазурною **синявою пролісків**.

10. **Уважно прочитайте уривок із байки Л. Глібова „Свиня”, поясніть значення виділеного слова. Випишіть споріднені слова. Знайдіть однорідні члени речення.**

Свиня у панський двір залізла;
Посновигала там
По всіх куткам,
На смітнику кісток погризла,
Полежала в багні,
Як слід свині,
В гної куйовдилася пикою своєю...
Та із гостей ізнов прийшла

Така ж, як і була, -
Свиня свинею.
От став свинар її питать:
- Що, Свинко, бачила ти в пана?
Чи хороше там гостювать?
Яка була тобі там шана?

Удалено:

Удалено: <sr>

Тема. Частини мови

Методичний коментар. Із граматики молодші школярі навчаються вживати в мовленні слова та їх граматичні форми, засвоївши 8 частин мови – іменник, прикметник, дієслово, числівник, займенник, прислівник, прийменник і, практично, сполучник – на основі спостережень за лексичними значеннями кожної частини мови, їх істотними граматичними властивостями, що виявляються в словосполученнях, реченнях..

Отформатировано: По ширине, Отступ: Слева: 0 см, Первая строка: 1,5 см

Головне для початкового навчання рідної мови полягає в тому, щоб учні здобули практичні знання і вміння, усвідомили функціональну роль вивчених частин мови та їх найважливіших граматичних категорій у мові і мовленні, зокрема в текстах різних типів. У процесі опрацювання частин мови в учнів закріплюються і вдосконалюються вміння граматично правильно будувати словосполучення і речення, вводити їх у зв'язні висловлювання, продовжується формування орфоепічних умінь і навичок щодо правильного вимовляння окремих граматичних форм (дієслова на **-ися**, **-ться**; відмінкові закінчення дієслів з основою на шиплячий, окремі числівникові та прислівникові форми тощо).

Отформатировано: Шрифт: полужирный

Отформатировано: Шрифт: полужирный

Учні початкових класів повинні уміти розпізнавати частини мови, правильно вживати змінні слова вивчених частин мови в належних формах, мати загальні відомості про рід, число, відмінки іменників; змінювання прикметників за родами, числами, відмінками; час, особу, число дієслова; змінювання особових займенників за відмінками..

Отформатировано: Шрифт: 14 пт, не полужирный

1.Спишіть. Підкресліть дієслова, визначте час цих дієслів. Назвіть однорідні члени речення.

Все та Кривда розкорінюється та шириться, старшинує та панує на землі, а Правда голодна та холодна сновигає по світу, горем сита, сльозами полита.

(Панас Мирний “Казка про Правду і Кривду”)

2.Виразно прочитайте вірш, запишіть його. Поясніть значення виділеного слова. Знайдіть дієслова, визначте їх час. Назвіть слова з префіксами.

Ой крикнули гуси з усієї сили.

Як **загелготіли**-високо злетіли.

Поскидали пір'я Яні на подвір'я.

Позбирала Яна пір'ячка опалі.

- Гарний подарунок буде моїй лялі!

3. Випишіть з тексту дієслова, визначте час цих дієслів, поставивши до них питання. Напишіть їх у початковій формі.

Жене гусей маленький хлопчик,
Жене на луки, на поля;
Гелгочуть гуси, шкутильгають...
„Гиля, гиля, гиля, гиля!” (Олександр Олесь)

4. Розгляньте малюнки різних ягід. Запишіть сполучення іменника з прикметником, ставлячи між ними питання. Закінчення прикметників виділіть.

ЗРАЗОК. Малина (яка?) рожева, смачна.

(На малюнках зображені агрус, смородина, суниця, порічки.)

5. Як називаються ягоди, зображені на малюнках? (Чорниця, малина, полуниця, агрус тощо). Опишіть ці ягоди. Яка частина мови допомогла вам описати предмети. Що ви знаєте про цю частину мови?

6. Розгляньте малюнки ягід та фруктів. Напишіть назви предметів. Доберіть до них прикметники (за кольором і смаком).

(На малюнках зображені вишня, груша, яблуко, агрус, слива, лимон, малина.)

7. Утворіть словосполучення за зразком.

ЗРАЗОК.

Порічки (які?) червоні, жовті.

Агрус...

Груші...

Смородина...

Суниця...

Полуниці...

Черешні...

Сливи...

Визначте рід та число прикметників.

8. Подані слова випишіть за зразком.

ЗРАЗОК. Дерева
Кущі
Трави

Удалено: ¶

Шипшина, калина, деревій, клен, бук, агрус, м'ята, спориш, липа, бузина, тополя, материнка, глід.

До якої частини мови належать ці слова? Поясніть значення виділеного слова.

9. Запишіть слова в алфавітному порядку. До якої частини мови вони належать?

Гречний, агрус, ремігати, горіх, Богдан, гніт, хуга, прогавив, сновигає, дзига, дзигар, газда, галаган, другий, його, гречно.

10. Спишіть текст. Як ви розумієте значення виділених слів? До яких частин мови вони належать. Зробіть морфологічний розбір цих слів.

Гава гаву запитала:

- Ти на ганок не літала?

- Не літала я на ганок,

То й прогавила сніданок. (В. Гринько)

11. Запишіть речення. Що означають виділені слова? До якої частини мови вони належать? Що ви знаєте про цю частину мови?

А раз зайця я просто прогавив і він з-під ніг у мене випорснув.

(За Г. Тютюнником)

12. Прочитайте, випишіть прикметники у множині. Поясніть значення виділених слів.

Малий Мирон над усе любить бігати сам по зелених цвітистих луках, поміж широколистими лопухами. Він любить упиватися солодкими пахощами росистої конюшини та квітчатися лопуховими гудзиками. (За І. Франком.)

13. Провідмінійте слова гава, ґрунт. Придумайте з ними речення.

14. Випишіть слова за зразком:

Назви знарядь праці:

Назви тварин:

Лопата, гедзь, габлі, граблі, гергелі, шишкар, лисеня, сокира, зайченятко, качки, гава, гирлига.

Отформатировано: Отступ:
Первая строка: 1,5 см

Удалено: ¶

15. Спишіть загадку. Відгадайте її. Підкресліть дієслова, визначте їх час.

Голодна-мукає, сита-ремигає, всім дітям молока наливає.

16. Спишіть вірш, поясніть значення виділеного словосполучення. Підкресліть іменники, визначте їх відмінки.

З гілки на гілку злітає вона,
Крутиться, вертиться дзигію, з сміхом
Дражниться, хвалиться в лапці з оріхом.

(Олександр Олесь)

Отформатовано:
український, Проверка
правописання

17. Виразно прочитайте вірш, спишіть його. Підкресліть займенники, визначте відмінок.

Ох, ті санки-гринджолята!
Коней не треба до них:
Роблять їх мудро хлоп'ята,
Треба прудких тільки ніг. (Олена Пчілка)

Отформатовано: Шрифт:
курсив

18. Спишіть речення, поясніть значення виділених слів, визначте їх відмінок. Підкресліть прислівники. Від прислівників утворіть спільнокореневі прикметники.

На ганку тепло і затишно. Ходи, Сонечку, на ганок. Сюди Гроза не дістане. (В. Запорожець)

19. Спишіть речення. Підкресліть іменники, визначте їх відмінки.

Ми сховаєм сина в ліжко,
Вкриєм ручки, вкриєм ніжки -
Аж до ранку, до світанку,
Поки ніч не піде з ганку. (П. Воронько)

20. Прочитайте. Випишіть у дві колонки іменники в родовому та знахідному відмінках. Знайдіть спонукальне речення. Із прочитаного зробіть для себе висновки.

А лаштуймо годівниці,
Для горобчика й синиці!
Коноплянку і вівсянку -

Бачу зранку біля ганку,
 Їм узимку не до співу,
 Хоч знайти б якусь поживу. (О. Ющенко)

Удалено: 0)¶

21. До поданих іменників доберіть прикметники дрібний або мілкий.

Ставок..., гудзики..., калосі..., пісок..., миска..., насіння..., гроші (монети)..., агрус..., озеро... .

(Дрібний – малий, невеликий; мілкий – неглибокий)

22. Випишіть іменники у множині. Підкресліть ті, які мають лише форму множини.

Дерева, листя, гринджоли, насіння, гора, габлі, двері, гедзь, ґрунти, село, гава, гирлига, хлопці.

23. До поданих іменників доберіть множину. Поясніть значення виділеного слова.

Медаль, ганок, вулиця, дитина, заєць, гудзик, лисиця, стежка, лось, ґроно, гедзь, дзиґа, яблуко, поле.

24. До поданих прикметників доберіть іменники. Поясніть значення виділених слів.

Гречана..., глибоке..., гречний..., голуба..., густий..., ґрунтова..., ґрунтова..., гуманний..., гаряче... .

25. Уважно прочитайте, спишіть. Підкресліть дієслова теперішнього часу. Поясніть значення виділеного слова.

Що б вам, друзі, розповісти?

А-а, згадав...

На дріжджах тісто

Дівка Гапка замісила.

Ну, а в дріжджах – хитра сила.

Дріжджі тісто піднімають.

І з діжі геть випихають.

Тісто сходить, тісто дметься.

Булька, цмока, вгору пнеться.

Тісто лізе через край –

Отформатовано: По ширине, Отступ: Слева: 0 см

Отформатовано: По ширине, Отступ: Слева: 0 см, Первая строка: 4 см

Удалено: ¶

Удалено: ¶

Удалено: ¶

Удалено: ¶

Удалено: ¶

Удалено: ¶

Отформатовано: Отступ: Первая строка: 4 см

Отформатировано: Шрифт:
полужирный

Отформатировано: Шрифт:
полужирный

Отформатировано: Отступ:
Первая строка: 4 см

Отформатировано: Шрифт:
не курсив

Отформатировано: Отступ:
Первая строка: 0 см

Удалено: 1

Отформатировано: По ширине, Отступ: Слева: 0 см, Первая строка: 1,5 см

Отформатировано: Шрифт:
14 пт, не полужирный

1.Прочитайте. Спишіть речення з однорідними членами. З'ясуйте, на які питання вони відповідають, якими є членами речення. Поясніть розділові знаки при них.

Виє, гуде хуга у лісі. Стежки і дороги замело снігом. Холодно, голодно вовкові. Він сновигає заметами, шукає здобич. Хвіст піджав, очі блищать. Край лісу село стоїть. Навкруги глуха тиша. Тільки мороз потріскує. Тихо підкрадається вовк до села. Та собаки почули сірого, завили, загавкали, підняли гвалт. Вийшов сторож з рушницею. Почув це вовк і швидко побіг до лісу.

Отформатировано: Отступ:
Первая строка: 0 см

2.Знайдіть і запишіть речення з однорідними членами. Поясніть розділові знаки при однорідних членах речення.

- Гліб і Гнатик гралися на ганку.
- Широкий, вигнутий, блискучий, як дзеркало, ніж врізався в ґрунт, зсовував його набік. (В. Собко)
- Сергійко добре вивчив правило і обґрунтував його прикладами.
- Гава в гості йде, гордо голову несе.
- На подвір'ї голосно гелготить гусак, а в сараї кукурікає галаган.
- З ягід агрусу мама зварила смачне варення та джем.
- Галинка швидко знайшла гумові калоші і побігла в них по калюжах.

Формат: Список

Удалено: та

Формат: Список

Отформатировано: По
центру, Отступ: Слева: -0,25
см, Первая строка: 0,11 см

3.Уважно прочитайте вірш, спишіть його. Поясніть значення виділеного слова. Підкресліть однорідні члени речення.

Та кортить узять ґринджолки
І піти в зимове царство.
Там бадьорістю подихать,
Побродити свіжим шляхом,
Чи з пагорчика спуститься,
Пролетіти бистрим птахом. (Олена Пчілка)

4. Знайдіть у реченні однорідні члени, поставте до них питання. Яким членом речення вони є. Спишіть речення, підкресліть однорідні члени. Зробіть звуко-буквений аналіз виділеного слова.

Гави дзьобами хмарину підхопили,
Як перину, вибивали і трусили. (Г. Сацька)

5. Спишіть, підкресліть однорідні члени речення. Поясніть розділові знаки при них.

Вийшла Весна на ганочок,
Покликала Весняночок. (Дніпрова Чайка)

6. Спишіть, відгадайте. Підкресліть однорідні члени речення. Поясніть розділові знаки при них.

Ремез, равлик,
Жук і гава
Потрудилися на славу.
Кожен хатку збудував
І в світі помандрував.
Відгадайте, дітки, милі,
Скільки хат вони лишили? (О. Дзятко)

(Три, бо равлик забрав свою хатку)

7. Спишіть. Знайдіть однорідні члени речення, поставте до них питання. Яким членом речення вони виражені? Виділене слово замініть синонімом із буквою г.

Ти до нього – **чемно**, мило,
Та дурило – то дурило.
Був і буде некультурним –
Краще не вітайся з дурнем. (Д. Павличко)

8. Спишіть. Знайдіть однорідні члени речення. Визначте час дієслів.

Покупались гуси, як хотіли,
Сіли на пісочок і гелгочуть. (В. Ткаченко)

9. Прочитайте речення, спишіть. Поясніть значення виділеного слова. Знайдіть і підкресліть однорідні члени речення. Яким членом речення вони є?

Тетянка вийшла на **ганок**, а стежинка неначе взяла її за руку і повела за собою. (В. Чухліб)

9. Спишіть. Підкресліть однорідні члени речення. Якою частиною мови вони виражені? Яким є членом речення? Поясніть вживання коми.

Скоро замерзне ґрунт на полях, у садках.

10. Запишіть речення, підкресліть однорідні члени.

1. Шкодливих горобців та гав він щиро так ганяв, що витоптав всі кавуни та дині. (Л. Глібов „Осел і хазяїн”)

2. Злетілись гави і сороки, шпаки, чижі і горобці. (Л. Глібов „Музики”)

Отформатировано: Шрифт:
курсив

Отформатировано: Шрифт:
курсив

Отформатировано: Шрифт:
14 пт

Навчальні перекази

Методичний коментар. На уроках рідної мови в початкових класах велику увагу приділено роботі над текстом. Паралельно учням пропонується цілий комплекс завдань, спрямованих на розвиток у них комунікативних умінь, а також на систематизацію й узагальнення знань з фонетики і графіки, лексики і граматики, на вдосконалення навичок вимови і правопису. У процесі опрацювання відомостей про текст великого значення надається розвитку зв'язного мовлення школярів. Учні вчаться визначати головну думку тексту, коротко формулювати його тему і мету, складати план, передавати зміст, будувати зв'язні висловлювання за складеним планом, поданими опорними словами і словосполученнями, за малюнками, на основі власних спостережень, прочитаного тексту тощо. При цьому вони мають навчитися не тільки створювати певний варіант зв'язного тексту, тобто переказати його, а й , що дуже важливо, удосконалювати побудовані висловлювання, враховуючи зауваження і поради вчителя під час перевірки й аналізу їхніх творчих робіт, здійснювати взаємоперевірку і взаємооцінювання письмових робіт, побудованих усних висловлювань.

Робота над побудовою зв'язних висловлювань проводиться у двох напрямках:

1) учні вчаться писати переказ тексту;

2) вони створюють і записують власні висловлювання (тексти).

Розглянемо основні етапи роботи з формування умінь писати перекази і твори, успішність якої залежатиме від двох умов: а) чіткого дотримання вчителем методики проведення роботи над письмовим переказом; б) засвоєння учнями алгоритму написання переказу тексту. Тому, приступаючи до роботи над навчальним переказом, учитель повинен:

1) чітко, виразно прочитати текст;

2) провести словникову роботу, пояснити значення маловживаних і незрозумілих слів, уточнити значення окремих слів;

3) з'ясувати, чи зрозуміли діти тему і основну мету тексту;

4)нагадати про складові будови тексту – зачин, основну частину і кінцівку;

5)запропонувати кільком учням усно переказати текст за поданим на дошці планом;

6)повторно прочитати текст;

7)повторити правила записування тексту;

8)забезпечити індивідуальну допомогу окремим учням.

Алгоритм написання переказу тексту має такий зміст:

1.Уважно прослухай текст.

2.З'ясуй і запитай в учителя про те, що в тексті залишилося тобі незрозумілим.

3.Визнач, про що розповідається в тексті(яка його тема).

4.Знайди в тексті зачин, основну частину і кінцівку.

5.Ознайомся з планом переказу.

6.Перекажи текст усно за кожним пунктом плану.

7.Прослухай текст повторно.

8.Уважно перечитай записані на дошці слова і запам'ятай, як вони пишуться.

9.Запиши переказ тексту в зошит, прислухаючись до коментування однокласниками кожного речення.

Звичайно, запропонований алгоритм не повинен бути завчений учнями напам'ять, а усвідомлено засвоєний у процесі багаторазових вправлень у написанні переказу тексту.

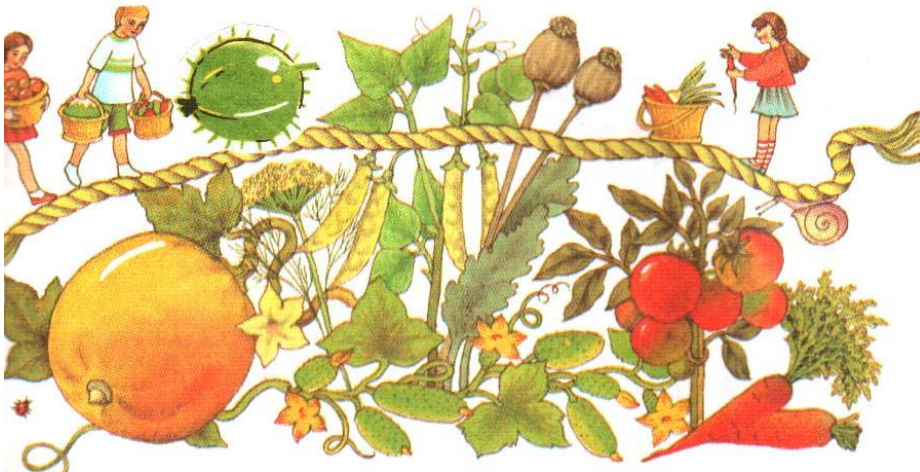
Нижче подаємо зразки навчальних переказів для 2-4 класів.

На городі

Отформатировано: Отступ:
Выступ: 0,5 см

У баби Ганни і діда Богдана велике **газдівство**. Вони гарні господарі. На городі густо вродила городина. Довкола-круглі гарбузи. Зелені огірки поклали гострі голівки на **грунт**.

Коло **ганку** росте багато **агурсу** та винограду. Великі виноградні **грона** згори позирають на нас.

Добра Марійка

Бабуся Горпина жила сама. Важко їй нести воду з криниці. У неї дуже болять ноги. Вранці сусідська дівчинка Марійка побачила на **ганку** порожні відра. Вона схопила їх і побігла до криниці. Йде Марійка з повними відрами, а бабуся на **ганку** стоїть, руками сплескує:

-А я вийшла, дивлюся-нема відер. Думала, пожартував хтось.
З того часу Марійка щодня бере відра на **ганку**, приносить воду бабусі.

Совеня

Отформатировано: Отступ:
Первая строка: 7 см

Неподалік від будинку лісника у дуплі берези було гніздо сови. Під березою Мар'янка і Дмитрик знайшли совеня з пошкодженим крилом. Воно тужливо пищало, бо не могло злетіти. Діти забрали пташеня додому. Дома вони перев'язали совеняті крильце, посадили його в клітку. У клітці вимостили м'якеньке кубельце.

Дмитрик виніс клітку на **ганок**. Кожного вечора біля **ганку** з'являлася сова і перегукувалася зі своїм малям. Совеня відповідало їй протяжним писком.

Незабаром крильце у пташеняти зажило. Діти віднесли його до гнізда і випустили на волю.

Грунт

Отформатировано: Отступ:
Выступ: 1 см

Щоб виросла рослина, потрібен родючий **грунт**. У ньому є все, щоб рослини добре росли та родили рясним урожаєм. Це – поживні речовини, вода, повітря. Рослини гарно ростуть на пухкому **грунті**. У такий **грунт** краще проникає вода і повітря. Щоб він був пухкий, його треба орати або перекопувати.

Родючий **грунт** є домівкою для багатьох тварин.

Бабусин скарб

Отформатировано:
подчеркивание

Бабуся Настя зберігає **гердан**. Це ажурний комірець з бісеру. Кольорові дрібненькі скляні намистинки майстерно пришиті до тканини. Узор **гердана** схожий на вишивку.

Бабуся розповіла мені, що **гердан** відомий з давніх часів. У Галичині, Буковині, Закарпатті жінки прикрашали ним голову або шию, а чоловіки – капелюх.

Гердан – це справжній скарб. (З букваря)

Дощові черв'яки

Отформатировано:
подчеркивание

Важливу роль у житті полів і лук відіграють дощові черв'яки, яких на 1 га луків може бути близько 4000 кг. За сезон вони перегортають до 200 т землі, а за 10 років увесь гумусний шар луків принаймні один раз проходить через їхні кишечники. Коли **грунт** м'який, то черв'як свердлить його гострим кінцем свого тіла: упреться в землю і з силою тисне на неї. крутиться, наче свердло чи веретено. Коли **грунт** твердий, спосіб у нього інший: схопить ротом грудочку землі й проковтне, потім візьметься за другу, за третю і таким чином прокладає собі шлях углиб. Землю, що нагромаджується у шлунку й кишках, він час од часу викидає на поверхню у вигляді грудочок.

Чому дощові черв'яки називаються саме так? Після сильних і тривалих дощів, задихаючись у **грунті** від нестачі повітря, вони виповзають на поверхню. (З. Друзь)

Дбайлива господиня

Отформатировано:
подчеркивание

На **ганку** зранку **Гава** – дбайлива господиня – ретельно оглядала минулорічні діні.

Нараз почула голосне: „Ге-ге, ге-ге...” З **гирлигою** поважно крокував сусід Гусак – на витівки всілякі він мастак.

- Добридень Вам, добродійко. Скажіть, любесенькая пані, чи **гудзики** оті дрібні, що на отім куці, вже можна споживать мені?

- Ще рано, - відказала **гречно** пані **Гава**, - та треба, мабуть, тижнів зо два зачекати, щоб стиглим **агрусом** сміливо ласувати. (За букварем)

Отформатировано: Отступ:
Первая строка: 6 см

Свято мого дитинства

Отформатировано:
подчеркивание

У післявоєнному дитинстві було чисто домашнє, сімейне свято. Це коли в хаті з'являлося...телятко.

Ми тихенько вилазимо на піч, а мати не гасить світла, ще за два дні влила вона гасу і вставила новий **гніт**. Вона в святковому чеканні, і та врочистість її передається і нам, нетерплячим дітям. В лампі гойдається жовтий язичок, і нас гойдає сон, а ми силоміць роздираємо очі, щоб не **прогавити** оту тривожну святкову мить. Але клятий сон ковтнув твою радість.

Вранці крику й біганини коло того нічного гостя! Телятко ще лежить на солоні, шерсть підсохла на ньому, закучерявилася.

Тепер ви ждете молозива. Нічого в світі нема смачнішого за молозиво. А якщо ви ніколи не їли його, значить, у вас не було справжнього свята. (За В. Близнецем)

Ніна і гусак

Отформатировано:
подчеркивание

Отформатировано: Отступ:
Первая строка: 0 см

Ніна йшла з дому в дитячий садок. На стежці сидів великий білий гусак. Раптом він підняв голову, зашипів і голосно **загелготав**. Але дівчинка не злякалася. Ніна сміливо глянула на гусака і пішла йому назустріч. Гусак злякався і зійшов зі стежки. *(За В. Сухомлинським)*

Гуля

Отформатировано:
подчеркивание

От і зима прийшла. Випав сніг. Розгулялася **хуга**. Міцно скували землю морози.

Розчистили хлопчак у дворі майданчик від снігу, залили водою – замерзла вона. Добра ковзанка вийшла!

Саме Юркові ковзани батько приніс – гарні такі, блискучі. Пригвинтив Юрко швиденько їх до черевиків. Спустився по сходах, , тримаючись за поруччя. І по снігу – до ковзанки.

А у дворі вже дітей повно-повнісінько. Хто на ковзанах катається. Хто на **гринджолах**, хто просто так стоїть, хто в сніжки грається.

Радий Юрко, що в нього нові ковзани. Та тільки ступив на лід – і зразу впав.

Сміються з нього дівчатка.

Прикро стало Юркові, що не вміє він кататися. Підвівся неквапливо, обтрусив сніг і знову поїхав – і знову впав. Та так невдало, що добру **гулю** на лобі набив. І таку ж болючу.

Під'їхав до Юрка третьокласник Микола.

- Ого, яку набив! – сміється. – Це перша?

Насупився Юрко, мовчить. Навіть додому вирішив іти. А Микола каже:

- То нічого, у мене теж є. Дивись.

І він зсунув шапку на потилицю. На його лобі красувалася здорovenна **гуля**. Куди Юрковій **гулі** до неї!

Юрко поторкав свою **гулю**. І йому здалося, що вона не така вже й велика. Навіть боліти стала менше. *(За О. Буценом)*

Гринджолята

Отформатировано:
подчеркивание

Отформатировано: Отступ:
Первая строка: 0,5 см

Росла у нас біля тину стара груша. Верхні гілки в неї почали всихати, грушок на ній майже не було. Весною нижні гілки зацвітуть, а верхні чорніють. Якось батько й каже: „Давай, Степане, спиляємо грушу. Користі від неї уже ніякої. Краще посадимо тут молоденьку, нехай росте замість старої, ніхто й не помітить, що груша зникла.”

От ми з батьком восени її спиляли. Пенюк викорчували, стовбур попиляли на дрова. А коли розпилювали грушу, то батько дві крони одділив, обдивився їх гарненько і там, де вони згиналися, обрізав.

- Дивись, Степане, які санки добрячі з цієї груші вийдуть. Майже готові **гринджолята**! Трохи підрівняєш, підстрижеш – і полозки готові. Відклади, щоб на дрова не порубали.

Я після уроків кожного дня стругав полозки. Батько пильнував за моєю роботою і був задоволений. (В. Грінчак)

Гавеня і соловей

Отформатировано:
подчеркивание

Вивела **Гава** одне-єдине пташеня – **Гавеня**. Вона любила своє дитя, панькала його смачними черв'ячками.

Та ось полетіла **Гава** по їжу й пропала. Уже й сонечко піднялося вище за дерево, на якому вони жили, а матері все нема. Заплакало **Гавеня**. Плаче, сльози струмками ллються додолу. Чимало пташок притихло, жаль їм бідолашного малого.

Почув Соловей плач **Гавеняти**. Затремтіло із жалощів солов'їне серце. Залишив своє гніздо Соловей, прилетів до **гавиноного**, сів поруч із пташеням і заспівав свою чудову пісню. Аж вітер притих, заслухався.

А **Гавеня**, мов і не чує солов'їного співу, реве, плачем заливається.

Та ось почуло **Гавеня** – десь удалині пролунав материн голос: кра, кра... Умить перестало воно плакати й каже:

- Чуєш, це моя мама співає! Замовкни, будь ласка, не пици!

- Кра, кра-кра... – залунало поблизу, і Соловей замовк. Він перелетів на сусіднє дерево й задумався... Того вечора ліс не чув солов'їного співу. (В. Сухомлинський)

Восени ми з батьком вирішили зробити **гринджоли**.

Стояки батько зробив з ясенини, а верх санок із соснових дощок. Вийшли красиві й великі **гринджолята**. Щоб полозки не розходилися, батько пропустив між ними два залізних пруті.

Затягнули ми санки до сарая і почали чекати снігу. Я вже всім розказав, які у мене **гринджолята**, хлопці приходили дивитися на них.

Прийшла зима, випав перший сніг, розгулялася **хуга**. Наче світ перетворився. На гірці біля ставу все загуло, забриніло дитячим сміхом і вигуками. Катались ми до ночі. Вичовгали гірку, аж почорніла вона. А випробувати санки ми прийшли разом з батьком.

На санках ми не тільки каталися. Возили хмиз із долини, очерет із ставу, а перед весною возили перегній на шкільну ділянку, де садили всяку городину. На них що завгодно можна покласти, такі вони зручні й легкі. Самі біжать полозки, бо з груші й гарно-таки вистругані.

Надворі уже весна, і **гринджолята** стоять в сараї. Чекають знову зими. (За В. Грінчаком)

Стежинка

Якщо дружити зі стежинкою, вона багато цікавого розповість. Тетянка вийшла на **ганок**, а стежинка повела її за собою.

Довкола картопля цвіте біло й рожево. Зелений огірок виповз із грядки на стежку. Квасоля-повитиця пишається на високих тичках – їй звідтіля все видно.

Через стежку **снoвигаяють** мурашки. Такі малі, а тягнуть більші за себе гілочки й бадилінки. Тетянка знає, що під старою грушею вони дім собі будують.

Веде стежинка Тетянку і все їй показує. А тут бабуся кличе внучку до хати. По правді, Тетянці не хочеться вертатися. Але треба слухатися, бо вона **гречна** дівчинка. Ну що ж, вона завтра зі стежинкою далі піде. (За В. Чухлібом)

Гудзик

Отформатировано:
подчеркивание

У Петрика від пальта відірвався **гудзик**. Він пішов додому, знайшов голку з ниткою і пришив **гудзика**.

Хлопчик знову вийшов на вулицю, а його друг Павлик почав кепкувати: „А **гудзика** не так пришив. Не так, не так. Одна пола довша, а друга коротша.”

Петрик пішов додому знову. Відрізав **гудзика** і вже пришив його там, де й треба було.

Через кілька днів якось відірвався **гудзик** у Павлика. Та не від пальта, а від штанів.

Що тут було робити? Як можна бігати та гратися, коли штанці спадають?

Павлик пішов додому. Руками він підтримував штани. І ви думаєте пришив **гудзика**? Ні! Він сів біля вікна і став чекати маму. Сам пришити **гудзика** Павлик не вмів. (За М. Щепенком)

Рудий

Отформатировано:
подчеркивание

Він був нічий. Не мав ні хазяїна, ні імені. Люди здебільшого проганяли приблуду, хлопчак жбурляли камінням. Тому він не вірив людям і боявся їх. А одного недоброго дня потрапив собака під колеса автомобіля. Дуже пом'яло, але, на щастя, не на смерть. Доповз уночі до якогось **ганку**. Й ліг біля нього – далі повзти несила. А в будиночку жив

Старий Казкар, людина з добрим серцем. Угледівши вранці біля свого **ганку** нещасного, хворого рудого пса, він ласкаво запитав:

- Ти звідки тут узявся, Рудий?

Пес глянув на нього жадібно. І стільки болю було в його очах, - вони скидалися на людські, - що Старий Казкар мимоволі простягнув до собаки руку. Пес скулився, адже звук боятися людей, але тепла рука так лагідно погладила по скуйовдженій голові, що серце собаки завмерло. Він проскімлив і підповз ближче. Так і оселився Рудий у Старого Казкаря.

Одужавши, Рудий узявся сторожувати. Всеньку ніч – з вечора до ранку він, гучно гавкаючи, кружляв навколо будиночка, ладен своє життя покласти, якщо хазяїнові буде загрожувати якась небезпека. (Л. Письменна)

Розбитий ніс

Новачок Роман виявився забіякою. Він не хотів поводитися **гречно**. У перший же день він штовхнув Стьопу, зробив підніжку Юрасику. Вдарив кулаком Тарасика, копнув ногою Павлушу. І все це так, щоб вихователька Марія Іванівна не бачила.

А скаржитися хлопці соромилися. Тоді Роман почав усе відбирати: у того ручку, в того машинку, в того цукерку...

Роман поки-що не чіпав Лесика, та він все-одно відчував себе приниженим. Бо ж бачив несправедливість і мовчав. Не наважувався виступити проти Романа.

Перед сном Лесик зітхнув: "Ну чому, чому я боюсь того забіяку?"

Нараз дверця старовинного годинника розчинилися, і внизу під маятником знову з'явилися містер Тік і містер Так. Вони кували золотими молоточками і вирішили допомогти хлопчику. Містер Так щосили вдарив молоточком по ковадлу і переніс Лесика в завтрашній день.

Роман саме одбирав у Павлуші підстругачку для олівців у вигляді лева. Лесик рішуче підійшов до Романа і, переборюючи тремтіння, попросив її віддати. Роман з усієї сили тицьнув Лесика в ніс кулаком. Зойкнувши від болю, Лесик кинувся на Романа... І тут до них рвонулися всі діти. Роман підняв **гвалт** на всю групу.

Наступного дня, прийшовши забирати Лесика з дитсадка, мама побачила, що в нього розбитий ніс. Але очі сяяли щастям. (За В. Нестайком).

Пора підсніжників

Найсвітліше у листяному лісі буває ранньої весни. Під сонячним промінням швидко збільшуються круги талої землі навколо дерев. На очах з'їдає останні ніздрюваті кучугури снігу південний вітерець. Задзюрчали по вибалках струмочки.

Отформатировано: Шрифт: не полужирный

Отформатировано: Шрифт: не полужирный

Отформатировано: Шрифт: не полужирный

Отформатировано: Шрифт: не полужирный, курсив

Отформатировано: подчеркивание

Отформатировано: Отступ: Первая строка: 6 см

Ґрунт ще не просох, а над землею із торішнім листям вже піднялися ранні квіти.

Розкрилися **ґрона** пролісків. Вони схожі на небесну блакить. Де-не-де визирнули підсніжники. Між зеленими листочками загорілися жовтенькі зірочки гусячої цибульки.

Світло і тепло розбивають панцир на бруньках. Вже скоро оксамитовим серпанком вкриються розлогі крони кленів, лип і затінять нижній ярус лісу.

На ковзанці

День був сонячний. Сявав лід. Народу на ковзанці було мало. Маленька дівчинка., кумедно розмахуючи руками, їздила від лавки до лавки. Два школярі підв'язували ковзани й дивилися на Вітю, який виробляв різні викрутаси – то ковзав на одній нозі, то крутився **дзигіою**.

- Молодець! – похвалив його один хлопчик.

- Вітя стрілою промчав по колу, хвацько завернув і наскочив на маленьку дівчинку. Дівчинка впала. Вітя злякався.

- Я не навмисно... – сказав він, струшуючи з її колушки сніг. – Забилася?

Дівчинка всміхнулася:

- Колінце...

Позаду засміялися.

„Наді мною насміхаються!” – подумав Вітя і в розпачі одвернувся від дівчинки.

- Подумаєш, колінце! Рюмса! – вигукнув він, пробігаючи повз школярів.

- Іди до нас! – покликали вони.

Вітя під'їхав до них. Вони взяли за руки й весело помчали по льоду. А дівчинка сиділа на лавці, терла забите колінце й плакала.
(В. Осєєва)

Як Дзявко плавати навчився

Жив собі песик Дзявко. Частенько він прибігав до річки, ганявся за метеликами, гавкав на гусей та качок, що **гречно** плавали по воді.

„От би мені навчитися так плавати!” – не раз думав він. Але в річку лізти боявся.

А сірий гусак гукав йому:

- Ну й боягуз же ти, Дзявко! Води боятимешся – ніколи плавати не навчишся.

- **Га-га-га!** Кря-кря-кря! – підтакували інші качки та гуси. А Дзявко ображався і тікав додому.

Наступного дня він знову прибігав до річки. Але у воду лізти не наважувався.

Удалено: ¶

Отформатировано: Шрифт: полужирный, не курсив, подчеркивание

Отформатировано: подчеркивание

Отформатировано: Отступ: Выступ: 0,5 см

Отформатировано: подчеркивание

Та якось Дзявко погнався за золотою бабкою, що пурхала над квітками, й так захопився, що втратив рівновагу і з високого берега шубовснув у річку. Він дуже злякався, наковтався води, але випірнув і, скавулячи, швидко запрацював лапами.

Дзявко доплив таки до берега. І тут сталося диво: переляк його куди й дівся. Мокрий, але задоволений, Дзявко став трясти головою, хвостом, струшуючи воду. А сірий гусак голосно, на всю річку **загелготів**:

- Дивіться, наш Дзявко уже плаває! Виявив трохи сміливості – і навчився! Ну й молодець!

- Кря-кря-кря! **Га-га-га!** – хором підтвердили качки й гуси, які пильно стежили за ним.

Дзявко і сам це зрозумів. Він стрибнув у річку і, як справжній плавець, упевнено поплив до протилежного берега. *(За А. Шелудяком)*

Нешасливий день

Вечоріло. У дитячому садочку стояв дзвінкий різноголосий гвалт. Діти нашвидку вдягалися й вибігали на подвір'я. Вони галасливо спускалися з гірки, грали в квача, ліпили з піску пасочки.

Тільки Федько стояв осторонь. Сьогодні у нього нещасливий день. Федько, ніби **дзига**, крутився під час сніданку й перевернув на Костика тарілку з кашею. Потім він обзивав дітей різними поганими словами.

Тепер, потерпаючи в душі, що за всі сьогоднішні витівки йому перепаде від мами, Федько понуро зиркав у бік хвіртки й час від часу жалісливо шморгав носом.

Маму він помітив ще здалеку. В руках вона несла важку господарську сумку. Хлопчик рвучко ступив у мамин бік. Аж раптом кірпатенька Оля голосно вигукнула, що Федько перекривляв усіх дітей. Дмитрик додав, що він навіть бився. Мама не знала, що відповісти. І тут вийшла наперед найменша росточком Василенка.

- Ваш Федько трішки й гарним хлопчиком був, - сказала вона. – Він найкраще клоуна намалював. Після обіду прибирав з нами посуд.

Обличчя мами проясніло. *(За А. Григоруком)*

Як гуси з'їли свитку

Не дають мені тепер проходу в селі. Коли йду в школу, обов'язково вигляне із хати сусідка, язиката тіточка:

- Яке гарне пальтечко! – сплескує в долоні. – А де стара свитка?

Ну що ти їй скажеш! Що гуси з'їли? Мовчки тікаю з людських очей.

Наша школа стоїть над ставком.

І ось прийшла в село рання весна. Звісна річ, усі повалили до ставу. Біжимо юрбою, мокрий сніг бризками розлітається. А сміху, а **гвалту** скільки – ніби зграя шпаків налетіла!

Отформатировано:
подчеркивание

Отформатировано: Отступ:
Первая строка: 6 см

Отформатировано: Отступ:
Первая строка: 1,5 см

Отформатировано: Отступ:
Первая строка: 1,5 см

Отформатировано: Шрифт:
полужирный, не курсив

Отформатировано: Шрифт:
полужирный, не курсив,
подчеркивание

Отформатировано:
подчеркивание

Отформатировано: Отступ:
Первая строка: 5,5 см

Отформатировано: Отступ:
Первая строка: 1,5 см

Отформатировано:
маркированный + Уровень: 1
+ Выровнять по: 1,38 см +
Табуляция после: 2,01 см +
Отступ: 2,01 см

Отформатировано: Отступ:
Первая строка: 1,5 см

Збилися ми на греблі, дивимось: вода піднялася, розколола кригу, й попливли по ставу білі острівці.

Вибрав я крижину, яка менша, розігнався і плиг на неї! Торох! – розкололася крижина. Шубовсть! – ляснуло по воді.

Від крижаної купелі трясло мене, як у лихоманці.

Мати лозинякою пригнала мене додому. Ох і набралася мати мороки, поки витрусила мене з льодяної одежі! Спересердя кинула свитку на тин:

- Хай вимерзне надворі! Куди ж її в хату?

А мене на піч загнала.

Раптом чую, ніби гуси **гелгочуть**. То мені, думаю, почало ввижатися. Накрив голову подушкою, а гусиний лемент і крізь подушку добирається.

Сів я на лавці знесилений, тяжко віддихуюсь. І знову – гусиний **гелгіт**! Ще голосніший! Чую, ніби надворі, біля тину, клята птиця товчється. Глянув у вікно й остовпів: сусідчині гуси мою свитку їдять! Насунули у двір хмарою, скубуть вату і несуть у сарай. Кубла мостять – не інакше!

А хіба я винний? (За В. Близнецем)

Стрічаю весну...

Татові добре, у них очі великі й зелені – весну побачать здалеку, як тільки вона з райцентру вийде. Тато вже давно на світі живуть і кажуть, що весна до нас із Рівнополя приходить. То я тепер у той бік дивлюся, щоб не **прогавити**.

Небо вже геть розмерзлося, і тепер його видно наскрізь, аж туди, де сонце на одноколісному велосипеді котиться.

Журавлі небо крилами обторкують над нашою хатою. Вони теж летять із Рівнополя, курличуть, звістку шлють весні, що тут уже небо розмерзлося, можна йти.

А журавлі летять і летять, теплого вітру нагортають на наше подвір'я.

Чого ж весна не йде? Я вже підстригся, мама в хаті прибрали, тато нові ворота навісили, Щедрик облиняв, квочці нетерплячка висидіти курчат, стежки на вулицях протоптано – а її нема.

Піду на горб, може, звідти побачу.

Стою на горбі, дивлюся з-під долоні, бо сонце очі сліпить: ріллі парують, дороги вигріваються і повзуть у різні боки, як вужі. Глянув на своє село – аж воно зелене... (За В. Яворівським)

Отформатировано:
подчеркивание

Отформатировано: Отступ:
Первая строка: 5,5 см

Отформатировано: Шрифт:
не полужирный, без
подчеркивания

Отформатировано: Отступ:
Первая строка: 1,5 см

Твори

Методичний коментар. Формування в учнів початкових класів уміння створювати і записувати власні тексти відбувається завдяки різноманітним видам творчої роботи. Наводимо окремі з них:

- учні під керівництвом учителя розглядають серію малюнків, добирають і записують їх назви, що може слугувати планом майбутнього твору;
- будують і записують кілька речень за змістом кожного малюнка, події, учасниками якої вони були;
- слухають і записують пропущену кінцівку тексту або його зачин чи основну частину;
- виправляють деформований текст і записують виправлений варіант;
- будують і записують висловлювання на актуальну для них тему, запропоновану вчителем;
- складають записи, адресовані батькам, учителям, що містять певні дитячі прохання, побажання тощо.

Учитель має постійно демонструвати зразки правильного виконання роботи, вказувати учням на мовленнєві, орфографічні та пунктуаційні помилки, допомагати виправляти та запобігати їх повторам..

Уведення до програм з рідної мови в початкових класах елементарних текстологічних відомостей, написання переказів та творів створює важливе лінгвістичне підґрунтя для формування в молодших школярів мовленнєвих умінь і навичок на усвідомленому рівні.

Учні початкових класів повинні уміти вносити доповнення і зміни до тексту, створювати свої варіанти розвитку сюжету твору, різні види творчого переказу, відтворювати в уяві картини життя, художні образи, зображені письменником. Учитель повинен особливу увагу звертати на розвиток творчої діяльності учнів на основі прочитаного та на стимулювання самовираження особистості дитини у літературній творчості. Школярі мають складати твори-мініатюри, художні описи за спостереженнями в природі, на основі побаченого тощо.

1. Прочитайте. Придумайте зачин і кінцівку твору за поданою основною частиною. Доберіть заголовок.

Прийшов онук із школи. Глянула бабуса - новий костюм пожмаканий, всі **гудзики** повідривані.

- Знову з Гнатом бився? Знову **гудзики** з м'ясом повідлітали? От тепер пришивай!

- Ну чого ви хвилюєтеся? **Гудзик** - це ж дрібниця, - заспокоював я їх.

3. Придумайте твір за поданим початком та малюнком. Доберіть заголовок.

На **ганку** старого будинку сиділо маленьке сіре кошенятко.

Настав вечір. Зайшло сонце. Страшно стало кошеняткові. Залізло воно під колючий кущ **аґрусу** та й тремтить. Ніхто його не пожаліє.

4. За малюнком куща аґрусу складіть і запишіть твір-опис

5. Прочитайте фразеологізм, поясніть його значення. Складіть невеликий твір-міркування.

Стояти на твердому **ґрунті**.

6. За поданим початком складіть текст-розповідь.

Розбудили мене сьогодні серед ночі гуси. Чого це вони раптом почали **гелготати**? Хто їх наполохав?

7. За даним початком складіть текст-міркування.

Хитромудра гуска

Почула якось гуска, що пером із її крила книжки пишуть, державні папери підписують, загордилася й **загелготіла**:

Го-го-го! Я державна птаха, а не звичайна. Якби не моє крило та не моє перо, чим би книжки писали, як би укази-накази складали?

8. Складіть і запишіть твір – міркування на основі прочитаного.

Гудзик

У Тані відірвався гудзик. І Таня довгенько пришивала його до фартушка.

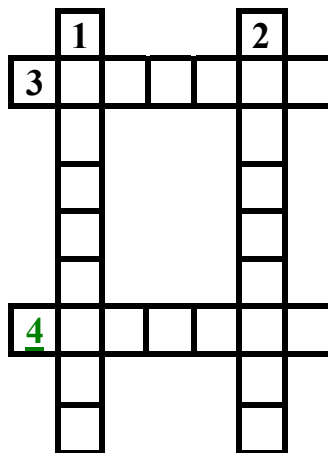
- А скажіть мені, бабусю, - запитала вона, - чи всі хлопчики й дівчатка вміють пришивати свої гудзики?

- Ось цього я, правду кажучи, не знаю, Танечко. Відривати гудзики вміють і хлопчики, і дівчатка, а пришивати доводиться найбільше бабусям.

- Он воно що! – невдоволено сказала Таня. – А ви змушуєте мене пришивати гудзики, наче ви не бабуся. (В. Осєєва)

Кросворди

“Віконечко”

Доберіть синоніми до виділених слів.

1. Гуси люблять кричати.
2. Микола вміє добре господарювати.
3. Корова жує.
4. Головатий півень з голою шиєю.

Отформатировано: По центру, Отступ: Первая строка: 0 см, Справа: 0,5 см

Отформатировано: По левому краю, Отступ: Первая строка: 0,79 см, Справа: -4,21 см

Отформатировано: По левому краю

Отформатировано: По ширине, Отступ: Первая строка: 0 см, Справа: -1,71 см

Отформатировано: По левому краю

Отформатированная таблица

Отформатировано: По ширине, Отступ: Первая строка: 0,04 см, Справа: -0,96 см

Отформатировано: По ширине, Отступ: Первая строка: 0 см

Отформатировано: По ширине, Отступ: Первая строка: 0 см, Справа: -1,75 см

Отформатировано: По левому краю

Отформатировано: По ширине, Отступ: Первая строка: 0 см

Отформатировано ... [1]

Отформатировано ... [2]

Отформатировано ... [3]

Отформатировано ... [4]

Отформатировано ... [5]

Отформатировано ... [6]

Отформатировано ... [7]

Отформатировано ... [8]

Отформатировано ... [9]

Отформатировано ... [10]

Отформатировано ... [11]

Отформатировано ... [12]

Отформатировано ... [13]

Отформатировано ... [14]

Отформатировано ... [15]

Отформатировано ... [16]

Отформатировано ... [17]

Отформатировано ... [18]

Отформатировано ... [19]

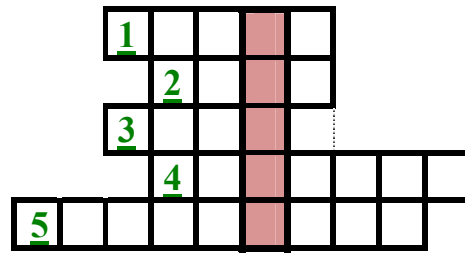
Отформатировано ... [20]

Отформатировано ... [21]

Отформатировано ... [22]

“Галасливий”

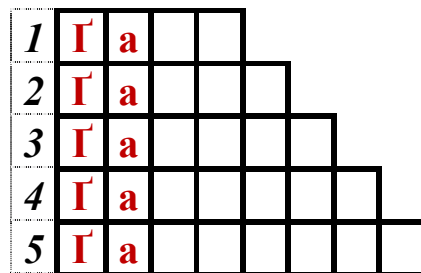
Дізнайтеся, як називається сильний крик, шум, галас.

1. Дитяча іграшка у вигляді круга на осі.
2. Ворона, роззява.
3. Заметіль.
4. Головатий півень з голою шиєю; мідна монета; поплавок.
5. Що люблять робити гуси?

“Крикливі гуси”

Відгадайте, що кричать гуси.

1. Ворона, роззявувата людина.
2. Вила із затупленими зубами.
3. У гави народилося...
3. Сорт виробу за якісними ознаками.
4. Особа, яка любить вигадувати нісенітниці, небилиці.

Отформатировано: По левому краю, Отступ: Первая строка: 0 см, Справа: -1,79 см

Отформатировано: По левому краю, Отступ: Первая строка: 0 см, Справа: -1,79 см

Отформатировано: По левому краю, Отступ: Первая строка: 0 см, Справа: -1,79 см

Отформатировано: По левому краю, Отступ: Первая строка: 0 см, Справа: -1,79 см

Отформатировано: По левому краю, Отступ: Первая строка: 0,06 см, Справа: -1,49 см

Отформатировано: По ширине, нумерованный + Уровень: 1 + Стиль нумерации: 1, 2, 3, ... + Начать с: 1 + Выравнивание: слева + Выводить по: 0 см + Табуляция после: 0,63 см + Отступ: 0,63 см

Удалено: ¶

Отформатировано: Отступ: Выступ: 0,5 см

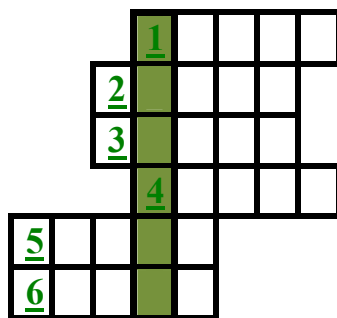
Отформатировано: Отступ: Первая строка: 4 см

Отформатировано: без нумерации

Формат: Список

“Чемний”

Дізнайтеся, як треба поводитися дітям у школі, вдома, серед природи, у громадських місцях.

1. Синонім до слова господар.
2. Кетяг, китиця.
3. Велика муха, що живиться кров'ю тварин.
4. Синонім до слів ввічливо, привітно.
5. Верхній, родючий шар землі.
6. Прибудова з площадкою і східцями біля входу в будинок.

Отформатировано: По левому краю, Отступ: Первая строка: 0 см, Справа: -2,91 см

Отформатировано: По левому краю, Отступ: Первая строка: 0,04 см, Справа: -2,04 см

Отформатировано: По левому краю, Отступ: Первая строка: 0,04 см, Справа: -2,04 см

Отформатировано: По левому краю, Отступ: Первая строка: 0,04 см, Справа: -2,04 см

Отформатировано: По левому краю, Отступ: Первая строка: 0,04 см, Справа: -2,04 см

Удалено: ¶
¶

Отформатировано: Шрифт: полужирный

Отформатированная таблица

Отформатировано: По левому краю, Отступ: Первая строка: 0 см, Справа: -1,64 см

Отформатировано: По левому краю, Отступ: Первая строка: 0 см, Справа: -1,89 см

Отформатировано: По левому краю, Отступ: Первая строка: 0 см, Справа: -1,89 см

Отформатировано: По левому краю, Отступ: Первая строка: 0,06 см, Справа: -2,04 см

Отформатировано: По левому краю, Отступ: Первая строка: 0,06 см, Справа: -2,04 см

Отформатировано: По левому краю, Отступ: Первая строка: 0,06 см, Справа: -2,04 см

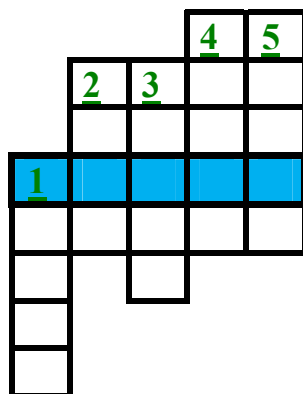
Отформатировано: По левому краю, Отступ: Первая строка: 0,01 см, Справа: -1,74 см

Отформатировано: По левому краю, Отступ: Первая строка: 0,06 см, Справа: -2,04 см

Отформатировано: По левому краю, Отступ: Первая строка: 0,06 см, Справа: -2,04 см

“Розумний”

Доповніть речення: У кожного з нас повинен бути здоровий...?

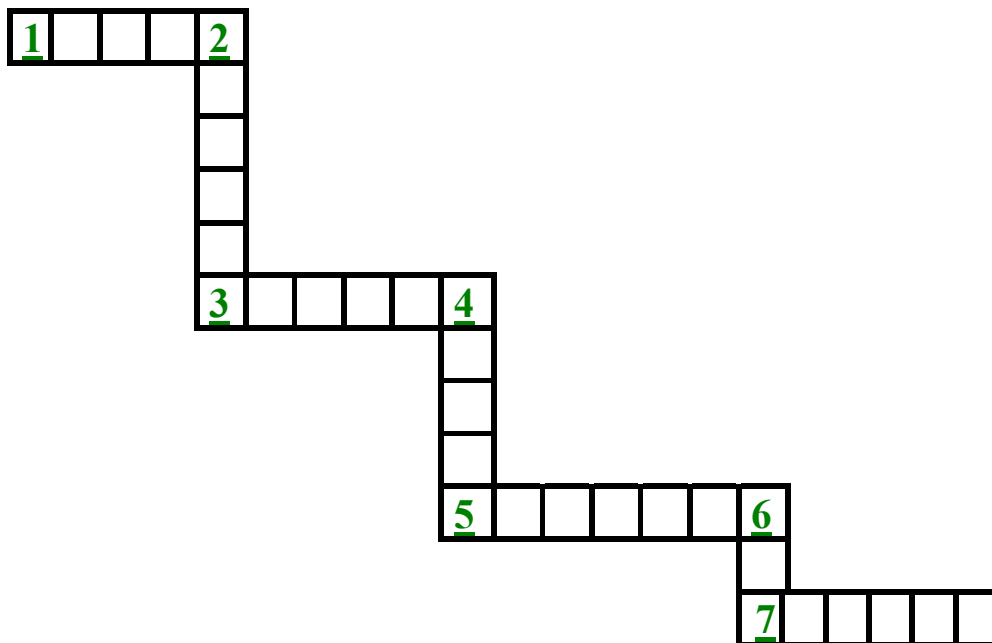

1. Синонім до слів гвалт, крик.
2. Наріст, опуклість на лобі.
3. Верхній, родючий шар землі.
4. Російською мовою “овод”.
5. Заможний господар.

“Східці”

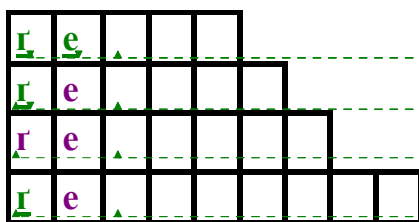
Удалено: ¶

Відгадайте, які слова написані на сходах.

1. Розум, сенс, свідомість.
2. Годинник.
3. Жує.
4. Невисокий колючий кущ із поживними ягодами.
5. Ходить туди-сюди.
6. Ласкаве звертання до немовляти.
7. Всі відгадані слова прочитайте...(як?)

“Говіркий гусак”

Дізнайтеся, про що говорить гусак.

1. Російською мовою “овод”.
2. Пов’язка з бусами на шії.
3. Порода свійських гусей.
4. Що люблять робити гуси?

Отформатировано: Шрифт: 16 пт

Отформатировано: Отступ: Первая строка: 3,75 см

Удалено: Е

Отформатировано: Шрифт: 16 пт

Отформатировано: Отступ: Слева: -0,25 см, Выступ: 0,48 см

Отформатированная таблица

Удалено: Г

Отформатировано: Шрифт: 16 пт, Цвет шрифта: Фиолетовый

Отформатировано: Шрифт: 16 пт, Цвет шрифта: Фиолетовый

Отформатировано: Отступ: Слева: -0,25 см, Выступ: 0,48 см

Удалено: Г

Отформатировано: Шрифт: 16 пт

Отформатировано: Шрифт: 16 пт, Цвет шрифта: Фиолетовый

Отформатировано: Шрифт: 16 пт

Отформатировано: Отступ: Слева: -0,25 см, Выступ: 0,48 см

Отформатировано: По ширине, Отступ: Слева: -0,25 см, Выступ: 0,48 см, Справа: -3,61 см

Отформатировано: Отступ: Слева: -0,25 см, Выступ: 0,48 см

Отформатировано: Шрифт: 16 пт, Цвет шрифта: Фиолетовый

Отформатировано: Отступ: Слева: -0,25 см, Выступ: 0,48 см

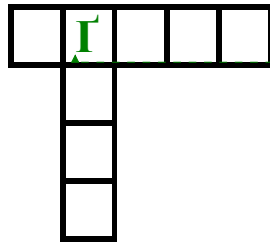
Отформатировано: Шрифт: 16 пт

Отформатировано: По ширине, Отступ: Слева: -0,25 см, Выступ: 0,48 см, Справа: -3,61 см

Отформатировано: Отступ: Слева: -0,25 см, Выступ: 0,48 см

„Хто ми?”

Відгадайте слова, складіть з ними речення.

1. Зелені або рожеві намистинки, які дуже смакують.
2. Здогадайтесь, який птах каркає на гілці.

Отформатировано: Цвет шрифта: Зеленый

Отформатировано: По левому краю, Отступ: Первая строка: 0,06 см, Справа: -3,89 см

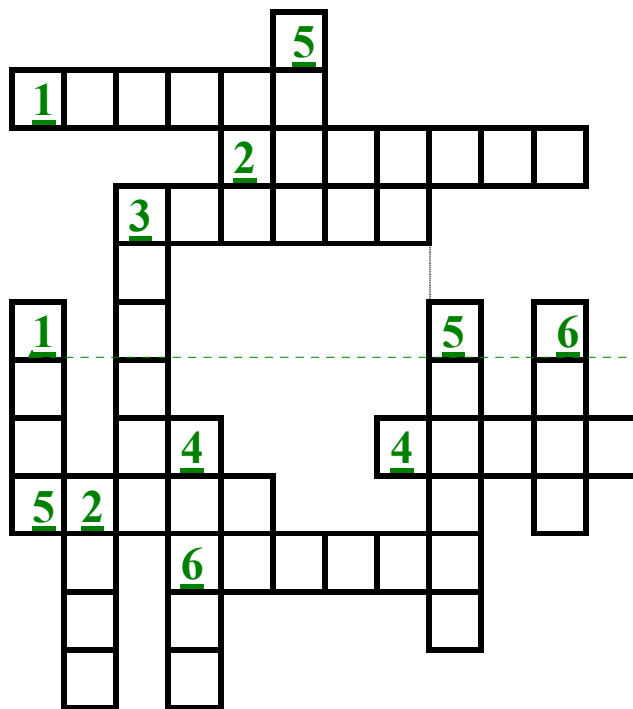
Отформатировано: По левому краю, Отступ: Первая строка: 0 см, Справа: -2,29 см

Отформатировано: По левому краю, Отступ: Первая строка: 0,01 см, Справа: -2,84 см

Отформатировано: По левому краю, Отступ: Первая строка: 0,01 см, Справа: -2,84 см

Отформатировано: По левому краю, Отступ: Первая строка: 0,01 см, Справа: -2,84 см

„Цікавий”

Удалено: ¶

¶

Отформатировано: Отступ: Слева: 0,42 см, Первая строка: 0 см, Справа: -8,7

Отформатированная таблица

Отформатировано: По левому краю, Отступ: Слева: 0,12 см, Выступ: 0,25 см, Справа: -8,7 см

Отформатировано ... [23]

Отформатировано ... [24]

Отформатировано ... [25]

Отформатировано ... [26]

Отформатировано ... [27]

Отформатировано ... [28]

Отформатировано ... [29]

Отформатировано ... [30]

Отформатировано ... [31]

Отформатировано ... [32]

Отформатировано ... [33]

Отформатировано ... [34]

Отформатировано ... [35]

Отформатировано ... [36]

Отформатировано ... [37]

Отформатировано ... [38]

Отформатировано ... [39]

Отформатировано ... [40]

Отформатировано ... [41]

Отформатировано ... [42]

Отформатировано ... [43]

По горизонталі

- 1.Синонім до слова годинник.
- 2.Палиця у вівчарів.
3. Об’ємна модель земної кулі.
- 4.Може довго на доріжці на одній крититись ніжці, як зупиниться на мить, на бік ляже відпочить.

5. Колючий куш зі смачними ягодами.
6. Він притягує різні предмети.

По вертикалі

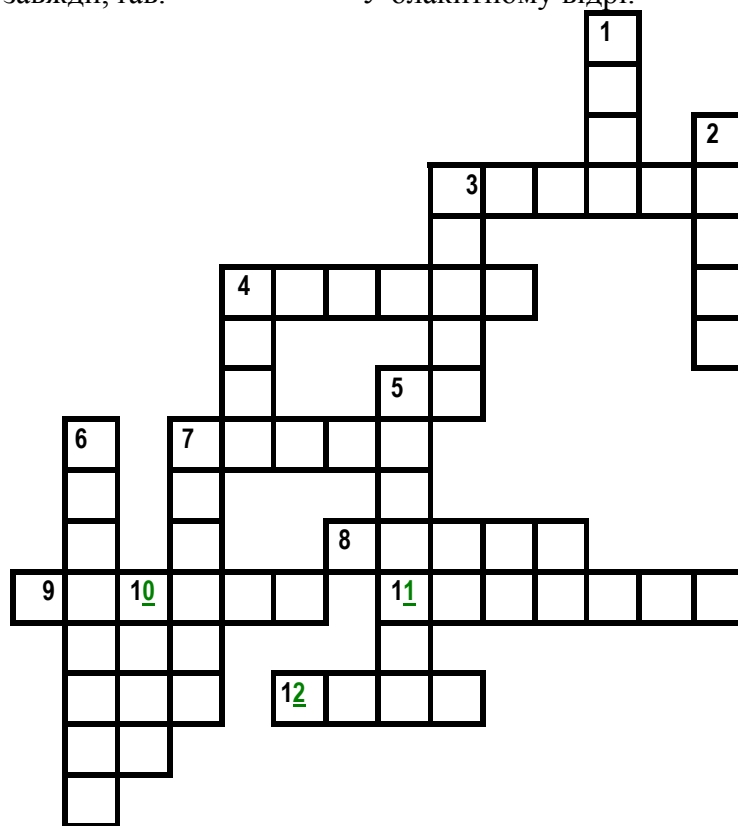
1. Ворона.
2. Вишневий клей.
3. Цей фонтан вас обпече – в ньому кип'яток тече.
4. Вона любить пустувати – намальоване стирати.
5. Без голови, а ногу має: бриля на неї одягає.
6. Крила в птахи не з пір'їн, а з паперу і новин.
7. Синонім до слова **віхола**.

„Тварини на подвір'ї”

Уважно прочитайте вірш.

МЕ і МУ скубли травичку
За городом на лужку.
ІГО-ГО качався звично
На пожовклім моріжку.
КРЯ в кориті хлюпотівся,
ГА-ГА пір'я рахував.
БЕ чолом об ганок бився,
ГАВ ловив, як завжди, гав.

КУКУРІК не лазив з тину:
Так співав, що аж хрипів.
ХРУМ в городі гриз морквину,
ХРО під кущиком хропів.
ЦВІНЬ-ЦВІРІНЬ зерно клювали,
КРА стрибала по дворі,
А НІ БЕ НІ МЕ мовчали
У блакитному відрі.

Удалено: ¶

Отформатировано: Отступ:
Первая строка: 5 см

Отформатировано ... [44]

Отформатированная
таблица ... [45]

Отформатировано ... [46]

Отформатировано ... [47]

Отформатировано ... [48]

Отформатировано ... [49]

Отформатировано ... [50]

Отформатировано ... [51]

Отформатировано ... [52]

Отформатировано ... [53]

Отформатировано ... [54]

Отформатировано ... [55]

Отформатировано ... [56]

Отформатировано ... [57]

Отформатировано ... [58]

Отформатировано ... [59]

Отформатировано ... [60]

Отформатировано ... [61]

Отформатировано ... [62]

Отформатировано ... [63]

Отформатировано ... [64]

Отформатировано ... [65]

Отформатировано ... [66]

Отформатировано ... [67]

Отформатировано ... [68]

Отформатировано ... [69]

Отформатировано ... [70]

Отформатировано ... [71]

Отформатировано ... [72]

Отформатировано ... [73]

Отформатировано ... [74]

Отформатировано ... [75]

Отформатировано ... [76]

Отформатировано ... [77]

Отформатировано ... [78]

Отформатировано ... [79]

Отформатировано ... [80]

Отформатировано ... [81]

Отформатировано ... [82]

Отформатировано ... [83]

Отформатировано ... [84]

Отформатировано ... [85]

Отформатировано ... [86]

Отформатировано ... [87]

Подумайте, про яких тварин іде мова в цьому вірші.
Впишіть їхні назви у кросворд, користуючись підказками.

Удалено: .

Удалено: П

По горизонталі:

- 3. ГАВ.
- 4. ХРУМ.
- 7. КРЯ.
- 8. БЕ.
- 9. КРА.
- 11. Синонім до ГА-ГА.
- 12. ІГО-ГО.

По вертикалі:

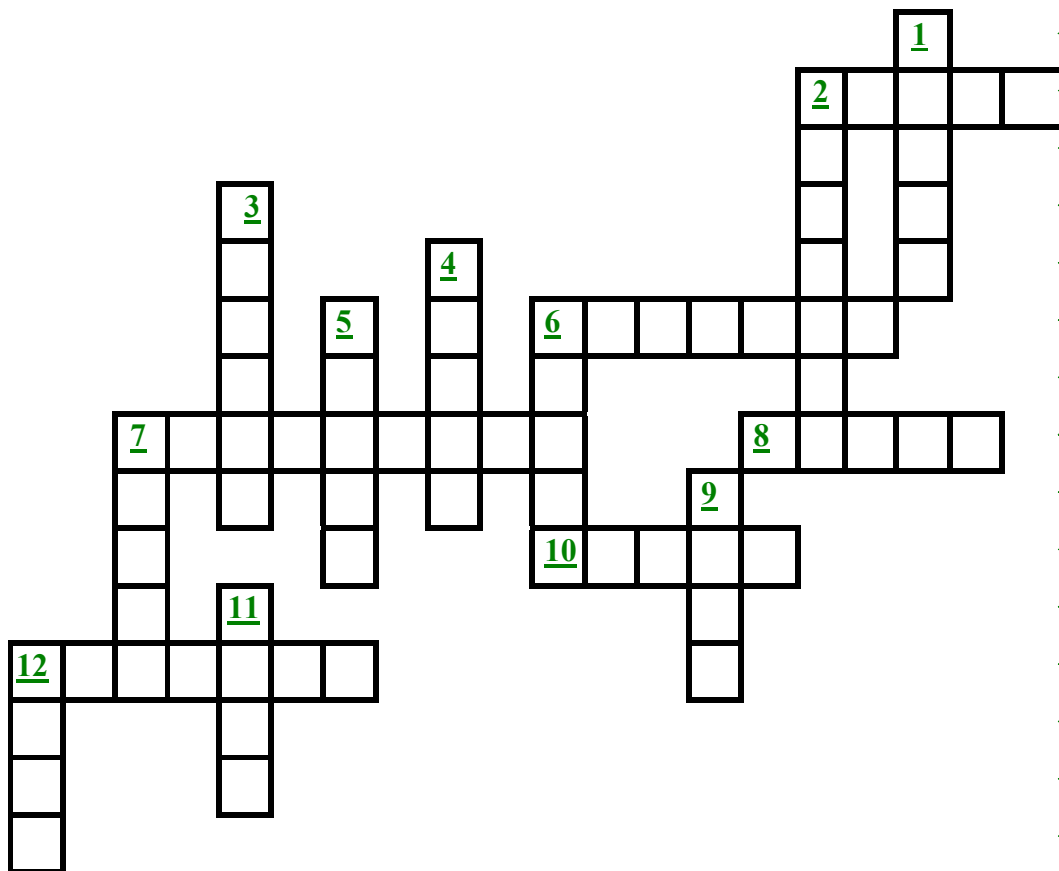
- 1. Синонім до КРА.
- 2. Об що бився БЕ?
- 3. ХРО.
- 4. МЕ.
- 5. Синонім до КУКУРІКА.
- 6. ЦВІНЬ-ЦВІРІНЬ.
- 7. МУ.
- 10. НІ БЕ НІ МЕ.

Отформатировано: По
ширине, Отступ: Первая
строка: 6 см

„Кмітливий”

Розгадайте кросворд, у кожному слові якого є буква Г

По горизонталі. 2. Галас, крик. 6. Стільчик. 7. Сани. 8. Недолік, вада. 10. Кущова рослина з колючими гілками та кисло-солодкими ягодами. 12. Сорт.

По вертикалі. 1. Господар. 2. Палиця пастуха, загнута на кінці. 3. Предмет, що служить застібною на одязі. 4. Прибудова біля входу в будинок. 5. Велика муха, що живиться кров'ю тварин і соком рослин. 6. Дитяча іграшка у вигляді кулі або круга на осі, що при швидкому обертанні утримується у вертикальному положенні. 7. Верхній родючий шар землі, земної кори, на якому ростуть рослини. 9. Опуклість на тілі від удару або запалення. 11. Стрічка або шнур, що використовується для горіння у деяких освітлювальних приладах (свічках, каганцях). 12. Ворона.

Отформатировано: По левому краю, Отступ: Слева: 9,94 см, Первая строка: 0 см, Справа: -2,91 см

Отформатированная таблица

Отформатировано: По левому краю, Отступ: Слева: 12,89 см, Первая строка: 0 см, Справа: -5,94 см

Отформатировано: Отступ: Слева: 0,04 см, Первая строка: 0 см, Справа: -4,77 см

Отформатировано: По левому краю, Отступ: Слева: -0,01 см, Первая строка: 0 см, Справа: -13,57 см

Отформатировано: Отступ: Первая строка: 0 см, Справа: -8,27 см

Отформатировано: Отступ: Слева: 0,04 см, Первая строка: 0 см, Справа: -4,77 см

Отформатировано: Отступ: Первая строка: 0 см, Справа: -8,27 см

Отформатировано ... [88]

Отформатировано ... [89]

Отформатировано ... [90]

Отформатировано ... [91]

Отформатировано ... [92]

Отформатировано ... [93]

Отформатировано ... [94]

Отформатировано ... [95]

Отформатировано ... [96]

Отформатировано ... [97]

Отформатировано ... [98]

Отформатировано ... [99]

Отформатировано ... [100]

Отформатировано ... [101]

Отформатировано ... [102]

Отформатировано ... [103]

Отформатировано ... [104]

Отформатировано ... [105]

Отформатировано ... [106]

Отформатировано ... [107]

Отформатировано ... [108]

Отформатировано ... [109]

Отформатировано ... [110]

Отформатировано ... [111]

Отформатировано ... [112]

Удалено: д

Удалено: ¶ ... [113]

Головоломки

Мовні ігри

1. "Чарівні прямокутники"

Допишіть у слова по 3 літери.

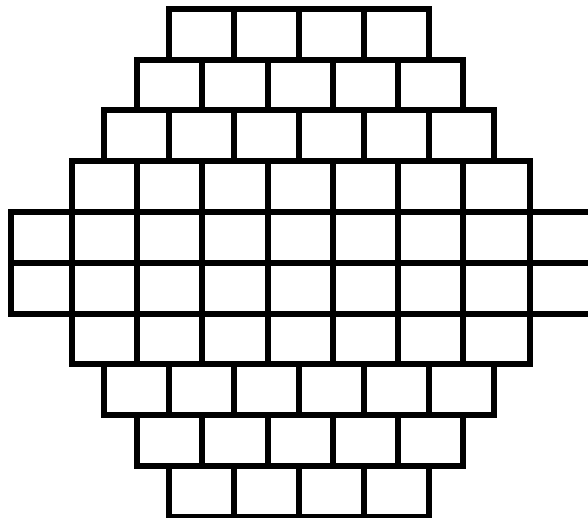
	у		
	у		
	у		

г	а		
г	а		
г	а		

г	р		
г	р		
г	р		

2. "Десять слів"

Хто скоріше заповнить вільні клітинки, вписавши слова з Г.

3. Відгадайте зашифровані слова, поясніть їх значення.

Хугагрусновигагу.

4. З'ясуйте, які слова зашифровані.

Гулягнітгаблідзигагудзикгично.

Удалено: 1

Удалено: г

Отформатировано: По левому краю, Отступ: Слева: 0,31 см, Первая строка: 0 см, Справа: -6,44 см

Отформатировано: По левому краю, Отступ: Слева: 0,05 см, Первая строка: 0 см, Справа: -3,94 см

Отформатировано: Отступ: Слева: 0,05 см, Первая строка: 0 см

Отформатировано: По левому краю, Отступ: Слева: 0,05 см, Первая строка: 0 см, Справа: -3,94 см

Отформатировано: Отступ: Слева: 0,06 см, Первая строка: 0 см

Отформатировано: По левому краю, Отступ: Слева: 0,24 см, Первая строка: 0 см, Справа: -4,18 см

Отформатировано: Отступ: Слева: 0 см, Выступ: 0,05 см

Отформатировано: По левому краю, Отступ: Слева: 0,24 см, Первая строка: 0 см, Справа: -4,18 см

Отформатировано: Отступ: Слева: 0 см, Выступ: 0,05 см

Отформатировано: По левому краю, Отступ: Слева: 0,24 см, Первая строка: 0 см, Справа: -4,18 см

Отформатировано ... [114]

Отформатировано: Отступ: Первая строка: 0 см

Отформатировано ... [115]

Отформатировано ... [116]

Отформатировано: Отступ: Первая строка: 0 см

Отформатировано ... [117]

Отформатировано ... [118]

Отформатировано ... [119]

Отформатировано ... [120]

Удалено: 2. "Чарівні прямокутники" [121]

Отформатированная таблица

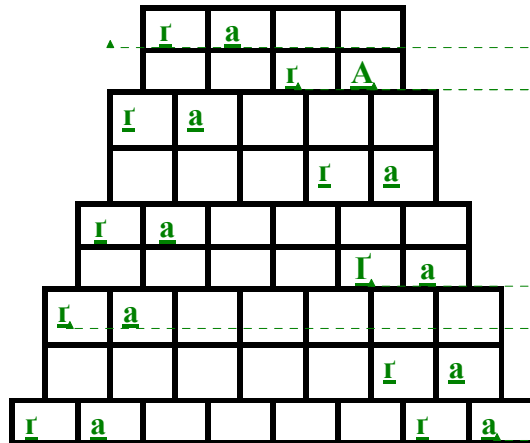
Отформатировано: Шрифт: 14 пт, не курсив

Отформатировано: Шрифт: 14 пт, не курсив

Отформатировано: Шрифт: 14 пт, не курсив

Отформатировано: Шрифт: 14 пт, не курсив

5. „Цікава піраміда” Хто найшвидше складе піраміду?

6. „Хто швидше?” (До теми „Наголос”)

Для гри виготовляється кілька наборів карток (по 10 слів), на яких слова з різними наголошеними складами.

Кожен гравець одержує 10 таких карток і 3 картки-вказівки з написами:

**Слова
з наголошеним
першим складом**

**Слова
з наголошеним
другим складом**

**Слова
з наголошеним
третім складом**

Виграє той, хто першим розкладе свої картки у 3 колонки.

Набори карток для гри

1

гуля
хуга
газда
гроно

дзигар
гердан
гирлига

ґалаґан
ремиґас
сновиґати

Отформатовано: Отступ:
Первая строка: 1,25 см

Отформатовано: Отступ:
Первая строка: 5 см

Отформатовано: Шрифт:
14 пт, Цвет шрифта:
Темно-сизый

Отформатовано: По
левому краю, Отступ: Слева:
0,06 см, Первая строка: 0 см,
Справа: -4,44 см

Отформатовано: По
левому краю, Отступ: Первая
строка: 0 см, Справа: -3,44
см

Отформатовано: Шрифт:
14 пт, Цвет шрифта:
Темно-сизый

Отформатовано: Шрифт:
14 пт, Цвет шрифта:
Темно-сизый

Отформатовано: По
левому краю, Отступ: Первая
строка: 0 см, Справа: -5,94
см

Отформатовано: По
левому краю, Отступ: Первая
строка: 0 см, Справа: -5,94
см

Отформатовано: По
левому краю, Отступ: Первая
строка: 0,06 см, Справа:
-6,19 см

Отформатовано: По
левому краю, Отступ: Первая
строка: 0,06 см, Справа:
-6,19 см

Отформатовано: Шрифт:
14 пт, Цвет шрифта:
Темно-сизый

Отформатовано: По
левому краю, Отступ: Первая
строка: 0 см, Справа: -6,44
см

Отформатовано: Шрифт:
14 пт, Цвет шрифта:
Темно-сизый

Отформатовано: По
левому краю, Отступ: Первая
строка: 0 см, Справа: -6,44
см

Отформатовано: По
левому краю, Отступ: Первая
строка: 0 см, Справа: -6,44
см

Отформатовано: Шрифт:
14 пт, Цвет шрифта:
Темно-сизый

Удалено: ¶

2

гергелі
гава
ганок
грати

газдиня
гердани
гатунок

гавеня
галамага
гелготати

3

агрус
габлі
дзига
гумка

гринджоли
грунтовний
агу

ремигати
гвалтувати
дзигунець

7. “Хто швидше?” (До теми „Алфавіт”)

Картки кожного набору кладуть в окремі конверти. Перед грою їх треба змішати. Переможець той, хто першим розкладе картки за алфавітом.

Слова для наборів карток

агрус
гава
галаган
гвалт
гирлига
глей
гринджоли
гроно
гумка
дзигар

агу
гавеня
галамага
гедзь
гергель
гніт
грунт
гуля
гума
хуга

габлі
газда
ганок
гелготати
гердан
грати
гречний
гудзик
дзига
дзигун

8. „Хто перший”

Для гри потрібні набори карток зі словами, які учні повинні розкласти у 2 колонки: слова з літерою “г” та слова з літерою “ґ”. (Набори підбирає вчитель).

Отформатировано: Отступ:
Первая строка: 0,5 см

Отформатировано: Шрифт:
курсив

Удалено: итель

Отформатировано: Шрифт:
14 пт, курсив

9. „Віднови слова”

Вставте у слова потрібні літери: г чи ґ:

//валт, //олос, //ава, //рунт, //олуб, //едзь, //анок, //олосно.

10. Відгадай слова

Гринджоли – це:

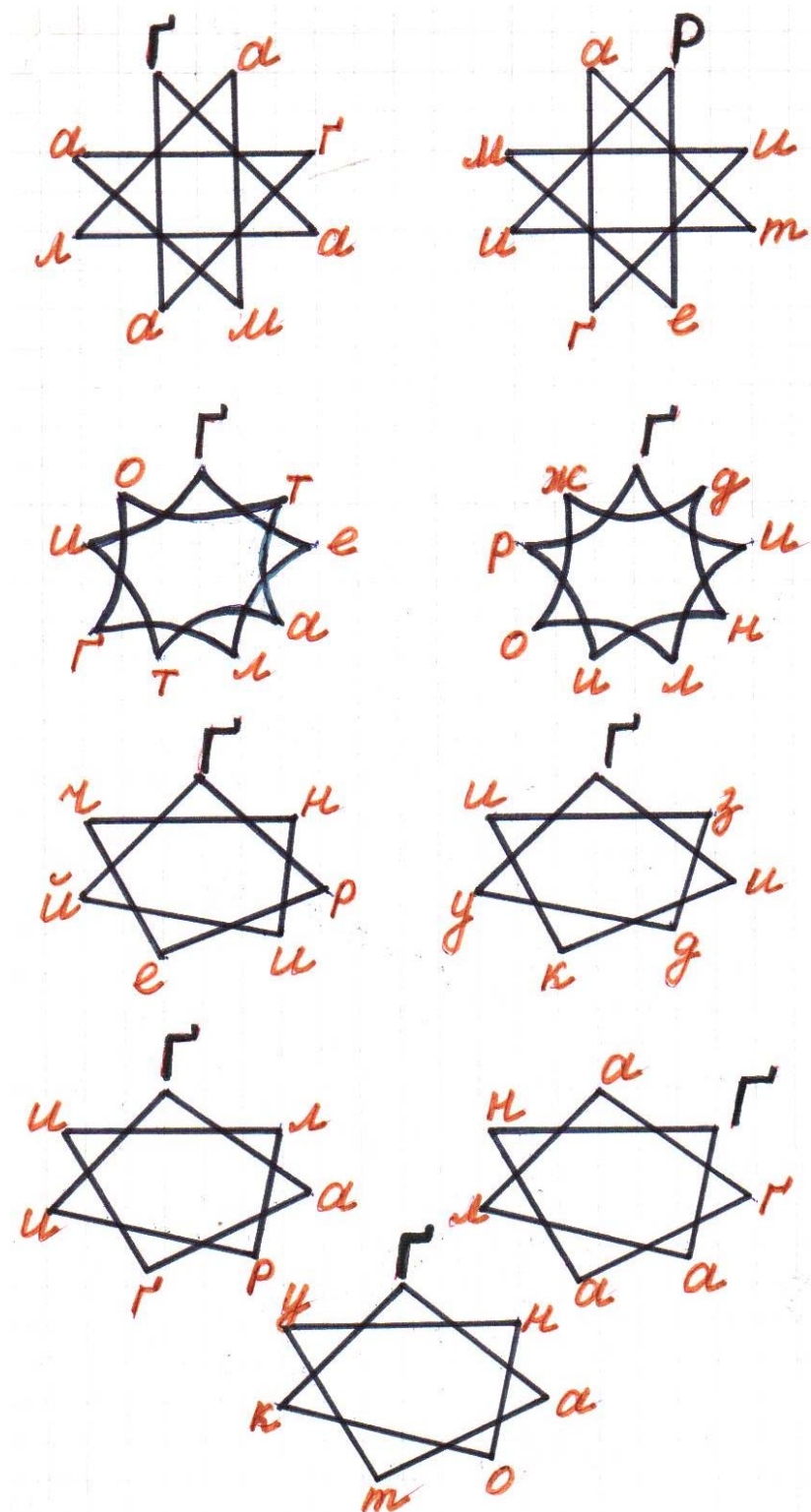
а) чоботи;

б) сани;

Отформатировано: Отступ:
Первая строка: 5,75 см

Удалено: ¶

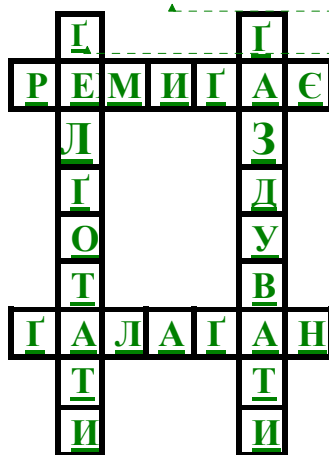
Криптограми

Отформатовано: Шрифт:
16 пт, полужирный,
украинский, Проверка
правописания

Відповіді до кросвордів та головоломок

“Віконечко”

Отформатовано: Шрифт: 20 пт

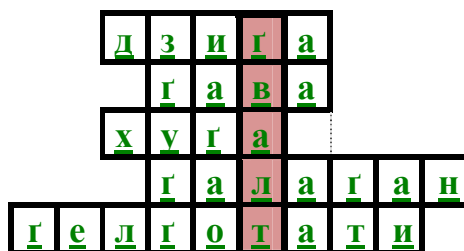
Отформатовано: Шрифт: 20 пт

Отформатовано: Шрифт: 14 пт

Отформатовано: Отступ: Слева: -0,12 см

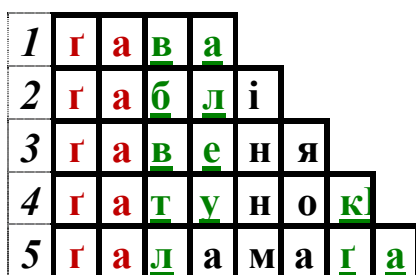
Отформатовано: Отступ: Слева: -0,19 см

“Галасливий”

Отформатовано: Шрифт: 20 пт

“Крикливі гуси”

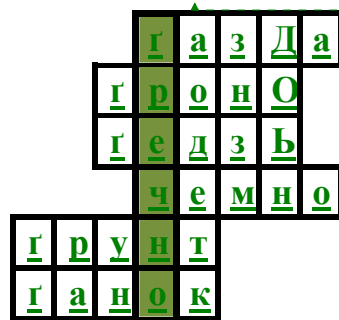
Удалено: ¶

Отформатовано: Отступ: Слева: 0 см

Отформатовано: Шрифт: 20 пт

Отформатовано: Отступ: Выступ: 1,63 см

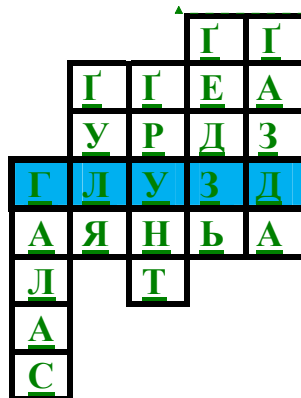
“Чемний”

Отформатировано: Шрифт: 20 пт

Отформатировано: Шрифт: 20 пт

“Розумний”

Отформатировано: По ширине, Отступ: Слева: 0 см

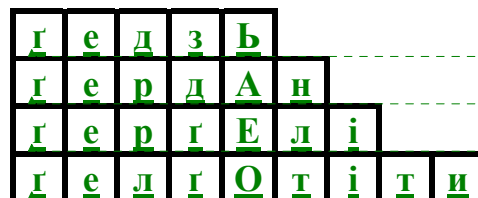
Удалено: газда
гроно
гедзь
чемно
грунт
ганонок

Отформатировано: Шрифт: 20 пт

Отформатировано: Шрифт: 20 пт

Отформатировано: Справа: -6,79 см

„Говіркий гусак”

Отформатировано: Шрифт: 20 пт

Отформатировано: Цвет шрифта: Темно-красный

Отформатированная таблица

Отформатировано: Цвет шрифта: Темно-красный

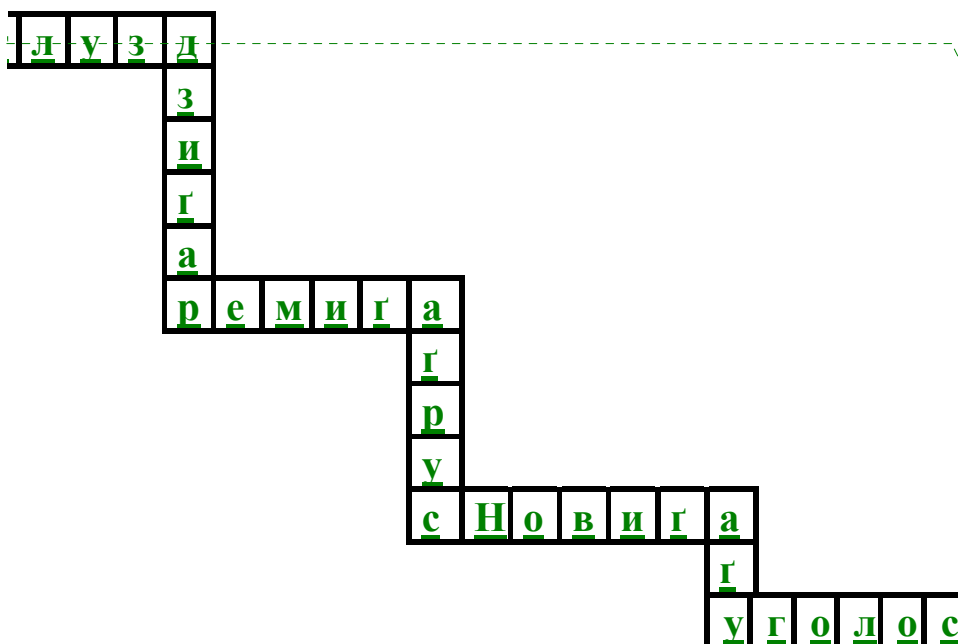
Отформатировано: Цвет шрифта: Темно-красный

Отформатировано: Цвет шрифта: Темно-красный

Удалено: ¶

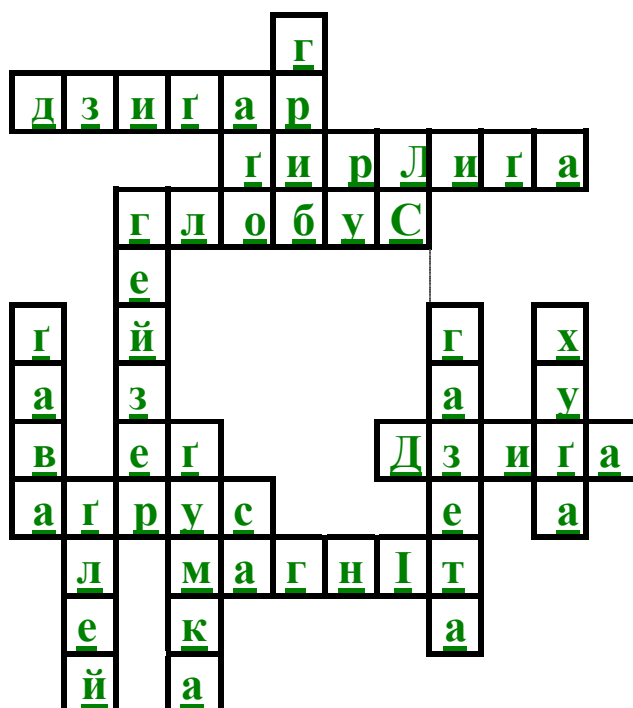
Отформатировано: Отступ: Слева: 0 см

“Східці”

22

Цікавий”

Удалено: х г е а
у у р д з
г л у з д
а я н ь а
т

Отформатировано: Шрифт: 20 пт

Отформатировано: По ширине, Отступ: Первая строка: 5,37 см

Удалено: 2)
1) г л у з д
з
и
г
а
3) р е м и г а
г
р
у
5) с н о в и г а

Говіркий гусак" [123]

Отформатировано: Отступ: Слева: 0,11 см

Отформатировано: Отступ: Выступ: 0,25 см

Отформатировано: Отступ: Выступ: 0,3 см

Отформатировано: Отступ: Выступ: 0,35 см

Отформатировано: Отступ: Выступ: 0,37 см

Отформатировано: Отступ: Слева: 0 см

Отформатировано: Отступ: Выступ: 0,2 см

Отформатировано: Отступ: Слева: 0 см

Отформатировано: Отступ: Выступ: 0,26 см

Отформатировано: Отступ: Выступ: 0,1 см

Отформатировано: Отступ: Выступ: 0,15 см

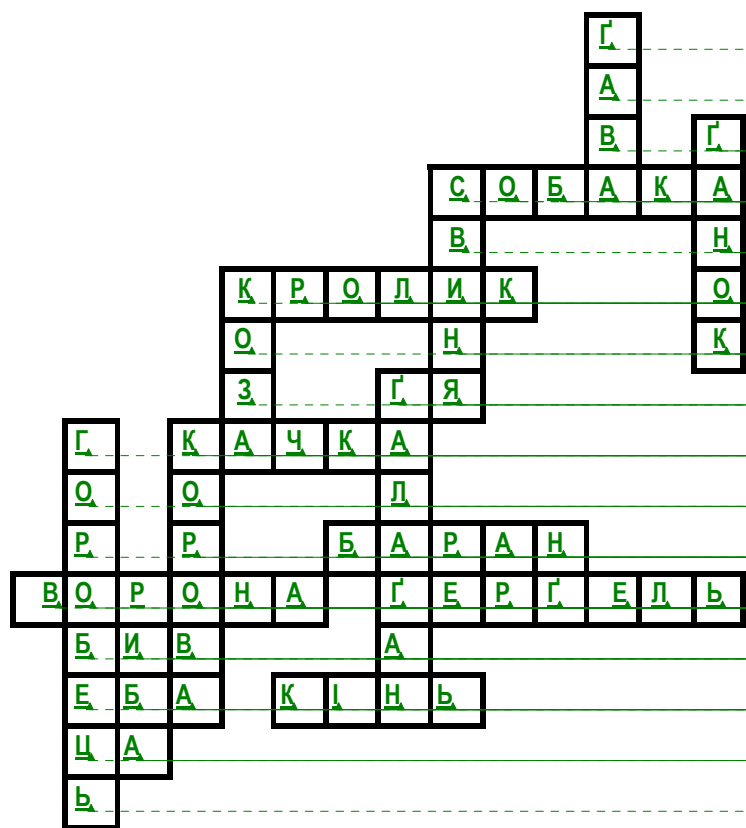
Отформатировано: Отступ: Выступ: 0,2 см

Отформатировано: Отступ: Выступ: 0,26 см

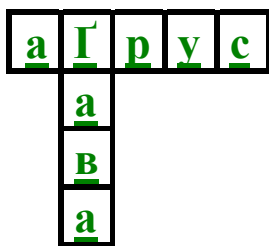
Отформатировано: Отступ: Выступ: 0,21 см

Отформатировано: Отступ: Выступ: 0,21 см

„Тварини на подвір'ї”

„Хто ми”

Отформатировано: Шрифт: 20 пт

Отформатировано: Отступ: Первая строка: 4,37 см

Отформатировано: Отступ: Первая строка: 0 см

Отформатировано: украинский

Отформатировано: украинский

Отформатировано ... [124]

Отформатировано: украинский

Отформатировано: Отступ: Выступ: 0,3 см

Отформатировано ... [125]

Отформатировано: Отступ: Выступ: 0,25 см

Отформатировано: Отступ: Выступ: 0,25 см

Отформатировано ... [126]

Отформатировано ... [127]

Отформатировано ... [128]

Отформатировано ... [129]

Отформатировано ... [130]

Отформатировано ... [131]

Отформатировано ... [132]

Отформатировано ... [133]

Отформатировано: Отступ: Слева: 0,2 см

Отформатировано ... [134]

Отформатировано ... [135]

Отформатировано ... [136]

Отформатировано: Справа: -0,53 см

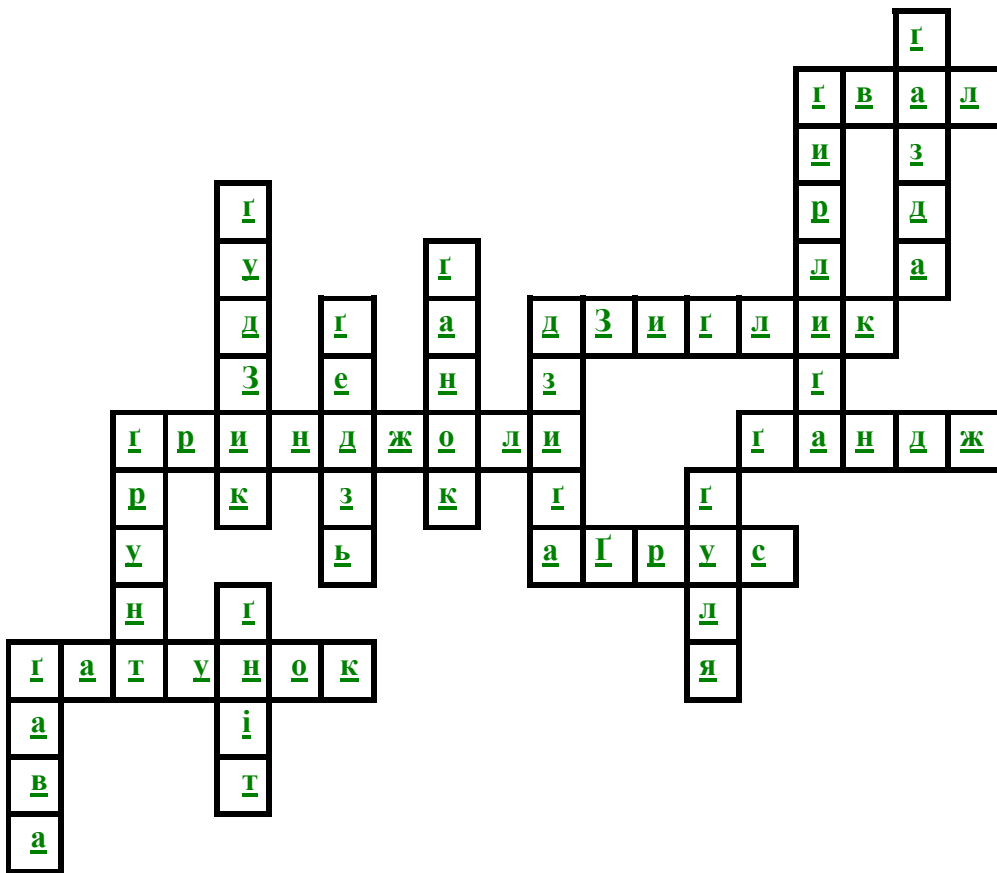
Отформатировано ... [137]

Отформатировано ... [138]

Отформатировано: украинский

Отформатировано: Отступ: Первая строка: 6,5 см

„Кмітливий”

Отформатировано: Отступ:
Первая строка: 5,5 см

Отформатировано: Отступ:
Слева: 0,03 см

Отформатировано ... [139]

Отформатировано: Отступ:
Слева: 0 см, Первая строка:
0,03 см, Справа: -8,82 см

Отформатировано ... [140]

Отформатировано: Отступ:
Слева: 0,19 см

Отформатировано: Отступ:
Слева: 0,19 см

Отформатировано ... [142]

Отформатировано ... [143]

Отформатировано: Отступ:
Слева: -0,06 см, Первая
строка: 0,25 см

Отформатировано ... [144]

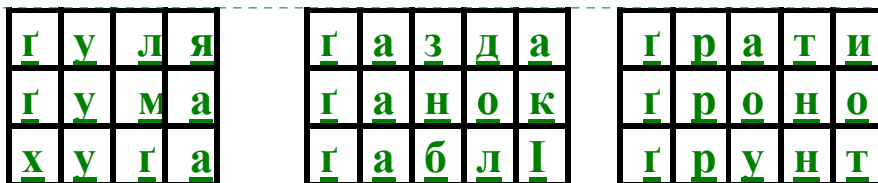
Отформатировано ... [145]

Отформатировано ... [146]

Отформатировано: Отступ:
Выступ: 0,25 см

Головоломки

1. “Чарівні прямокутники”

Отформатировано: Цвет
шрифта: Темно-синий

Удалено: ¶
“Чарівні прямокутники”

Отформатировано: По ширине, Отступ: Слева: 0 см

Отформатировано ... [147]

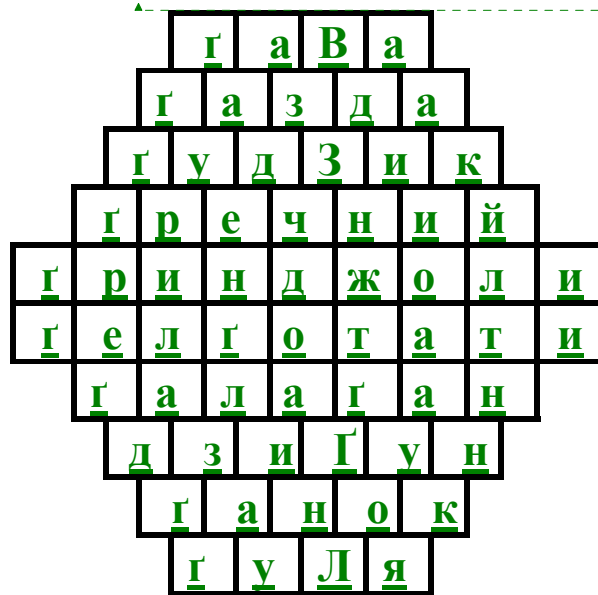
Отформатировано [... [148]

Отформатировано ... [149]

Удалено: ¶
гуля газда
грати¶
гума ганок
гроно¶
хуга габлі
грунт¶
¶
¶

Отформатировано: По ширине, Отступ: Слева: 0 см

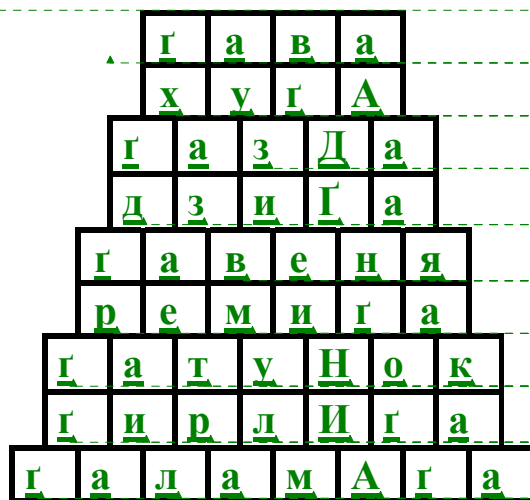
2.,,Десять слів”

3. Хуга, агрус, сновига, агу.

4. Гуля, гніт, габлі, дзиґа, гудзик, гречно.

5. „Цікава піраміда”

- Отформатировано ... [150]
- Отформатировано ... [151]
- Отформатировано ... [152]
- Отформатировано ... [153]
- Удалено: "Десять г"¶
- Отформатировано ... [154]
- Удалено: г а в а ... [155]
- Отформатировано ... [156]
- Удалено: ¶ ... [157]
- Отформатировано ... [158]
- Отформатировано ... [159]
- Отформатировано ... [160]
- Отформатировано ... [161]
- Отформатировано ... [162]
- Отформатировано ... [163]
- Отформатировано ... [164]
- Отформатировано ... [165]
- Отформатировано ... [166]
- Отформатировано ... [167]
- Отформатировано ... [168]
- Отформатировано ... [169]
- Отформатировано ... [170]
- Отформатировано ... [171]
- Отформатировано ... [172]
- Отформатировано ... [173]
- Отформатировано ... [174]
- Отформатировано ... [175]
- Отформатировано ... [176]
- Отформатировано ... [177]
- Отформатировано ... [178]
- Отформатировано ... [179]
- Отформатировано ... [180]
- Отформатировано ... [181]
- Отформатировано ... [182]
- Отформатировано ... [183]
- Отформатировано ... [184]
- Отформатировано ... [185]
- Отформатировано ... [186]
- Отформатировано ... [187]
- Отформатировано ... [188]
- Отформатировано ... [189]
- Отформатировано ... [190]
- Отформатировано ... [191]
- Отформатировано ... [192]
- Отформатировано ... [193]
- Отформатировано ... [194]
- Отформатировано ... [195]
- Отформатировано ... [196]
- Отформатировано ... [197]

Література

1. Аврахов Г. Яблуко без соку // Україна. – 1988. - №34. – С.18-19.
2. Антонечко-Давидович Б. Д. Як ми говоримо. – К.: Либідь, 1991. – 256 с.
3. Білоус Д. Г. Диво калинове. – К.: Веселка, 1988, - 157 с.
4. Великий тлумачний словник сучасної української мови // Укладач і головний редактор В 27 В. Т. Бусел. – К.: Ірпінь: ВТФ „Перун”, 2004. – С. 204-205.
5. Веселі історії: Хрестоматія школяра /Упорядкування Шевченка О. Є. І Качалової Т. Г. – К.: Школа, 2004. – 171с.
6. Виручалочка. Довідник для учнів початкових класів./ Упорядник І. Січовик. – К.: Видавничий центр „Просвіта”. 2004. – С. 34-35.
7. Глібов Л. І. Байки. – К.: Дніпро, 1979. -174 с.
8. Грінченко Б. Д. Словарь української мови. – К., 1907, - 494 с.
9. Деркач П. М. Короткий словник синонімів української мови. – Л.: Просвіта, 1993. – 209 с.
10. Дніпрова Чайка. Проводи Сніговика-Снігуровича. – К.:Веселка, 1993.–268 с
11. Енциклопедія українознавства //Гол. редактор В. Кубійович. – Л.: Молоде життя, 1993. –С. 471-484.
12. Етимологічний словник української мови. – К., 1982. – Т. 1.
13. Коломієць М. П. Словник української мови в малюнках. – К.: Освіта, 1995. – 415 с.
14. Короткий тлумачний словник української мови. – К.: Рад. школа, 1978. – 296 с.
15. Лушпіган О. П. Агрус: садить кращі сорти. // Дім, сад, город., -1997. -№ 12. –С.4-5
16. Навчання і виховання учнів 2 класу: Методичний посібник для вчителів/ Упор. О. Я. Савченко – К.: Видавництво „Початкова школа”, 2003. – С.126-252.
17. Навчання і виховання учнів 4 класу: Методичний посібник для вчителів/ Упор. О. Я. Савченко – К.: Видавництво „Початкова школа”, 2005. – С.114-243.
18. Мацько Л., Сидоренко О. Українська мова. – К.: Либідь. 1992. – С.10-13.
19. Німчук В. В. Дещо про графіку та правопис як елементи етнічної культури: історія г (До 60-річчя „Українського правопису”) //Мовознавство. – 1991. - № 1. –С. 9-10.
20. Олександр Олесь. Все навколо зеленіє. – К.: Веселка, 1990. – 318 с.
21. Олена Пчілка. Годі, діточки, вам спать. – К.: Веселка, 1991. – 334 с.
22. О. Олійник О. Б. Світ українського слова. – К.: Хрещатик, 1994. – 415 с.
23. Орфографічний словник української мови. – К.: Довіра, 1994. – 864 с.
24. Паронова В. І. Мої улюблені вірші. – Т.: Підручники і посібники. 2005. - 336 с.
25. Порадниця //Газета. - № 32. – 2004.
26. Прищепа К. С. Буквар. – К.: Форум, 2003. – С. 120-121.
27. Прищепа К. С. Тематичний словник школяра. – К.: Гала, 1997. – 335 с.
28. Славутич Яр. У яких словах писати г // Мовознавство, 1996. - № 1. С.63-69
29. Стежка // Пізнавальний журнал. 2006, - № 6, 12.
30. Степаненко М. І. Рідне українське слово. –П.: Асмі, 2005. – С. 367-380.
31. Українські народні казки. – К.: Веселка, 1991. – 367 с.
32. Український правопис. –К.: Наукова думка, 1993. – 236 с.
33. Чередниченко Д. С. Материнка. К.: Освіта, 1992. – С. 74-79.

Удалено: ¶
¶

Отформатировано: По ширине

Библів Н.І. Безсмертна літера «Г» : [навчально-методичний посібник з української мови для початкової школи] / Ніна Іванівна Библів. – Полтава: ПОППО. – 2009. – 100 с.

Відповідальний за випуск: **Н.І. Библів**

Комп'ютерна верстка: **Т.В.Шарлай**

Оформлення обкладинки: **А.В. Дружиніна**

*Підписано до друку 29.04.09. Формат 60*84/16
Папір офсетний Ум друк.арк. 6. Тираж 300 прим.*

36029, м.Полтава, вул. Жовтнева, 64. Тел. 2-76-75
e-mail: redpm@pei.poltava.ua

Отформатировано: Шрифт: Times New Roman Cyr

Отформатировано: Шрифт: Times New Roman Cyr, украинский

Отформатировано: Шрифт: Times New Roman Cyr

Отформатировано: Шрифт: Times New Roman Cyr, украинский

Отформатировано: Шрифт: Times New Roman Cyr, украинский

Отформатировано: Шрифт: Times New Roman Cyr, 14 пт, не курсив, Цвет шрифта:

Отформатировано: Шрифт: Times New Roman Cyr, 14 пт, не курсив, Цвет шрифта:

Отформатировано: Шрифт: Times New Roman Cyr, 14 пт, не курсив, Цвет шрифта:

Отформатировано: Шрифт: Times New Roman Cyr, украинский

Отформатировано: Шрифт: Times New Roman Cyr, украинский

Отформатировано: Шрифт: Times New Roman Cyr

Отформатировано: Шрифт: Times New Roman Cyr, украинский

Отформатировано: Шрифт: Times New Roman Cyr

Отформатировано: Шрифт: Times New Roman Cyr, украинский

Удалено: ¶
¶

Отформатировано: По ширине, Уровень 1, Отступ: Слева: 0 см

Стр. 80: [1] Отформатировано	MY	13.06.2007 19:54:00
По левому краю, Отступ: Первая строка: 0 см		
Стр. 80: [2] Отформатировано	MY	13.06.2007 19:54:00
По ширине, Отступ: Первая строка: 0 см		
Стр. 80: [3] Отформатировано	MY	13.06.2007 19:54:00
По левому краю, Отступ: Первая строка: 0 см, Справа: -1,75 см		
Стр. 80: [4] Отформатировано	MY	13.06.2007 19:54:00
По ширине, Отступ: Первая строка: 0 см		
Стр. 80: [5] Отформатировано	MY	13.06.2007 19:54:00
По ширине, Отступ: Первая строка: 0 см		
Стр. 80: [6] Отформатировано	MY	13.06.2007 19:54:00
По ширине, Отступ: Первая строка: 0 см		
Стр. 80: [7] Отформатировано	MY	13.06.2007 19:54:00
По ширине, Отступ: Первая строка: 0 см		
Стр. 80: [8] Отформатировано	MY	13.06.2007 19:54:00
По ширине, Отступ: Первая строка: 0 см		
Стр. 80: [9] Отформатировано	MY	13.06.2007 19:54:00
По ширине, Отступ: Первая строка: 0 см		
Стр. 80: [10] Отформатировано	MY	13.06.2007 19:54:00
По ширине, Отступ: Первая строка: 0,04 см, Справа: -1,71 см		
Стр. 80: [11] Отформатировано	MY	13.06.2007 19:54:00
По ширине, Отступ: Первая строка: 0 см		
Стр. 80: [12] Отформатировано	MY	13.06.2007 19:54:00
По левому краю, Отступ: Первая строка: 0 см		
Стр. 80: [13] Отформатировано	MY	13.06.2007 19:54:00
По ширине, Отступ: Первая строка: 0 см		
Стр. 80: [14] Отформатировано	MY	13.06.2007 19:54:00
По ширине, Отступ: Первая строка: 0 см, Справа: -1,75 см		
Стр. 80: [15] Отформатировано	MY	13.06.2007 19:54:00
По левому краю		
Стр. 80: [16] Отформатировано	MY	13.06.2007 19:54:00
По ширине, Отступ: Первая строка: 0 см		
Стр. 80: [17] Отформатировано	MY	13.06.2007 19:54:00
По левому краю, Отступ: Первая строка: 0 см		
Стр. 80: [18] Отформатировано	MY	13.06.2007 19:54:00
По ширине, Отступ: Первая строка: 0 см		
Стр. 80: [19] Отформатировано	MY	13.06.2007 19:54:00
По левому краю		
Стр. 80: [20] Отформатировано	MY	13.06.2007 19:54:00
По ширине, Отступ: Первая строка: 0 см		
Стр. 80: [21] Отформатировано	MY	13.06.2007 19:54:00
По левому краю		
Стр. 80: [22] Отформатировано	MY	13.06.2007 19:54:00
По ширине, Отступ: Первая строка: 0 см		
Стр. 84: [23] Отформатировано	MY	13.06.2007 21:45:00
По левому краю, Отступ: Слева: 0,37 см, Первая строка: 0 см		
Стр. 84: [24] Отформатировано	MY	13.06.2007 20:55:00

По ширине, Отступ: Первая строка: 0 см, Справа: -8,95 см

Стр. 84: [25] Отформатировано	MY	13.06.2007 20:59:00
По левому краю, Отступ: Первая строка: 0 см, Справа: -8,95 см		
Стр. 84: [26] Отформатировано	MY	13.06.2007 22:37:00
Цвет шрифта: Темно-зеленый		
Стр. 84: [27] Отформатировано	MY	13.06.2007 20:41:00
По левому краю, Отступ: Слева: 0,12 см, Первая строка: 0 см, Справа: -2,2 см		
Стр. 84: [28] Отформатировано	MY	13.06.2007 22:40:00
По левому краю, Отступ: Слева: 0 см, Выступ: 0,21 см, Справа: -5,74 см		
Стр. 84: [29] Отформатировано	MY	13.06.2007 20:41:00
По левому краю, Отступ: Слева: 0,12 см, Первая строка: 0 см, Справа: -2,2 см		
Стр. 84: [30] Отформатировано	MY	13.06.2007 20:49:00
По левому краю, Отступ: Слева: 0,21 см, Первая строка: 0 см, Справа: -5,74 см		
Стр. 84: [31] Отформатировано	MY	13.06.2007 20:41:00
По левому краю, Отступ: Слева: 0,12 см, Первая строка: 0 см, Справа: -2,2 см		
Стр. 84: [32] Отформатировано	MY	13.06.2007 20:48:00
По левому краю, Отступ: Слева: 0,01 см, Выступ: 1 см, Справа: -2,34 см		
Стр. 84: [33] Отформатировано	MY	13.06.2007 20:41:00
По левому краю, Отступ: Слева: 0,12 см, Первая строка: 0 см, Справа: -2,2 см		
Стр. 84: [34] Отформатировано	MY	13.06.2007 20:49:00
Отступ: Слева: 0 см, Выступ: 3,16 см		
Стр. 84: [35] Отформатировано	MY	13.06.2007 20:49:00
По левому краю, Отступ: Слева: 0 см, Выступ: 3,16 см, Справа: -5,74 см		
Стр. 84: [36] Отформатировано	MY	13.06.2007 20:42:00
По левому краю, Отступ: Первая строка: 0 см, Справа: -2,14 см		
Стр. 84: [37] Отформатировано	MY	13.06.2007 20:49:00
Отступ: Слева: 0 см, Выступ: 3,16 см		
Стр. 84: [38] Отформатировано	MY	13.06.2007 20:49:00
По левому краю, Отступ: Слева: 0 см, Выступ: 3,16 см, Справа: -5,74 см		
Стр. 84: [39] Отформатировано	MY	13.06.2007 20:42:00
По левому краю, Отступ: Первая строка: 0 см, Справа: -2,14 см		
Стр. 84: [40] Отформатировано	MY	13.06.2007 20:50:00
По левому краю, Отступ: Первая строка: 0 см, Справа: -3,04 см		
Стр. 84: [41] Отформатировано	MY	13.06.2007 20:49:00
Отступ: Слева: 0 см, Выступ: 3,16 см		
Стр. 84: [42] Отформатировано	MY	13.06.2007 20:44:00
По левому краю, Отступ: Первая строка: 0,07 см, Справа: -4,65 см		
Стр. 84: [43] Отформатировано	MY	13.06.2007 20:52:00
По левому краю, Отступ: Первая строка: 0 см, Справа: -6,54 см		
Стр. 85: [44] Отформатировано	MY	14.06.2007 11:47:00
Отступ: Первая строка: 0 см, Справа: -10,29 см		
Стр. 85: [45] Изменение	MY	13.06.2007 21:14:00
Отформатированная таблица		

Стр. 85: [46] Отформатировано	MY	13.06.2007 21:16:00
По левому краю		
Стр. 85: [47] Отформатировано	MY	14.06.2007 11:47:00
Отступ: Первая строка: 0 см, Справа: -10,29 см		
Стр. 85: [48] Отформатировано	MY	14.06.2007 11:48:00
Отступ: Первая строка: 0 см, Справа: -10,29 см		
Стр. 85: [49] Отформатировано	MY	13.06.2007 21:16:00
По левому краю		
Стр. 85: [50] Отформатировано	MY	13.06.2007 21:16:00
По левому краю, Отступ: Первая строка: 0 см, Справа: -0,93 см		
Стр. 85: [51] Отформатировано	MY	13.06.2007 21:00:00
По левому краю		
Стр. 85: [52] Отформатировано	MY	13.06.2007 21:02:00
По левому краю, Отступ: Слева: 0,35 см, Первая строка: 0 см, Справа: -4,18 см		
Стр. 85: [53] Отформатировано	MY	14.06.2007 11:48:00
Отступ: Первая строка: 0 см, Справа: -10,29 см		
Стр. 85: [54] Отформатировано	MY	13.06.2007 21:12:00
Отступ: Слева: 0,04 см, Первая строка: 0 см, Справа: -4,18 см		
Стр. 85: [55] Отформатировано	MY	13.06.2007 21:02:00
По левому краю, Отступ: Слева: 0,35 см, Первая строка: 0 см, Справа: -4,18 см		
Стр. 85: [56] Отформатировано	MY	13.06.2007 21:01:00
По левому краю, Отступ: Первая строка: 0,06 см, Справа: -7,64 см		
Стр. 85: [57] Отформатировано	MY	13.06.2007 21:06:00
Отступ: Слева: 0,1 см, Первая строка: 0 см		
Стр. 85: [58] Отформатировано	MY	13.06.2007 21:04:00
По левому краю, Отступ: Слева: 0 см, Выступ: 0,06 см, Справа: -8,44 см		
Стр. 85: [59] Отформатировано	MY	13.06.2007 21:00:00
По левому краю		
Стр. 85: [60] Отформатировано	MY	13.06.2007 21:07:00
По левому краю, Отступ: Первая строка: 0 см, Справа: -5,43 см		
Стр. 85: [61] Отформатировано	MY	13.06.2007 21:06:00
Отступ: Слева: 0,1 см, Первая строка: 0 см		
Стр. 85: [62] Отформатировано	MY	13.06.2007 21:00:00
По левому краю		
Стр. 85: [63] Отформатировано	MY	13.06.2007 21:04:00
По левому краю, Отступ: Слева: 0,06 см, Первая строка: 0 см, Справа: -8,44 см		
Стр. 85: [64] Отформатировано	MY	13.06.2007 21:07:00
По левому краю, Отступ: Первая строка: 0 см, Справа: -1,73 см		
Стр. 85: [65] Отформатировано	MY	13.06.2007 21:00:00
По левому краю		
Стр. 85: [66] Отформатировано	MY	13.06.2007 21:08:00
По левому краю, Отступ: Выступ: 0,04 см, Справа: -2,29 см		
Стр. 85: [67] Отформатировано	MY	13.06.2007 21:00:00
По левому краю		

Стр. 85: [68] Отформатировано	MY	13.06.2007 21:05:00
По левому краю, Отступ: Первая строка: 0 см, Справа: -8,44 см		
Стр. 85: [69] Отформатировано	MY	13.06.2007 21:00:00
По левому краю		
Стр. 85: [70] Отформатировано	MY	13.06.2007 21:08:00
По левому краю, Отступ: Выступ: 0,04 см, Справа: -2,29 см		
Стр. 85: [71] Отформатировано	MY	13.06.2007 21:05:00
По левому краю, Отступ: Первая строка: 0 см, Справа: -8,44 см		
Стр. 85: [72] Отформатировано	MY	13.06.2007 21:08:00
По левому краю, Отступ: Выступ: 0,04 см, Справа: -2,29 см		
Стр. 85: [73] Отформатировано	MY	13.06.2007 21:09:00
По левому краю, Отступ: Первая строка: 0 см, Справа: -1,19 см		
Стр. 85: [74] Отформатировано	MY	13.06.2007 21:00:00
По левому краю		
Стр. 85: [75] Отформатировано	MY	13.06.2007 21:09:00
По левому краю, Отступ: Первая строка: 0 см, Справа: -6,59 см		
Стр. 85: [76] Отформатировано	MY	13.06.2007 21:08:00
По левому краю, Отступ: Слева: 0,26 см, Первая строка: 0 см, Справа: -1,59 см		
Стр. 85: [77] Отформатировано	MY	13.06.2007 21:09:00
Отступ: Первая строка: 0 см, Справа: -6,59 см		
Стр. 85: [78] Отформатировано	MY	13.06.2007 21:00:00
По левому краю		
Стр. 85: [79] Отформатировано	MY	13.06.2007 21:08:00
По левому краю, Отступ: Выступ: 0,04 см, Справа: -2,29 см		
Стр. 85: [80] Отформатировано	MY	13.06.2007 21:09:00
По левому краю, Отступ: Выступ: 0,09 см		
Стр. 85: [81] Отформатировано	MY	14.06.2007 10:51:00
По левому краю, Отступ: Слева: 8,66 см, Выступ: 0,09 см, Справа: -11,09 см		
Стр. 85: [82] Отформатировано	MY	13.06.2007 21:08:00
По левому краю, Отступ: Выступ: 0,04 см, Справа: -2,29 см		
Стр. 85: [83] Отформатировано	MY	13.06.2007 21:09:00
По левому краю, Отступ: Выступ: 0,09 см		
Стр. 85: [84] Отформатировано	MY	14.06.2007 10:51:00
По левому краю, Отступ: Слева: 8,66 см, Выступ: 0,09 см, Справа: -11,09 см		
Стр. 85: [85] Отформатировано	MY	13.06.2007 21:08:00
По левому краю, Отступ: Выступ: 0,04 см, Справа: -2,29 см		
Стр. 85: [86] Отформатировано	MY	13.06.2007 21:09:00
По левому краю, Отступ: Выступ: 0,09 см		
Стр. 85: [87] Отформатировано	MY	13.06.2007 21:08:00
По левому краю, Отступ: Выступ: 0,04 см, Справа: -2,29 см		
Стр. 87: [88] Отформатировано	MY	13.06.2007 21:35:00
Отступ: Слева: 0,04 см, Первая строка: 0 см, Справа: -4,77 см		
Стр. 87: [89] Отформатировано	MY	13.06.2007 21:35:00
Отступ: Первая строка: 0 см, Справа: -8,27 см		
Стр. 87: [90] Отформатировано	MY	13.06.2007 21:35:00
Отступ: Слева: 0,04 см, Первая строка: 0 см, Справа: -4,77 см		
Стр. 87: [91] Отформатировано	MY	13.06.2007 21:35:00

Отступ: Слева: 0,04 см, Первая строка: 0 см, Справа: -3,46 см

Стр. 87: [92] Отформатировано	MY	13.06.2007 21:35:00
Отступ: Первая строка: 0 см, Справа: -3,46 см		
Стр. 87: [93] Отформатировано	MY	13.06.2007 21:35:00
Отступ: Первая строка: 0 см, Справа: -8,27 см		
Стр. 87: [94] Отформатировано	MY	13.06.2007 22:47:00
Отступ: Слева: 0,04 см, Выступ: 0,25 см, Справа: -14,62 см		
Стр. 87: [95] Отформатировано	MY	13.06.2007 21:35:00
Отступ: Первая строка: 0 см, Справа: -8,27 см		
Стр. 87: [96] Отформатировано	MY	13.06.2007 21:35:00
Отступ: Слева: 0,04 см, Первая строка: 0 см, Справа: -3,21 см		
Стр. 87: [97] Отформатировано	MY	13.06.2007 21:35:00
Отступ: Первая строка: 0 см, Справа: -3,21 см		
Стр. 87: [98] Отформатировано	MY	14.06.2007 10:57:00
По левому краю, Отступ: Слева: 0 см, Выступ: 0,03 см, Справа: -3,21 см		
Стр. 87: [99] Отформатировано	MY	13.06.2007 21:35:00
Отступ: Первая строка: 0 см, Справа: -3,21 см		
Стр. 87: [100] Отформатировано	MY	13.06.2007 21:33:00
Отступ: Слева: 0,29 см, Первая строка: 0 см, Справа: -14,62 см		
Стр. 87: [101] Отформатировано	MY	13.06.2007 21:19:00
Отступ: Первая строка: 0 см, Справа: -8,27 см		
Стр. 87: [102] Отформатировано	MY	14.06.2007 10:59:00
По левому краю, Отступ: Слева: 2,34 см, Первая строка: 0 см, Справа: -14,62 см		
Стр. 87: [103] Отформатировано	MY	14.06.2007 11:03:00
По левому краю, Отступ: Слева: -0,06 см, Выступ: 0,25 см, Справа: -8,27 см		
Стр. 87: [104] Отформатировано	MY	13.06.2007 22:47:00
Отступ: Выступ: 0,61 см, Справа: -8,27 см		
Стр. 87: [105] Отформатировано	MY	13.06.2007 21:19:00
Отступ: Первая строка: 0 см, Справа: -8,27 см		
Стр. 87: [106] Отформатировано	MY	13.06.2007 22:46:00
По левому краю, Отступ: Слева: -0,11 см, Выступ: 0,5 см, Справа: -3,22 см		
Стр. 87: [107] Отформатировано	MY	13.06.2007 21:19:00
Отступ: Первая строка: 0 см, Справа: -8,27 см		
Стр. 87: [108] Отформатировано	MY	13.06.2007 21:30:00
Отступ: Слева: 0,39 см, Первая строка: 0 см, Справа: -3,22 см		
Стр. 87: [109] Отформатировано	MY	14.06.2007 11:01:00
По левому краю, Отступ: Слева: 0,19 см, Первая строка: 0 см, Справа: -3,52 см		
Стр. 87: [110] Отформатировано	MY	13.06.2007 21:30:00
Отступ: Слева: 0,39 см, Первая строка: 0 см, Справа: -3,22 см		
Стр. 87: [111] Отформатировано	MY	14.06.2007 11:02:00
По левому краю, Отступ: Слева: 0,19 см, Первая строка: 0 см, Справа: -2,27 см		
Стр. 87: [112] Отформатировано	MY	13.06.2007 21:30:00
Отступ: Слева: 0,39 см, Первая строка: 0 см, Справа: -3,22 см		
Стр. 87: [113] Удалено	MY	11.06.2007 13:12:00

Стр. 88: [114] Отформатировано	МУ	14.06.2007 11:17:00
По левому краю, Отступ: Первая строка: 0 см		
Стр. 88: [115] Отформатировано	МУ	14.06.2007 11:12:00
По левому краю, Отступ: Первая строка: 0,05 см, Справа: -2,18 см		
Стр. 88: [116] Отформатировано	МУ	14.06.2007 11:17:00
По левому краю, Отступ: Первая строка: 0 см		
Стр. 88: [117] Отформатировано	МУ	14.06.2007 11:11:00
Отступ: Слева: 0,05 см, Первая строка: 0 см		
Стр. 88: [118] Отформатировано	МУ	14.06.2007 11:17:00
По левому краю, Отступ: Слева: 0,3 см, Первая строка: 0 см, Справа: -3,94 см		
Стр. 88: [119] Отформатировано	МУ	14.06.2007 11:17:00
По левому краю, Отступ: Слева: 0,3 см, Первая строка: 0 см, Справа: -3,94 см		
Стр. 88: [120] Отформатировано	МУ	14.06.2007 11:11:00
По левому краю, Отступ: Слева: 0,05 см, Первая строка: 0 см, Справа: -3,94 см		
Стр. 88: [121] Удалено	МУ	14.06.2007 14:44:00

2. “Чарівні прямокутники”

Допишіть у слова по 3 літери.

	y		
	y		

г	а		
г	а		
г	а		

Стр. 93: [122] Удалено	МУ	21.06.2007 18:29:00
------------------------	----	---------------------

--

Стр. 95: [123] Удалено	MY	13.06.2007 21:56:00
------------------------	----	---------------------

2)

1) г л у з д

з

и

г

а

4)

3) р е м и г а

г

р

у

6)

5) с н о в и г а

г

у

“Говіркий гусак”

г е д з ь

г е р д а н

г е р г е л і

г е л г о т а т и

Стр. 96: [124] Отформатировано	MY	14.06.2007 13:18:00
украинский		
Стр. 96: [124] Отформатировано	MY	14.06.2007 13:18:00
украинский		
Стр. 96: [125] Отформатировано	MY	14.06.2007 13:18:00
украинский		
Стр. 96: [125] Отформатировано	MY	14.06.2007 13:19:00
украинский		
Стр. 96: [125] Отформатировано	MY	14.06.2007 13:18:00
украинский		
Стр. 96: [125] Отформатировано	MY	14.06.2007 13:19:00
украинский		
Стр. 96: [125] Отформатировано	MY	14.06.2007 13:18:00
украинский		
Стр. 96: [126] Отформатировано	MY	14.06.2007 13:19:00

украинский

Стр. 96: [126] Отформатировано украинский	MY	14.06.2007 13:18:00
Стр. 96: [127] Отформатировано украинский	MY	14.06.2007 13:20:00
Стр. 96: [127] Отформатировано украинский	MY	14.06.2007 13:20:00
Стр. 96: [127] Отформатировано украинский	MY	14.06.2007 13:20:00
Стр. 96: [127] Отформатировано украинский	MY	14.06.2007 13:20:00
Стр. 96: [127] Отформатировано украинский	MY	14.06.2007 13:19:00
Стр. 96: [127] Отформатировано украинский	MY	14.06.2007 13:20:00
Стр. 96: [127] Отформатировано украинский	MY	14.06.2007 13:18:00
Стр. 96: [128] Отформатировано украинский	MY	14.06.2007 13:20:00
Стр. 96: [128] Отформатировано украинский	MY	14.06.2007 13:19:00
Стр. 96: [128] Отформатировано украинский	MY	14.06.2007 13:18:00
Стр. 96: [129] Отформатировано украинский	MY	14.06.2007 13:20:00
Стр. 96: [129] Отформатировано украинский	MY	14.06.2007 13:21:00
Стр. 96: [129] Отформатировано украинский	MY	14.06.2007 13:19:00
Стр. 96: [130] Отформатировано украинский	MY	14.06.2007 13:24:00
Стр. 96: [130] Отформатировано украинский	MY	14.06.2007 13:21:00
Стр. 96: [130] Отформатировано украинский	MY	14.06.2007 13:20:00
Стр. 96: [130] Отформатировано украинский	MY	14.06.2007 13:21:00
Стр. 96: [130] Отформатировано украинский	MY	14.06.2007 13:21:00
Стр. 96: [130] Отформатировано украинский	MY	14.06.2007 13:21:00
Стр. 96: [131] Отформатировано украинский	MY	14.06.2007 13:24:00
Стр. 96: [131] Отформатировано украинский	MY	14.06.2007 13:23:00
Стр. 96: [131] Отформатировано украинский	MY	14.06.2007 13:21:00

[illegible]

украинский

Стр. 96: [136] Отформатировано	MY	14.06.2007 13:25:00
украинский		
Стр. 96: [136] Отформатировано	MY	14.06.2007 13:24:00
украинский		
Стр. 96: [136] Отформатировано	MY	14.06.2007 13:25:00
украинский		
Стр. 96: [137] Отформатировано	MY	14.06.2007 13:25:00
украинский		
Стр. 96: [137] Отформатировано	MY	14.06.2007 13:22:00
украинский		
Стр. 96: [137] Отформатировано	MY	14.06.2007 13:25:00
украинский		
Стр. 96: [138] Отформатировано	MY	14.06.2007 13:24:00
украинский		
Стр. 96: [138] Отформатировано	MY	14.06.2007 13:25:00
украинский		
Стр. 97: [139] Отформатировано	MY	14.06.2007 13:45:00
По ширине, Отступ: Слева: 0,06 см		
Стр. 97: [139] Отформатировано	MY	14.06.2007 13:45:00
По ширине, Отступ: Слева: 0 см, Первая строка: 0 см		
Стр. 97: [140] Отформатировано	MY	14.06.2007 13:38:00
Отступ: Слева: 0,19 см		
Стр. 97: [140] Отформатировано	MY	14.06.2007 13:42:00
Отступ: Слева: 0,03 см, Справа: -8,82 см		
Стр. 97: [141] Отформатировано	MY	14.06.2007 13:39:00
Отступ: Слева: 0,19 см		
Стр. 97: [141] Отформатировано	MY	14.06.2007 13:43:00
Отступ: Слева: 0 см, Первая строка: 0,03 см, Справа: -8,82 см		
Стр. 97: [142] Отформатировано	MY	14.06.2007 13:57:00
Отступ: Выступ: 0,25 см		
Стр. 97: [142] Отформатировано	MY	14.06.2007 14:31:00
Отступ: Выступ: 0,3 см		
Стр. 97: [142] Отформатировано	MY	14.06.2007 13:40:00
Отступ: Слева: 0 см		
Стр. 97: [142] Отформатировано	MY	14.06.2007 14:31:00
Отступ: Выступ: 0,15 см		
Стр. 97: [142] Отформатировано	MY	14.06.2007 13:56:00
Отступ: Выступ: 0,2 см		
Стр. 97: [142] Отформатировано	MY	14.06.2007 14:31:00
Отступ: Выступ: 0,25 см		
Стр. 97: [142] Отформатировано	MY	14.06.2007 13:53:00
Отступ: Выступ: 0,29 см		
Стр. 97: [142] Отформатировано	MY	14.06.2007 13:58:00
Отступ: Выступ: 0,1 см		
Стр. 97: [142] Отформатировано	MY	14.06.2007 13:53:00
Отступ: Выступ: 0,29 см		

Стр. 97: [142] Отформатировано	MY	14.06.2007 13:43:00
Отступ: Слева: 0,03 см		
Стр. 97: [143] Отформатировано	MY	14.06.2007 13:57:00
Отступ: Выступ: 0,25 см		
Стр. 97: [143] Отформатировано	MY	14.06.2007 13:40:00
Отступ: Слева: 0 см		
Стр. 97: [143] Отформатировано	MY	14.06.2007 13:56:00
Отступ: Выступ: 0,2 см		
Стр. 97: [143] Отформатировано	MY	14.06.2007 13:53:00
Отступ: Выступ: 0,29 см		
Стр. 97: [143] Отформатировано	MY	14.06.2007 13:53:00
Отступ: Выступ: 0,16 см		
Стр. 97: [144] Отформатировано	MY	14.06.2007 13:58:00
Отступ: Выступ: 0,25 см		
Стр. 97: [144] Отформатировано	MY	14.06.2007 13:58:00
Отступ: Выступ: 0,3 см		
Стр. 97: [144] Отформатировано	MY	14.06.2007 13:57:00
Отступ: Выступ: 0,35 см		
Стр. 97: [144] Отформатировано	MY	14.06.2007 13:58:00
Отступ: Выступ: 0,15 см		
Стр. 97: [144] Отформатировано	MY	14.06.2007 13:58:00
Отступ: Выступ: 0,2 см		
Стр. 97: [144] Отформатировано	MY	14.06.2007 13:58:00
Отступ: Выступ: 0,25 см		
Стр. 97: [144] Отформатировано	MY	14.06.2007 13:59:00
Отступ: Выступ: 0,31 см		
Стр. 97: [145] Отформатировано	MY	14.06.2007 13:59:00
Отступ: Выступ: 0,25 см		
Стр. 97: [145] Отформатировано	MY	14.06.2007 14:06:00
Отступ: Выступ: 2,4 см		
Стр. 97: [146] Отформатировано	MY	14.06.2007 13:59:00
Отступ: Выступ: 0,25 см		
Стр. 97: [146] Отформатировано	MY	14.06.2007 14:06:00
Отступ: Выступ: 2,4 см		
Стр. 97: [147] Отформатировано	MY	14.06.2007 11:21:00
По левому краю, Отступ: Первая строка: 0 см, Справа: -1,62 см		
Стр. 97: [147] Отформатировано	MY	14.06.2007 14:37:00
По левому краю, Отступ: Слева: 0,19 см, Первая строка: 0 см, Справа: -2,77 см		
Стр. 97: [147] Отформатировано	MY	14.06.2007 14:38:00
По левому краю, Отступ: Первая строка: 0 см, Справа: -4,93 см		
Стр. 97: [147] Отформатировано	MY	14.06.2007 14:39:00
Отступ: Слева: 0 см, Выступ: 0,23 см		
Стр. 97: [148] Отформатировано	MY	14.06.2007 11:21:00
По левому краю, Отступ: Первая строка: 0 см, Справа: -1,62 см		
Стр. 97: [148] Отформатировано	MY	14.06.2007 14:38:00
По левому краю, Отступ: Слева: 0,19 см, Первая строка: 0 см, Справа: -2,77 см		

Стр. 97: [148] Отформатировано	МУ	14.06.2007 14:38:00
По левому краю, Отступ: Первая строка: 0 см, Справа: -4,93 см		
Стр. 97: [148] Отформатировано	МУ	14.06.2007 14:39:00
Отступ: Слева: 0 см, Выступ: 0,23 см		
Стр. 97: [149] Отформатировано	МУ	14.06.2007 11:21:00
По левому краю, Отступ: Первая строка: 0 см, Справа: -1,62 см		
Стр. 97: [149] Отформатировано	МУ	14.06.2007 14:38:00
По левому краю, Отступ: Слева: 0,19 см, Первая строка: 0 см, Справа: -2,77 см		
Стр. 97: [149] Отформатировано	МУ	14.06.2007 14:38:00
По левому краю, Отступ: Первая строка: 0 см, Справа: -4,93 см		
Стр. 97: [149] Отформатировано	МУ	14.06.2007 14:40:00
Отступ: Слева: 0 см, Выступ: 0,23 см		
Стр. 98: [150] Отформатировано	МУ	14.06.2007 14:50:00
По ширине, Отступ: Слева: 0 см, Первая строка: 6,5 см		
Стр. 98: [151] Отформатировано	МУ	14.06.2007 14:49:00
Шрифт: 20 пт		
Стр. 98: [152] Отформатировано	МУ	14.06.2007 11:23:00
По ширине, Отступ: Слева: 0 см		
Стр. 98: [153] Отформатировано	МУ	14.06.2007 14:58:00
Шрифт: 20 пт		
Стр. 98: [154] Отформатировано	МУ	14.06.2007 14:59:00
украинский		
Стр. 98: [155] Удалено	МУ	14.06.2007 11:23:00

Г а в а

Г а з д а

Г у д з и к

Г р е ч н и й

Г р и н д ж о л и

Г е л г о т а т и

Г а л а г а н

Д з и г у н

Г а н о к

Г у л я

“Цікава піраміда”

Стр. 98: [156] Отформатировано	MY	14.06.2007 15:05:00
Отступ: Первая строка: 0,75 см		
Стр. 98: [157] Удалено	MY	14.06.2007 14:47:00

г а в а
х у г а
г а з д а
д з и г а
г а в е н я
р е м и г а
г а т у н о к
г и р л и г а
г а л а м а г а

Стр. 98: [158] Отформатировано	MY	14.06.2007 15:02:00
Цвет шрифта: Темно-сизый		
Стр. 98: [159] Отформатировано	MY	14.06.2007 15:02:00
Цвет шрифта: Темно-сизый		
Стр. 98: [160] Отформатировано	MY	14.06.2007 15:02:00
Цвет шрифта: Темно-сизый		
Стр. 98: [161] Отформатировано	MY	14.06.2007 15:01:00
По левому краю, Отступ: Первая строка: 0,06 см, Справа: -0,94 см		
Стр. 98: [162] Отформатировано	MY	14.06.2007 15:02:00
Цвет шрифта: Темно-сизый		
Стр. 98: [163] Отформатировано	MY	14.06.2007 15:02:00
Цвет шрифта: Темно-сизый		
Стр. 98: [164] Отформатировано	MY	14.06.2007 15:02:00
Цвет шрифта: Темно-сизый		
Стр. 98: [165] Отформатировано	MY	14.06.2007 15:02:00
Цвет шрифта: Темно-сизый		
Стр. 98: [166] Отформатировано	MY	14.06.2007 15:02:00
Цвет шрифта: Темно-сизый		
Стр. 98: [167] Отформатировано	MY	14.06.2007 15:02:00
Цвет шрифта: Темно-сизый		
Стр. 98: [168] Отформатировано	MY	14.06.2007 15:02:00
Цвет шрифта: Темно-сизый		
Стр. 98: [169] Отформатировано	MY	14.06.2007 15:02:00
Цвет шрифта: Темно-сизый		
Стр. 98: [170] Отформатировано	MY	14.06.2007 15:02:00
Цвет шрифта: Темно-сизый		
Стр. 98: [171] Отформатировано	MY	14.06.2007 15:02:00

Цвет шрифта: Темно-сизый

[illegible]

Стр. 98: [195] Отформатировано	MY	14.06.2007 15:02:00
Цвет шрифта: Темно-синий		
Стр. 98: [196] Отформатировано	MY	14.06.2007 15:02:00
Цвет шрифта: Темно-синий		
Стр. 98: [197] Отформатировано	MY	14.06.2007 15:02:00
Цвет шрифта: Темно-синий		